

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr
Rady Gminy Żmudź
z dnia

WÓJT GMINY ŻMUDŹ

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŻMUDŹ

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA

TEKST UJEDNOLICONY

Tekst jednolity uwzględniający treść Studium przyjętego Uchwałą Nr II/12/2002 Rady Gminy Żmudź z dnia 12 grudnia 2002r., zmienionego Uchwałą:

- *Nr XLI/354/2014 Rady Gminy Żmudź z dnia 13 czerwca 2014 r.*
- **Nr Rady Gminy Żmudź z dnia r.**

LUBLIN, 2022R.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź przyjęta Uchwałą NrRady Gminy Żmudź z dniazostała opracowana przez:

**Zakład Projektowo-Budowlany
Pracownię Projektowo-Studialną
EKO-PLAN w Lublinie**

Zespół autorski:

mgr inż. Anita Nankiewicz

mgr Irmina Słomka

mgr Jolanta Kulik

mgr inż. Ewa Kasprzak

Zmiany wprowadzane w tekście zostały wyróżnione pogrubioną czcionką Arial na szarym tle.

Spis treści

| | |
|--|----|
| I. WSTĘP..... | 6 |
| 1. Podstawa formalno-prawna..... | 6 |
| 2. Cel i zakres opracowania..... | 6 |
| II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY W REGIONIE ORAZ Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU..... | 8 |
| 1. POŁOŻENIE | 8 |
| 1.1. Położenie i powiązania przyrodnicze..... | 9 |
| 1.2. Powiązania funkcjonalno - przestrzenne..... | 9 |
| 1.3. Uwarunkowania wynikające z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju..... | 10 |
| 1.4. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju województwa lubelskiego..... | 11 |
| 1.6. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju gminy..... | 14 |
| 2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE..... | 14 |
| 2.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu..... | 14 |
| 2.2. DIAGNOZA, O KTÓREJ MOWA W ART. 10A UST. 1 USTAWY Z DNIA 6 GRUDNIA 2006 R. O ZASADACH PROWADZENIA POLITYKI ROZWOJU, PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY..... | 18 |
| III. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO | 18 |
| 1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZASOBÓW I WALORÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ WARUNKÓW FIZJOGRAFICZNYCH..... | 18 |
| 1.1. Rzeźba terenu..... | 18 |
| 1.2. Budowa geologiczna i warunki geologiczno-inżynierskie..... | 19 |
| 1.3. Wody powierzchniowe..... | 20 |
| 1.4. Wody podziemne..... | 21 |
| 1.5. Klimat..... | 22 |
| 1.6. Gleby..... | 23 |
| 1.7. Szata roślinna..... | 25 |
| 1.8. Rolnicza przestrzeń produkcyjna..... | 26 |
| 1.9. Leśna przestrzeń produkcyjna..... | 26 |
| 2. PRAWNA OCHRONA PRZYRODY..... | 26 |
| 2.1. Obszary objęte ochroną prawną | 26 |
| 3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY EKOLOGICZNEJ..... | 29 |
| 4. ZMIANY I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA..... | 30 |
| 4.1. Odporność środowiska na degradację..... | 30 |
| 4.2. Zanieczyszczenie i zagrożenia dla powietrza..... | 31 |
| 4.3. Zanieczyszczenie i zagrożenia dla wód..... | 31 |
| 4.4. Zagrożenia dla gleb..... | 32 |
| 5. ZASOBY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU..... | 33 |
| IV. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ..... | 33 |

| | |
|--|-----|
| 1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZASOBÓW KULTUROWYCH I KRAJOBRAZOWYCH..... | 33 |
| 1.1. Archeologia..... | 33 |
| 1.2. Osadnictwo..... | 52 |
| 1.3. Budownictwo wiejskie..... | 57 |
| 1.4. Architektura rezydencjonalna..... | 58 |
| 1.5. Architektura sakralna..... | 59 |
| 1.6. Obiekty użyteczności publicznej..... | 60 |
| 1.7. Architektura przemysłowa..... | 61 |
| 1.8. Cmentarze i miejsca pamięci..... | 61 |
| 1.9. Spis zabytków..... | 63 |
| V. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O ZAPEWNIENIU DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM..... | 73 |
| 1. STOSUNKI LUDNOŚCIOWE..... | 73 |
| 1.1. Ludność..... | 73 |
| 1.2. Struktura zatrudnienia..... | 73 |
| 1.3. Bezrobocie..... | 74 |
| 2. FUNKCJE MIESZKANIOWO - USŁUGOWE..... | 74 |
| 2.1. Mieszkalnictwo..... | 74 |
| 3. FUNKCJE STANOWIĄCE PODSTAWY GOSPODARCZE GMINY | 77 |
| 3.1.Przemysł, składy..... | 95 |
| 3.2. Funkcja turystyczno - rekreacyjna..... | 96 |
| 3.3 Cmentarze i usługi pogrzebowe..... | 96 |
| 3.4. Zieleń urządzona..... | 96 |
| VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOSCI ROZWOJU GMINY | 96 |
| 1. ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE..... | 97 |
| 2. PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO..... | 97 |
| 3. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ SIECI KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ..... | 97 |
| 4. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ..... | 97 |
| VII. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-.SCIEKOWEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI..... | 98 |
| 1. KOMUNIKACJA..... | 98 |
| 1.1. Komunikacja drogowa..... | 98 |
| 1.2. Układ kolejowy..... | 103 |
| 2. SYSTEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ..... | 103 |
| 2.1. Zaopatrzenie w wodę..... | 103 |
| 2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków..... | 104 |
| 2.3. Zaopatrzenie w gaz..... | 105 |
| 2.4. Ciepłownictwo..... | 105 |
| 2.5. Telekomunikacja..... | 106 |

| | |
|--|-----|
| 2.6. Gospodarka odpadami | 106 |
| 2.7. Elektroenergetyka..... | 106 |
| | 107 |
| VIII. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I MIENIA..... | 109 |
| 1. ZAGROŻENIE POWODZIOWE | 109 |
| 2. POTENCJALNE ZAGROŻENIA | 109 |
| 3. WARUNKI KLIMATU AKUSTYCZNEGO – OCHRONA PRZED HAŁASEM..... | 110 |
| IX. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY..... | 110 |
| X. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH..... | 112 |
| XI. STAN PRAWNY GRUNTÓW..... | 112 |
| XII. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH..... | 113 |
| XIII. WYSTĘPOWANIE NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH..... | 113 |
| XIV. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA..... | 113 |
| 1. ZŁOŻA KOPALIN..... | 113 |
| 2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH..... | 114 |
| 3. UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA..... | 115 |
| XV. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH..... | 115 |
| XVI. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH | 115 |
| XVII. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ..... | 115 |

I. WSTĘP

1. Podstawa formalno-prawna

Sporządzenie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jest wypełnieniem ustawowego obowiązku określenia polityki przestrzennej, w tym zasad zagospodarowania przestrzennego terenu gminy.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź polegająca na uzupełnieniu studium o nowe ustalenia opracowana została w formie ujednoczonego dokumentu (ujednoczonego rysunku w skali 1: 25 000, oraz ujednoczonego tekstu ustaleń studium) z wyróżnionymi zmianami, z uwzględnieniem uchwały Nr II/12/2002 Rady Gminy Żmudź z dnia 12 grudnia 2002r. i jej późniejszych zmian, a także syntezy zmiany studium.

W myśl art. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.), opracowanie studium należy do zadań własnych gminy. Realizowane jest przez Wójta na mocy ustawy o samorządzie gminnym, a jego zakres i tryb pracy określają art. 9, 10, 11 i 12 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Opracowanie kolejnej zmiany Studium wykonane zostało na podstawie uchwały Nr XXIX/201/2021 Rady Gminy Żmudź z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź.

2. Cel i zakres opracowania

Przedmiotem opracowania jest zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź określająca zasadnicze cele rozwoju gminy. Zmiana studium dotyczy wskazania obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500kW (farmy fotowoltaiczne), a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Tekst Studium oraz rysunek Studium zostały zaktualizowane zgodnie z przedmiotem zmiany Studium, a także w wyniku zmian powszechnie obowiązującego prawa.

Przystąpienie do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź podyktowane było potrzebą zmian w przestrzeni, jak również korekty w polityce przestrzennej gminy.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, wiążącym przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa Studium uwzględnia ustalenia przestrzenne zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa, Strategii Rozwoju Województwa, Strategii Rozwoju Gminy oraz zasady określone w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.

Zasadniczym celem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest prowadzenie wewnątrz gminy spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, jest także podstawą m. in.:

- podejmowania uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, bądź jego zmian,
- planowania i realizacji zadań własnych gminy związanych z zagospodarowaniem przestrzennym,
- wewnętrznej kontroli uchwał o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod kątem zgodności z polityką zawartą w Studium,
- podejmowania działań związanych z obejmowaniem ochroną cennych i wartościowych obszarów i obiektów w gminie.

Studium stanowi dokument planistyczny, który poprzez określenie kierunków rozwoju przestrzennego gminy pozwala na świadome prowadzenie gospodarki gruntami i planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Stosownie do wymagań określonych w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium powinny być uwzględnione uwarunkowania wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenów,
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy,
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych,
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniając w szczególności: analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- stanu prawnego gruntów,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych
- występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Wymienione wyżej analizy i oceny pozwalają na postawienie diagnozy stanu zagospodarowania i funkcjonowania gminy, stanowiąc podstawę określenia celów

rozwoju gminy, ustalenia hierarchii tych celów oraz sformułowania propozycji dotyczących generalnych zasad i kierunków zagospodarowania obszaru gminy (ustalenia kierunków polityki przestrzennej).

W trakcie prac nad niniejszą zmianą Studium - w oparciu o poszerzoną wiedzę źródłową - sformułowano zapisy kierunków zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do obszarów gminy w zakresie planowanych inwestycji, związanych z wyznaczeniem obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500kW (farmy fotowoltaiczne), a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Jednocześnie dokonano zmian w części tekstowej uwarunkowań w odniesieniu do treści wynikających z art. 10 ust. 1, w związku z art. 9 3a ustawy z dnia 27 marca 2003 r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z póź. zm.).

Dokument ten stanowi podstawę dla władz samorządowych gminy, na podstawie, którego prowadzona będzie polityka i strategia działań nie tylko w sferze zagospodarowania przestrzennego, ale także w sferze społeczno – gospodarczej i ekologicznej, które pośrednio lub bezpośrednio wpływają na kształtowanie struktury przestrzennej i układu funkcjonalno - przestrzennego. Kierunki rozwoju gminy określone w studium stanowią będą wytyczne koordynacyjne dla prowadzenia dalszych prac, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium jako dokument kierunkowy, określający politykę przestrzenną i zasady zagospodarowania, nie determinuje szczegółowych rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych. Wskazuje natomiast przyjęte przez gminę zasady utrzymania struktury przestrzennej gminy i kierunki jej zmian oraz możliwe, jak na studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź tę skalę i stopień szczegółowości opracowania, ustalenia lokalizacyjne i funkcjonalne dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów.

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY W REGIONIE ORAZ Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

1. POŁOŻENIE

Gmina Żmudź położona jest we wschodniej części województwa lubelskiego, we wschodniej części powiatu chełmskiego, do którego należy. Powierzchnia administracyjna gminy wynosi 13 583 13 613 ha, co stanowi 0,54 % powierzchni województwa lubelskiego oraz 7,6 7,21% powierzchni powiatu chełmskiego. **Podzielona jest na 17 sołectw: Annapol, Bielin, Dryszczów, Kazimierówka, Klesztów, Ksawerów, Leszczany, Lipinki, Maziarnia, Pobołowice, Roztoka, Rudno, Stanisławów, Syczów, Wołkowiany, Wólka Leszczańska, Żmudź**

Gmina Żmudź graniczy z następującymi gminami: Kamień, Dorohusk, Dubienka, Białopole, Wojsławice, Leśniowice.

1.1. Położenie i powiązania przyrodnicze

Gmina Żmudź położona jest we wschodniej części województwa lubelskiego w powiecie chełmskim.

W podziale Polski na regiony fizyczno- geograficzne omawiana gmina znajduje się w dwóch różnych prowincjach. Część wschodnia, około 3/4 obszaru gminy leży w Europie Wschodniej na Niżu Wschodnioeuropejskim, w prowincji - Niż Wschodnio- Bałtycko- Białoruski, podprowincji - Polesie, makroregionie - Polesie Wołyńskie i mezoregionie - Obniżenie Dubienki. Natomiast zachodnia część gminy w prowincji - Wyżyny Polskie, podprowincji -Wyżyna Lubelsko-Lwowska, makroregionie - Wyżyna Lubelska i mezoregionie - Działy Grabowieckie. (Kondracki 1988).

W regionalizacji przyrodniczo - leśnej gmina Żmudź położona jest w krainie Mazowiecko-Podlaskiej, dzielnicy - Wyżyny Wschodnio-Lubelskie i mezoregionie - Polesie Wołyńskie. (Zasady ... 1988).

W północno - zachodniej części omawianej gminy znajduje się Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu, a w części południowej niewielki fragment Grabowiecko - Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Główną rzeką w gminie jest Udał – lewobrzeżny dopływ Bugu. Dolina tej rzeki pełni funkcję korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym. Korytarz ten łączy ekosystemy Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu z doliną Bugu, która jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym.

1.2. Powiązania funkcjonalno - przestrzenne

Powiązania komunikacyjne

Powiązania komunikacyjne gminy z obszarem województwa obejmują:

- powiązania regionalne - przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 844 łącząca Chełm z granicą państwa;
- powiązania subregionalne - przez teren gminy przebiegają drogi powiatowe łączące gminę z ośrodkami gminnymi gmin ościennych.

Powiązania infrastrukturalne

~~Gmina posiada powiązania infrastrukturalne z gminą Rejewiec Fabryczny. Gmina ma powiązania z gminami wchodzącymi w skład związku komunalnego gmin Ziemi Chełmskiej dotyczące budowy wspólnego wysypiska.~~

W wyniku przeprowadzonych analiz obsługi ludności należy stwierdzić, że gmina znajduje się w zasięgu oddziaływania miasta Chełma (siedziba powiatu) i w mniejszym stopniu Krasnegostawu i Hrubieszowa.

1.3. Uwarunkowania wynikające z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju

Zasady i cele polityki przestrzennej Kraju zostały określone w Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, która to została przyjęta uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. Zasada zrównoważonego rozwoju, która uznana została za najważniejszą jest ustrojową zasadą oznaczającą rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Zasada ta oparta została na 4 zasadach planowania publicznego opierających się na racjonalności ekonomicznej, preferencji regeneracji nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę, przezorności ekologicznej, kompensacji ekologicznej.

Strategicznym celem zaś polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Celem polityki przestrzennej zagospodarowania kraju uznanym za jeden z ważniejszych jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, zmniejszającej emisje CO₂. W warunkach polskich do tego typu źródeł o największym potencjale ekonomicznym należy zaliczyć energię wiatru, wykorzystanie biomasy i biogazu oraz energii geotermalnej. Pewien potencjał rozwoju ma także hydroenergetyka, a także produkcja energii elektrycznej z energii słonecznej. Efekt ten zostanie osiągnięty dzięki inwestycjom publicznym i prywatnym, szczególnie w tych obszarach, w których występują optymalne warunki geograficzne. Zadaniem planowania przestrzennego jest wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500kW.

1.4. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju województwa lubelskiego

Podstawowym dokumentem polityki regionalnej określającym wizję i cele rozwoju społeczno-gospodarczego województwa, a także działania służące ich realizacji jest Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030 r. Strategia określa wizję rozwoju województwa: „Województwo lubelskie racjonalnie wykorzystując specyfikę społeczno-gospodarczą, zasoby środowiska, a także policentryczność sieci ośrodków miejskich rozwija się w sposób zrównoważony. Kreatywność i otwartość mieszkańców, aktywność naukowo-badawcza, tworzenie i stosowanie rozwiązań innowacyjnych oraz partnerstwo w zarządzaniu kształtują nowoczesny charakter regionu. Wzrasta jego znaczenie jako strategicznego producenta finalnych wyrobów bazujących na surowcach rolniczych, dostarczyciela usług prozdrowotnych i czasu wolnego. W efekcie region oferuje atrakcyjną przestrzeń do życia, pracy i inwestowania w zdrowym i bezpiecznym otoczeniu.”

W odniesieniu do przedstawionej wizji zostały sformułowane 4 cele strategiczne i 18 celów operacyjnych, które mają służyć realizacji działań rozwojowych na terenie województwa lubelskiego.

Jako strategiczne cele do osiągnięcia poprzez poszczególne cele operacyjne wskazano:

1. kształtowanie strategicznych zasobów rolnych, poprzez:
 - 1) poprawę konkurencyjności gospodarstw rolnych,
 - 2) rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne,
 - 3) rozwój współpracy w sektorze rolno-spożywczym,
 - 4) umocnienie marki lublańskich produktów żywnościowych;
2. wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych, poprzez:
 - 1) zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej,
 - 2) rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych),
 - 3) wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,
 - 4) ochrona walorów środowiska;
3. innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu, poprzez:
 - 1) wykorzystanie potencjału badawczo - rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii,
 - 2) wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw,
 - 3) promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej,
 - 4) innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo - kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu;
4. wzmocnienie kapitału społecznego, poprzez:
 - 1) rozwijanie kapitału ludzkiego,
 - 2) poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych,
 - 3) włączenie i integracja społeczna,
 - 4) wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej,
 - 5) bezpieczeństwo publiczne,
 - 6) wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania.

Gmina Żmudź należy do Obszary Strategicznej Interwencji Roztocze. Priorytet rozwoju oparty jest na społeczno - gospodarczym wykorzystaniu zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego Roztocza i Puszczy Solskiej.

Kierunki interwencji dla obszaru wsparcia OSI Polesie w kontekście realizacji celów i kierunków działań Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego oparte są przede wszystkim o:

- 1) poprawę konkurencyjności gospodarstw rolnych, w tym poprawa warunków wodnych (retencjonowanie, melioracje i nawadnianie, ochrona i lepsze wykorzystanie wód), rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej jako istotnego elementu regionalnej oferty turystycznej oraz ważnego czynnika poprawy ekonomicznej gospodarstw rolnych;
- 2) zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej:
 - a) poprawa regionalnych i międzyregionalnych powiązań komunikacyjnych, w tym z uwzględnieniem szkieletowego układu dróg ekspresowych (S19, S17 i S12) oraz planowanej autostrady A2, w tym budowa obwodnic miast, natomiast jako przedsięwzięcia flagowe: realizacja drogi ekspresowej S12, w tym budowa obwodnicy Chełma oraz przebudowa i rozbudowa dróg wojewódzkich nr: DW812, DW816, DW820, DW838 (w tym rozbudowa mostu na Rzece Wieprz), DW843, DW844,
 - b) poprawa regionalnych i międzyregionalnych połączeń kolejowych z uwzględnieniem Programu Kolejowego CPK Centralny Port Komunikacyjny,
- 3) ochrona walorów środowiska:
 - a) wspieranie działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększanie małej retencji i renaturyzacji rzek
 - b) ochrona wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności;
- 4) innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo - kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu, w tym:
 - a) wspieranie tworzenia kompleksowej oferty turystycznej w oparciu o marki regionalne terytorialne – pakietowanie i sieciowanie,
 - b) rozwijanie produktów i oferty wydarzeń wykorzystujących unikalne zasoby lokalne (np. kuchnię, wydarzenia historyczne, tradycje, materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, walory środowiskowe, wydarzenia związane z przejawami współczesnej twórczości artystycznej, wydarzenia sportowe),
 - c) organizacja punktów usług i obsługi turystycznej dla turystyki zmotoryzowanej (np. caravanning, turystyka motocyklowa),
 - d) rozwój infrastruktury sprzyjającej tworzeniu zróżnicowanej oferty opartej o różne formy turystyki (np. kajakową, rowerową, nordic walking, konną, kulturową, historyczną, przyrodniczą, kulinarną itp.),
 - e) wspieranie rozwoju przemysłów kreatywnych oraz przemysłów kultury,
 - f) przedsiębiorczości bazującej na lokalnych zasobach, dziedzictwie kulturowym i usługach edukacyjnych,
 - g) ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez rozwijanie funkcji użytkowej obiektów kulturowych
- 5) wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej
 - a) wspieranie Wspieranie działań i współpraca z właściwymi podmiotami na rzecz realizacji inwestycji sprzyjających pogłębianiu kontaktów międzyregionalnych, w tym w zakresie infrastruktury granicznej (budowa i rozbudowa przejść granicznych oraz dostosowanie ich do obsługi ruchu turystycznego) oraz poprawiającej dostępność do przejść granicznych (drogi, linie kolejowe, parkingi buforowe, infrastruktura turystyczna)
 - b) wspieranie działań na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych na obszarach przygranicznych oraz rozwój zintegrowanej turystyki tran granicznej.

1.5. Uwarunkowania wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego jest dokumentem o charakterze długookresowym, stanowiącym element krajowego systemu planowania przestrzennego. Określa on zasady i kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych stanowiąc formalną i merytoryczną płaszczyznę odniesienia dla podejmowanych decyzji przestrzennych.

Jest to dokument komplementarny i spójny ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.), stanowiący przestrzenne przełożenie określonych w niej celów i kierunków rozwoju województwa.

Województwo lubelskie położone jest w centrum geograficznym Europy na pograniczu dwóch podstawowych jednostek fizycznogeograficznych: Europy Wschodniej i Europy Zachodniej. Wynikiem takiego położenia jest duże zróżnicowanie cech środowiska przyrodniczego przejawiające się głównie różnorodnością krajobrazów naturalnych i dużą różnorodnością biologiczną środowiska oraz przenikaniem się cech przewodnich wspomnianych dużych jednostek i przebiegiem na terenie województwa wielu granic naturalnych: geomorfologicznych, klimatycznych, hydrologicznych, geobotanicznych, przyrodniczo-leśnych, zoogeograficznych i glebowych.

Lubelszczyzna jest regionem przygranicznym, którego wschodnia granica jest zarówno granicą państwa, jak i granicą UE.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gmina Żmudź położona jest w strefie wyżynnej, roślinnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W związku z tym przyjmuje się zasadę nadrzędności działań służących utrzymaniu i wzmocnieniu funkcji podstawowych (wiodących) oraz preferencje rozwojowe, nakazujące zachowanie naturalnych wartości zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zrównoważony rozwój gospodarki rolnej i funkcji towarzyszących.

Przez teren gminy przebiegają korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym, stanowiące element pasmowy obszaru nadrzędnej funkcji przyrodniczej, dla których obowiązuje zasada podporządkowania wszelkich działań utrzymaniu ciągłości powiązań ekologicznych. Występują także ostoje przyrody stanowiące obszary węzłowe regionalnej sieci ekologicznej, dla których obowiązuje zasada podporządkowania wszelkiej działalności utrzymaniu wartości przyrodniczych.

Gmina Żmudź położona jest w obszarach funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, wiejskim obszarze funkcjonalnym wymagającym wsparcia procesów rozwojowych i w strefie nadgranicznej przygranicznego obszaru funkcjonalnego. W związku z tym wskazuje się dla tych obszarów następujące cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego:

- 1) wzmocnienie powiązań funkcjonalnych (transportowych, teleinformatycznych, społeczno-gospodarczych) z lokalnymi ośrodkami rozwoju;
- 2) stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości związanej z produkcją rolną i wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego w turystyce;
- 3) zwiększenie dostępności w relacjach krajowych i regionalnych (poprawa dostępu do usług, sieci transportowych i telekomunikacyjnych);
- 4) rozbudowa infrastruktury logistycznej.

Ponadto gmina Żmudź położona jest w Nadbużańskim obszarze funkcjonalnym o znaczeniu regionalnym dla którego jako wiodące kierunki wskazuje się:

- 1) rozwój drobnej przedsiębiorczości (w mikrostrukturach gospodarczych);
- 2) wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki;

3) adaptację zabudowy zagrodowej dla potrzeb rekreacji.

1.6. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju gminy

Strategia Rozwoju Gminy wyznacza ramy i cele prowadzonej w gminie polityki społecznej, gospodarczej i inwestycyjnej opartej na zrównoważonym rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy i Studium powinny charakteryzować się zbieżnością, która pozwala na jasne określenie polityki przestrzennej gminy i wskazywanie kierunków przemian. Najbardziej optymalne możliwości realizacji celów i założeń zapisanych w Strategii można osiągnąć poprzez opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego po jej przyjęciu.

Gmina Żmudź, podobnie jak wiele innych gmin w Polsce, boryka się z wieloma problemami. Dotyczą one różnych sfer m.in.: komunikacji, przedsiębiorczości, rolnictwa, a także sfery społecznej. Identyfikacja tych problemów stanie się podstawą do sformułowania celów rozwoju gminy.

Wizja rozwoju gminy Żmudź brzmi: „Gmina Żmudź miejscem zrównoważonego rozwoju gospodarczego, gminą przyjazną dla inwestorów i mieszkańców, atrakcyjną turystycznie, przy racjonalnym wykorzystaniu zasobów lokalnych”, natomiast misją rozwoju gminy według „Strategii Rozwoju Gminy Żmudź na lata 2008-2015 z perspektywą do 2022 roku”, jest to aby „Gmina Żmudź stała się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, inwestowania, pracy, wypoczynku dążąc do zwiększenia atrakcyjności społecznej i gospodarczej zapewniając jednocześnie dostęp do wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz wysokiej jakości usług publicznych z szeroką ofertą rekreacyjno-turystyczną.”

Osiągnięciu realizacji wizji i misji mają służyć cele strategiczne takie jak:

- 1) Cel strategiczny 1. Zwiększenie konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez rozwój infrastruktury oraz wzrost zatrudnienia.
- 2) Cel strategiczny 2. Pełniejsze wykorzystanie położenia i potencjału turystycznego gminy.
- 3) Cel strategiczny 3. Rozwój społeczności lokalnej oraz włączenie społeczne.
- 4) Cel strategiczny 4. Pozytywna energia, czyste środowisko i efektywna energetyka.

2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

2.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu

Na terenie gminy dominuje użytkowanie rolnicze, o czym świadczy procentowy udział poszczególnych rodzajów użytkowania: 81% - użytki rolne, 16,5 - użytki leśne. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują ok. 2,5% powierzchni gminy.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru wiejskiego gminy, przyporządkowana jest układowi komunikacyjnemu i jest ściśle powiązana z uwarunkowaniami terenowymi i wcześniejszymi przesądzeniami lokalizacyjnymi wynikającymi z tradycji rozwoju osadnictwa rolniczego. Obszar gminy charakteryzuje się dużą mozaikowością krajobrazu. Wzajemnie przeplatają się tu pola uprawne, łąki, zarośla i lasy.

Położenie transgraniczne stanowi szansę rozwoju poprzez udział w różnych formach współpracy transgranicznej. Rozproszony układ osadniczy gminy oraz towarzyszący temu niski

wskaźnik zaludnienia stanowi istotne utrudnienie w zakresie rozwoju infrastruktury liniowej (wodno-kanalizacyjnej, gazowej, telekomunikacyjnej), dlatego ważnym będzie stosowanie rozwiązań alternatywnych, np. w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków, mikroinstalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Gmina Żmudź jest gminą o charakterze rolniczym. Można tu zidentyfikować przede wszystkim zabudowę zagrodową uzupełnioną zabudową mieszkaniową jednorodzinną i mieszkaniowo-usługową, usługową i sporadycznie zabudową mieszkaniową wielorodzinną (zlokalizowana na terenie obrębu Żmudź i Wólka Leszczyńska). Główne centrum usługowe zlokalizowane jest w ośrodku gminny - Żmudź. W przestrzeni przeważa głównie zabudowa dwukondygnacyjna o funkcji mieszkalnej oraz jednokondygnacyjna zabudowa gospodarcza, w tym związana z działalnością rolniczą, koncentrująca się wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz zabudowa siedliskowa rozproszona na terenach użytków rolnych. Zainwestowane na terenie gminy Żmudź jest zgodne ze wskazanym przeznaczeniem w obecnie obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego. Rozmieszczenie terenów mieszkaniowych w gminie jest stosunkowo nierównomierne. Centralny ośrodek stanowi miejscowość Żmudź, w której zlokalizowane są usługi publiczne (w tym administracji gminnej), usługi oświaty, zdrowia, opieki społecznej, bezpieczeństwa publicznego, kultury, usługi sakralne oraz usługi handlu i rzemiosła. Niemalże we wszystkich pozostałych miejscowościach gminy są placówki handlowe, zatem podstawowe potrzeby społeczności lokalnej są zaspokojone. Zabudowa na terenie gminy zlokalizowana jest wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, ale występuje również sporo zabudowy rozproszonej. W skali całej gminy dominująca zabudowa zagrodowa występuje głównie w formie pojedynczych nieruchomości, jako efekt podziałów rodzinnych lub przekształcenia siedlisk rolniczych, które przestały pełnić dotychczasową funkcję.

Gmina Żmudź dysponuje bardzo bogatymi zasobami przyrody, co stwarza bardzo duży potencjał turystyczny. Walory krajobrazowe Gminy doceniono poprzez objęcie ich ochroną w dwóch Obszarach Chronionego Krajobrazu: Chełmskiego oraz Grabowiecko – Strzeleckiego. Obok Żmudzi znajduje się rezerwat przyrody z cennymi formami erozyjnymi na stokach ze skał kredowych wchodzący w obszar Natury 2000 oraz najbogatszym w Polsce stanowiskiem Inu złocistego. Dodatkowo na listę pomników przyrody wpisano dziewięć dorodnych drzew. Faunę Gminy reprezentują ptaki: łabędź niemy, kwiczoł, dzierzba rudogłowa, puszczyk, sowa uszata, rybitwa białoczelna, pliszka siwa, a także unikat w skali kraju — orlik krzykliwy. Najcenniejszy przedstawiciel gadów, to żółw błotny a wśród płazów, kumak nizinny, żaba zielona i ropucha szara. Ssaki to przede wszystkim sarny, łosie oraz bobry.

W sferze rozwoju turystyki i rekreacji podjęto szereg działań związanych ze zwiększeniem atrakcyjności gminy i poprawą warunków życia jej terenie. Na terenie Gminy Żmudź bazę noclegową stanowią gospodarstwa agroturystyczne oraz kwatery prywatne. Na terenie gminy Żmudź w Wołkowianach usytuowany jest zbiornik wodny "Dębowy Las", a ponadto znajdują się tu poniższe obiekty sportowo-rekreacyjne:

Strukturę dotychczasowego użytkowania terenu zagospodarowania gminy Żmudź przedstawiono w poniższej tabeli

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| Grupa użytków gruntowych | Rodzaj użytku gruntowego | Powierzchnia w ha | | | |
|--|--|-------------------|--------|--------|-----|
| | | | ogółem | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | |
| Grunty zabudowane i zurbanizowane | Tereny mieszkaniowe | | 3 | 332 | |
| | Tereny przemysłowe | | 0 | | |
| | Inne tereny zabudowane | | 4 | | |
| | Zurbanizowane tereny niezabudowane | | 0 | | |
| | Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe | | 7 | | |
| | Użytki kopalne | | 0 | | |
| | Tereny komunikacyjne | drogi | | | 318 |
| | | Tereny kolejowe | | | 0 |
| Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych | | | 0 | | |
| Inne tereny komunikacyjne | | | 0 | | |
| Użytki rolne | Grunty orne | | 6 735 | 9 671 | |
| | sady | | 81 | | |
| | Łąki trwałe | | 1882 | | |
| | Pastwiska trwałe | | 464 | | |
| | Grunty rolne zabudowane | | 269 | | |
| | Grunty pod rowami | | 88 | | |
| | Grunty pod stawami | | 45 | | |
| | Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych | | 107 | | |
| Grunty leśne oraz zadrzewione i | Lasy | | 3 256 | 3 258 | |
| | Grunty zadrzewione i zakrzaczone | | 2 | | |
| Grunty pod wodami | Powierzchniowymi płynącymi | | 30 | 36 | |
| | Powierzchniowymi stojącymi | | 6 | | |
| Nieużytki | | | | 118 | |
| Tereny różne | | | | 12 | |
| Użytki ekologiczne | | | | 186 | |
| Powierzchnia ogółem | | | | 13 613 | |

Istniejący układ komunikacyjny, który tworzą droga wojewódzka Nr 844 relacji
Chełm – Hrubieszów – Witków – Dołhobyczów oraz sieć dróg powiatowych i gminnych,

zapewnia dogodne połączenia wewnątrz gminy jak i z pozostałą częścią województwa. Długość sieci dróg na terenie gminy jest wystarczająca, ich stan jest natomiast zróżnicowany i wymaga ciągłych nakładów finansowych, przekraczających możliwości finansowe Gminy. Powiązania funkcjonalno – przestrzenne gminy z obszarem otaczającym wskazują na silne związki z miastem Chełm. Powiązania te występują głównie w zakresie dojazdów do pracy, szkół oraz korzystania z placówek usługowych (targowiska, punkty skupu, sklepy itp.). Infrastruktura transportowa na terenie Gminy nie obejmuje linii kolejowych.

Wyposażenie jednostek osadniczych w podstawowe elementy infrastruktury technicznej wymaga doinwestowania, szczególnie w zakresie rozwiązań gospodarki ściekowej.

Znaczna część miejscowości gminy Żmudź zaopatrywana jest w wodę przy pomocy wodociągów zasilanych z ujęć wody w miejscowościach Żmudź oraz ólka Leszczańska. Mieszkańcy niezwodociągowanych miejscowości gminy korzystają z wody pobieranej z indywidualnych studni głębinowych lub gospodarczych. Długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie gminy wynosiła na koniec 2020 roku 63 km. Z sieci wodociągowej korzysta ok. 58,9% mieszkańców gminy, natomiast do sieci kanalizacji sanitarnej podłączonych jest zaledwie 30,7 %, a jej długość wynosi zaledwie 12,8 km. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej wynosi 20,3%. Sieć kanalizacji sanitarnej realizowana jest w miejscowościach Żmudź oraz Wólka Leszczańska. Na obszarze gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: w Żmudzi oraz w Wólce Leszczańskiej. Na terenach o rozproszonej zabudowie budowę sieci kanalizacyjnej zastępuje się punktową infrastrukturą kanalizacyjną w postaci szczelnych zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na obszarze gminy nie jest prowadzona scentralizowana gospodarka ciepła. Ośrodek zdrowia, SDŚ w Wólce Leszczańskiej wraz z filią w Wołkowianach oraz mieszkania w zespołach zabudowy wielorodzinnej w Żmudzi i Wólce Leszczańskiej ogrzewane są przez indywidualne kotły C.O. opalane węglem lub drewnem. Urząd Gminy, szkoła, szkoła, GCK oraz OPS ogrzewane są energią odpadową z pobliskiej gorzelni.

Na terenie gminy nie ma sieci gazowej. Obecnie większość mieszkańców korzysta z gazu płynnego propan-butan.

Dostępność mieszkańców gminy do infrastruktury telekomunikacyjnej ulega systematycznej poprawie. Dzieje się tak dzięki rozwojowi telefonii stacjonarnej oraz coraz powszechniejszemu dostępowi mieszkańców do usług telefonii komórkowej. Praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem czterech największych funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej.

Struktura istniejących sieci energetycznych oparta jest na liniach średniego napięcia i niskiego napięcia.

Stan dotychczasowego przeznaczenia obszaru objętego zmianą studium w omawianym fragmencie gminy obejmuje tereny rolne, użytków zielonych. Jest to typowa mozaika charakteryzująca się krajobrazem rolniczo-łąkowo. Dotychczasowe przeznaczenie jest zgodne z obowiązującymi przepisami odrębnymi oraz kierunkami zawartymi w Studium.

2.2. DIAGNOZA, O KTÓREJ MOWA W ART. 10A UST. 1 USTAWY Z DNIA 6 GRUDNIA 2006 R. O ZASADACH PROWADZENIA POLITYKI ROZWOJU, PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

Gmina Żmudź na czas sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź nie posiada aktualnej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, sporządzonej na potrzeby rozwoju gminy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy.

~~2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.~~

III. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZASOBÓW I WALORÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ WARUNKÓW FIZJOGRAFICZNYCH

1.1. Rzeźba terenu

Na obszarze gminy Żmudź występują następujące typy rzeźby:

1. Typ rzeźby przedplejstocenijskiej ukształtowanej w trzeciorzędzie, częściowo przemodelowanej w czwartorzędzie poprzez procesy denudacyjne i akumulacyjne.
2. Typ rzeźby plejstocenijskiej charakteryzujący się obecnością form denudacyjno-akumulacyjnych i form akumulacji jeziorzyskowo-rzecznej.
3. Typ rzeźby holocenijskiej z licznymi formami erozyjnymi, krasowymi oraz formami akumulacji bagiennej, aluwialnej i deluwialnej. (PGFGB 1985).

Typ rzeźby przedplejstocenijskiej stanowi wyżyna denudacyjna w południowo-zachodniej części gminy. Wyżyna dominuje nad pozostałą częścią gminy, zbudowana jest z wyniesionych garbów kredowych w postaci wąskich, równoległych grzbietów poprzecinanych dolinami o zróżnicowanym nachyleniu zboczy, przeważnie 5-10%. Grzbiety wyżyny są płaskie i tworzą kilka poziomów zrównań denudacyjnych. Wyżyna leży na wysokości od 195,0 do 260,0 m n.p.m., a wysokości względne dochodzą do 20-60 m.

Typ rzeźby plejstocenijskiej reprezentują:

- zdenudowana wysoczyzna w środkowej i południowo- wschodniej części gminy, położona na wysokości 190-210 m n.p.m., wysokość względne 10-20 m. Powierzchnia wysoczyzny jest płaska lub falista o spadkach do 5%, lokalnie od 5-10%, w części wschodniej urozmaicona licznymi występującymi zagłębieniami krasowymi,
- równina akumulacji rzecznej i jeziorzyskowej w północnej części gminy. Powierzchnia równiny jest płaska lub lekko falista urozmaicona licznymi zagłębieniami pochodzenia krasowego, rozległymi obniżeniami i dolinkami. Bardzo liczenie występują formy wklęsłe w rejonie wsi Kol. Klesztów, Ksawerów i Lipinki. (PGFGB 1985).

Typ rzeźby holocenińskiej obejmuje dna dolin rzecznych, rozległe obniżenia terenu wypełnione holocenińską akumulacją oraz wąwozy i jary a także zagłębienia krasowe. Najwyraźniej w rzeźbie terenu zaznaczają się doliny rzek Udału i Krzywólki i ich dopływów oraz dna dolin Kanałów - Żmudzkiego i Lipienieckiego. Duże nagromadzenie zagłębień pochodzenia krasowego występuje w północnej i częściowo środkowej części gminy. W południowej części na obszarze wyżyny znajdują się wąwozy i jary stanowiące małe formy dolinne bez stałych cieków.

Niewielkie formy antropogeniczne stanowią wyrobiska po eksploatacji surowców mineralnych.

1.2. Budowa geologiczna i warunki geologiczno-inżynierskie

Pod względem geologicznym gmina Żmudź położona jest w obrębie Wyniesienia Zrębowego Podlasko-Lubelskiego leżącego na krystalicznej platformie wschodnio-europejskiej. (PGFGB 1985). Głębokie podłoże budują skały paleozoiczne obejmujące kompleks skał osadowych wykształcone jako wapienie, dolomity, margle i piaskowce. Główną rolę w budowie geologicznej odgrywają skały mezozoiku — kredy górnej (mastrychtu) wykształcone jako margle, opoki, wapienie lub kreda pisząca. Skały te posiadają miąższość od 350-1400 m. (PGFGB 1985). Skały piętra kredowego różnią się między sobą zawartością węgla wapnia i krzemionki i różna też jest ich odporność na wietrzenie. Skały o zwiększonej zawartości krzemionki- margle i opoki są odporne i tworzą formy wyżyn i ostańców denudacyjnych. Natomiast skały o dużej zawartości węgla wapnia a małej ilości krzemionki - kreda pisząca i wapień odznaczają się małą odpornością i ulegając degradacji, tworząc obniżenia z aktywnymi procesami krasowymi. W południowo-wschodniej i środkowej części gminy skały kredowe występują na powierzchni terenu lub na niewielkiej głębokości (1,0-4,5 m). Natomiast w północnej części gminy kreda zalega pod większym nakładem utworów czwartorzędowych (plejstoceńskich i holocenińskich).

Plejstocenijskie osady akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej występują wyspowo w środkowej części gminy. Są to gliny, gliny piaszczyste lub pylaste lokalnie piaski gliniaste o miąższości od 1-3,0 m przeważnie twaroplastyczne. Występują one na większych powierzchniach w rejonie wsi Żmudź, Dryszczów, Wólka Leszczańska, Pobołowice oraz Kalinówka i Stanisławów. Piaski o miąższości od 1,0-3,0 m w zwartych kompleksach zalegają w okolicy wsi Stanisławów, na zachód od Pobołowic. W rejonie wsi Wólka Leszczańska i Leszczany występują piaski gliniaste i pylaste oraz gliny piaszczyste i pylaste o miąższości około 2,0 m. Tworzy holocenijskie reprezentowane są przez osady bagienne, aluwialno-bagienne i deluwialne. Wypełniają one współczesne dna dolin i zagłębień terenu. Wykształcone są jako torfy, namuły, piaski humusowe w dolinach i zagłębieniach i jako pyły piaszczyste, piaski pylaste, piaski gliniaste i gliny w suchych, nieckowatych dolinkach. Torfy zajmują stosunkowo duże powierzchnie w dolinach rzek i obniżeniach. Miąższość torfów waha się od 0,5-4,5 m. (PGFGB 1985).

Warunki geologiczno - inżynierskie na obszarze omawianej gminy są bardzo zróżnicowane. Nośność utworów kredowych jest na ogół dobra, uzależniona jest jednak od stopnia skrasowienia skał. Osady czwartorzędowe są na ogół nośne, jest to podłoże o zróżnicowanych parametrach geotechnicznych uzależnionych od stopnia ich zagęszczenia i nawodnienia. Lokalnie mogą występować utrudnione warunki dla budownictwa ze względu na płytkie wody gruntowe. Niekorzystne warunki dla posadawiania budynków posiadają grunty nieskonsolidowane, nawodnione w dolinach i obniżeniach terenu.

Na terenie gminy znajduje się udokumentowane złożone wapieni i margli Leszczany, oznaczone na rysunku studium. Na potrzeby lokalne eksploatowane są piaski w rejonie wsi Pobołowice i Wólka Leszczańska.

1.3. Wody powierzchniowe

Gmina Żmudź pod względem hydrograficznym położona jest w zlewni Wisły, w dorzeczu Bugu. Główną rzeką w gminie jest Udał, lewobrzeżny dopływ Bugu i jego dopływ - Krzywólka. Udał ma długość 31,9 km i odwadnia północną część gminy, a na pewnym odcinku stanowi jej północną granicę. Jest to rzeka uregulowana o szerokości koryta około 2-3 m. Roczna amplituda wahań stanu wody wynosi maksymalnie 172 cm, wysokie stany wody występują na wiosnę (II, III, IV), a stany niskie latem i jesienią. (PGFGB 1985).

Krzywólka odwadnia zachodnią część gminy.

Kanały Żmudzki i Lipieniecki odwadniają środkową i wschodnią część gminy i prowadzą wody do Udału. W północnej części gminy znajdują się mniejsze ciekły bez nazwy, które są dopływami Kanału Żmudzkiego i Lipienieckiego i pełnią rolę rowów melioracyjnych. W

bezodpływowych zagłębieniach krasowych w północnej i wschodniej części gminy występują podmokłości, a niekiedy małe zbiorniki wody.

Dorzecze Udału zostało uznane w Planie zagospodarowania przestrzennego woj. lubelskiego (2002) za zlewnię deficytową. W gminie Żmudź znajduje się kilka zbiorników wodnych. W miejscowości Leszczany są dwa stawy hodowlane o powierzchni 25 ha i 30 ha. W dolinie Krzywólki w Kol. Pobołowice jest zbiornik o powierzchni 9,5 ha i w Kol. Wołkowiany o powierzchni 37,5 ha. W dolinie Kanału Żmudzkiego znajduje się zbiornik wodny we wsi Wołkowiany o powierzchni 6,24 ha i we wsi Puszcza o powierzchni 12 ha.

Gmina Żmudź znajduje się w obrębie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- **PLRW 20000266324 -Kanał Żmudzki – aktualny stan JCW: dobry; cele: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona,**
- **PLRW 200002663289 - Kanał Lipiniecki – aktualny stan JCW: dobry; cele: osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: niezagrożona,**
- **PLRW2000162663166 - Wełnianka od źródeł do Dopływu spod Kułakowic – aktualny stan JCW: dobry, cele: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona,**
- **PLRW 2000232663292 - Dopływ spod Bielin – aktualny stan JCW: zły, cele: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona,**
- **PLRW 2000232663229 - Udał od źródeł do Krzywólki – aktualny stan JCW: zły, cele: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona,**
- **PLRW 20002426631699 - Wełnianka od dopływu spod Kułakowic do ujścia – aktualny stan JCW: dobry; cele: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona,**
- **PLRW 2000242663299 - Udał od Krzywólki do ujścia – aktualny stan JCW: zły; cele: osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: niezagrożona**
- **PLRW 2000624349 - Wojsławka – aktualny stan JCW: zły; cele: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz możliwość migracji organizmów wodnych oraz dobrego stanu chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: niezagrożona**
-

1.4. Wody podziemne

Wody podziemne w gminie Żmudź występują w utworach czwartorzędowych i kredowych. Zwierciadło pierwszego poziomu wód podziemnych kształtuje się w dużej zależności od budowy geologicznej i rzeźby terenu. Można wyróżnić dwie strefy o odmiennych warunkach występowania wód podziemnych:

- I. Obszary dolinne

W dnach dolin i obniżeń następuje koncentracja wód powierzchniowych i gruntowych. Pierwszy poziom wodonośny o zwierciadle swobodnym występuje w utworach przepuszczalnych czwartorzędowych. Poziom ten zalega stale lub okresowo płycej niż 1,0 m p.p.t. Roczne wahania poziomu tych wód są duże do ok. 2,0 m i są uzależnione od stanów wody w ciekach i od intensywności opadów atmosferycznych. Są to wody złej jakości, często zanieczyszczone bakteriologicznie.

II. Obszary pozadolinne.

Znajdują się tu zróżnicowane warunki występowania wód podziemnych. Ciągłość poziomu zwierciadła wody może ulegać zakłóceniom ze względu na występowanie w podłożu gruntów trudnoprzepuszczalnych o zmiennych warunkach infiltracyjnych. Poziom wody jest napięty lub swobodny. (PGFGB 1985).

Wzrost głębokości od pierwszego poziomu wód podziemnych następuje w kierunku południowym. Związane jest to ze wzrostem wysokości terenu nad poziom morza oraz z występowaniem krasowięjących, kredowych skał węglanowych trudniej przepuszczalnych. Główny poziom wód podziemnych w utworach kredowych znajduje się na głębokości 30-50 m lub 50-80 m p.p.t. (PGFGB 1985). Są to wody typu szczelinowego charakteryzujące się często napiętym zwierciadłem.

Gmina Żmudź położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 407 Chełm-Zamość.

Gmina Żmudź położona jest ponadto w zasięgu jednolitych częściach wód podziemnych:

- JCWPd Nr 91 (większość gminy) – stan dobry, zagrożony,
 - JCWPd Nr 121 – (południowo-wschodnia część gminy) - stan dobry niezagrożony
 - JCWPd Nr 90 (niewielka południowo-zachodnia część gminy) - stan dobry niezagrożony.
- Są to wody dobrej jakości, wymagają na ogół prostego uzdatniania.

1.5. Klimat

W podziale Polski na regiony klimatyczne W. Okołowicza gmina Żmudź położona jest w lubelskim regionie klimatycznym. Dominują dwie masy powietrza: polarno-morska i polarno-kontynentalna. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,0°, średnia temperatura lipca 18,1°, a stycznia -4,0°. Średni czas trwania zimy od 100-110 dni, lata do 100 dni. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 200-210 dni. Dość długi czas trwania lata i zimy oraz znaczna amplituda średniej rocznej temperatury wynosząca 23,9° świadczy o znacznym wpływie kontynentalizmu na klimat. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych ma wartość 579 mm i jest wyższa w stosunku do średniej krajowej (ok. 500 mm). Na okres wegetacyjny przypada 384 mm opadu, co stanowi około 66% sumy rocznej.

Przeważają wiatry z południowego-zachodu i południowego-wschodu. Najrzadziej obserwuje się wiatry z północy i północnego-wschodu. Średnia prędkość wiatru wynosi 4,8 m/sek. (PGFGB 1985).

Warunki klimatyczne są okresowo modyfikowane lokalnymi warunkami fizjograficznymi, głównie rzeźbą terenu. Największe zróżnicowanie klimatu lokalnego występuje w okresach pogody bezchmurnej i bezwietrznej. Niekorzystne warunki klimatyczne panują w dolinach Udału, Krzywólki i ich dopływach oraz w obniżeniach terenu. Następuje tu akumulacja chłodnego powietrza i jego spływ w kierunku północno-wschodnim oraz inwersje termiczne, częste przymrozki radiacyjne, duża wilgotność powietrza i częste zamglenia.

Korzystne warunki klimatyczne (uzależnione od ekspozycji terenu) występują na terenach wyniesionych w południowej części gminy. Największe ilości promieniowania słonecznego otrzymują zbocza wzgórz kredowych o ekspozycji południowej. Są tu korzystne warunki solarne, termiczne i wilgotnościowe. Obszary te są wskazane do lokalizacji budownictwa mieszkaniowego oraz dla upraw ciepłolubnych. Korzystne na ogół warunki klimatu lokalnego są na zboczach o ekspozycji wschodniej i zachodniej, a mniej korzystne na zboczach o ekspozycji północnej (mniejszy dopływ energii słonecznej).

1.6. Gleby

Użytki rolne stanowią **71,0%** powierzchni gminy Żmudź, w tym grunty orne **69,64% użytków rolnych, a 49,47% powierzchni gminy**, natomiast użytki zielone **24,25% użytków rolnych, a 17,23% powierzchni gminy**. Gleby wykształcone zostały z utworów czwartorzędowych - plejstoceńskich i holoceńskich oraz z utworów kredowych. Udział poszczególnych klas bonitacyjnych **gruntów ornych** w procentach w omawianej gminie przedstawia się następująco:

Grunty orne

| Kl. | II | IIIa | IIIb | IVa | IVb | V | VI | VIa |
|-----------------------|-----|------|------|------|------|------|-----|-----|
| % pow. gruntów ornych | 1,4 | 11,3 | 27,6 | 31,7 | 15,2 | 10,7 | 2,1 | - |

| Kl. | I | II | IIIa | IIIb | IVa | IVb | V | VI |
|-----------------------|------|--------|---------|---------|---------|---------|--------|--------|
| % pow. gruntów ornych | 0,00 | 1,4434 | 11,7856 | 28,8986 | 33,1670 | 13,6209 | 9,2944 | 1,7900 |

Najlepszymi glebami są rędziny oraz gleby brunatne utworzone z glin. Rędziny występują dużymi, zwartymi kompleksami w południowej i środkowej części gminy. Gleby utworzone z glin zalegają głównie w części środkowej i południowo-wschodniej w okolicy wsi: Żmudź, Wołkowiany, Stanisławów, Lipinki. Gleby te zostały zakwalifikowane do klasy IIIa i IIIb, lokalnie do kl. II, do kompleksu pszenno dobrego, pszenno żytniego z niewielkim udziałem kompleksu pszenno bardzo dobrego. Są to gleby o bardzo korzystnych warunkach do produkcji rolnej. Gleby o podobnym składzie mechanicznym z dużym udziałem rędzin, lecz o niekorzystnych stosunkach wodnych (okresowo za suche lub nadmiernie wilgotne) należą do klasy IIIb, IVa i IVb. Są to gleby pszenne wadliwe w południowo-zachodniej części gminy. W skład ich wchodzi rędziny lekkie i średnie, głównie mieszane średniogłębokie oraz gleby brunatne i bielcowe utworzone z glin zalegające na wapieniach. Przy odpowiedniej uprawie i optymalnym rozkładzie opadów w sezonie wegetacyjnym dają wysokie plony. (PGFGB 1985).

W północnej i południowo-wschodniej części gminy znajdują się gleby posiadające średnio korzystne warunki do produkcji rolnej. Są to gleby brunatne lub bielcowe utworzone z piasków gliniastych lub podścielonych gliną, a lokalnie skałą wapienną. Należą one do klasy IVa, rzadziej IVb gruntów ornych i są przydatne raczej do upraw roślin z grupy żytnioziemniaczanych. Gleby bielcowe i brunatne żytnio-ziemniaczane słabe utworzone z piasków słabogliniastych lub gliniastych lekkich w IVb kl. gruntów ornych są ubogie w składniki pokarmowe (okresowo zbyt suche). Wy stępują większymi płatami w rejonie wsi Lipink, **Borysławiec**, Kol. Roztoka, Wołkowiany, Kol. Syczów. Gleby o podobnym składzie mechanicznym jak omówione wyżej, lecz nadmiernie wilgotne należą do kompleksu zbożowo-pastewnego słabego w klasie bonitacyjnej V. Występują niewielkimi płatami w północnej części gminy w rejonie wsi Wołkowiany, Kol. Pobołowice, Gałęzów. Gleby utworzone ze słabogliniastych piasków, płytko zalegających na piaskach luźnych znajdują się w VI klasie bonitacyjnej. Charakteryzują się bardzo małą zasobnością w składniki pokarmowe i dużą przepuszczalnością. Występują lokalnie w rejonie Roztoki, Bielina, Gałęzowa, Puszczy i Kol. Pobołowice. (PGFGB 1985).

Użytki zielone wykształcone zostały w dolinach rzek: Udału i Krzywólki oraz Kanału Żmudzkiego i Lipienieckiego. Wartość bonitacyjna tych gleb przedstawia się następująco:

| Kl. | II | III | IV | V | VI | VIz |
|-----------------------|----|------|------|------|-----|-----|
| % pow. gruntów ornych | — | 16,2 | 45,1 | 32,0 | 6,5 | 0,2 |

| Kl. | I | II | III | IV | V | VI |
|--------------------------|------|--------|---------|---------|---------|--------|
| % pow. użytków zielonych | 0,00 | 0,0118 | 15,7515 | 4719191 | 30,4075 | 5,9101 |

W dolinach rzek i kanałów występują użytki zielone III i IV kl. o korzystnych warunkach wodnych i pokarmowych dla roślin. W zagłębieniach bezodpływowych przeważają użytki zielone słabej jakości - V i VI kl. Panują tu mniej korzystne warunki dla produkcji paszy.

1.7. Szata roślinna

Szata roślinna uległa w gminie Żmudź daleko idącym przeobrażeniom. Ogółem ponad 70% powierzchni gminy zajmują użytki rolne, a więc sztuczne agrocenozy. Charakteryzują się one względną krótkotrwałością, brakiem równowagi ze środowiskiem i małą zdolnością do samoregulacji. Przeważają agrocenozy polne stanowiące około 54% powierzchni gminy. Elementem urozmaicającym i wzbogacającym biotopy polne są wszelkiego rodzaju zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne. Zadrzewienia śródpolne występują głównie na miedzach, przy drogach gruntowych oraz na cmentarzach. Bardzo korzystny dla środowiska jest udział zadrzewień przyzagrodowych obejmujących niemal całe ciągi wiejskiej zabudowy.

Agrocenozy łąkowe obejmują 16,5% powierzchni gminy i występują głównie w północnej i zachodniej części gminy. Charakteryzują się one znacznym bogactwem puli genowej organizmów flory i fauny oraz zróżnicowaniem fitosocjologicznym.

Lasy zajmują ok. 21% powierzchni gminy. Większość stanowią lasy państwowe. Lasy prywatne zajmują niewielki odsetek ogólnej powierzchni leśnej i występują w dużym rozdrobnieniu. (PGFGB 1985). W lasach dominują siedliska lasu mieszanego i świeżego, następnie boru mieszanego świeżego, natomiast bór świeży występuje lokalnie. Dość duże obszary zajmują siedliska wilgotne: bór wilgotny i mieszany wilgotny, las wilgotny i ols. W zachodniej i południowej części gminy występują lasy świeże z dużym udziałem gatunków liściastych. Roślinność runa i podszytu jest bujna i zróżnicowana. W zachodniej części gminy w sąsiedztwie lasów świeżych znajdują się lasy mieszane. W drzewostanie przeważa sosna lub dąb, runo i podszyt są uboższe niż w lasach świeżych.

W dużym kompleksie leśnym położonym w północnej części gminy na północ od Roztoki występują siedliska boru mieszanego świeżego. Przeważają tu drzewostany sosnowe z niewielkimi domieszkami gatunków liściastych, a runo i podszyt są znacznie uboższe od poprzednio omówionych siedlisk. Bory świeże znajdują się lokalnie w rejonie wsi Ksawerów i Pobołowice. Dominują w nich drzewostany sosnowe.

Siedliska wilgotne na większych powierzchniach występują w północnej części gminy. Są to lasy na siedliskach boru wilgotnego i boru mieszanego wilgotnego oraz lasu wilgotnego i olsu o zróżnicowanym składzie gatunkowym drzewostanów. (PGFGB 1985).

1.8. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Gmina Żmudź jest gminą o charakterze typowo rolniczym, w której rolnictwo jest podstawową gałęzią gospodarki. Konsekwencją tego jest to, że przeważająca część mieszkańców gminy zatrudniona jest w rolnictwie lub w jego otoczeniu. Rolnictwo w gminie ma korzystne warunki rozwoju produkcji rolnej.

Na terenie gminy grunty orne stanowią ok. 50% powierzchni gminy, oraz ok. 70% powierzchni użytków rolnych. Jest to stosunkowo wysoki wskaźnik w skali powiatu i województwa.

Liczba gospodarstw na terenie gminy wynosi 684. Wśród gospodarstw rolnych najczęściej występuje gospodarstw indywidualnych, cechujących się rozdrobnieniem gruntów.

Srednia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 11 ha.

Preferowanymi kierunkami produkcji na w/w glebach jest uprawa zbóż, roślin strączkowych oraz innych roślin intensywnej agrotechniki, łącznie z warzywami w uprawie polowej.

Prowadzony jest również kierunek chowu i hodowli bydła i trzody chlewnej.

1.9. Leśna przestrzeń produkcyjna

Lasy zajmują powierzchnię 2258 km², co stanowi ok 16 % powierzchni. Nie jest to wysoka lesistość. Największy kompleks leśny gminy to Las Pobołowicki, leżący na północ od Kolonii Pobołowice. Kompleksy leśne rozciągają się także równoleżnikowym pasmem w północnej części gminy.

Większość tej powierzchni stanowią lasy będące własnością Skarbu Państwa. Lasy prywatne zajmują niewielki procent ogólnej powierzchni leśnej gminy i występują w znacznym rozdrobnieniu. Wskaźnik lesistości dla województwa lubelskiego wynosi 23,1%, natomiast wskaźnik lesistości kraju jest o 6, 2 wyższy i wynosi 29,3%.

Ważną funkcją jest także funkcja turystyczna i gospodarcza. Gospodarcze wykorzystanie lasu obejmuje pozyskanie drewna, sprzedaż drewna, pozyskanie ważniejszych uzysków ubocznych oraz odstrzału, odłowu i skupu ubitych zwierząt łownych.

Nadzór administracyjny nad lasami państwowymi w gminie sprawuje Nadleśnictwo Chełm a nad lasami, nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa - Starostwo Powiatowe w Chełmie.

2. PRAWNA OCHRONA PRZYRODY

2.1. Obszary objęte ochroną prawną

- 1) Rezerwat przyrody.

Na obszarze gminy Żmudź znajduje się jeden rezerwat przyrody – stepowy- Żmudź o powierzchni 5,81 ha utworzony Zarządzeniem MLiPD z dnia 15.12.1980. (MP nr 30, póź. 171). Rezerwat położony jest na terenie Nadleśnictwa Chełm - Leśnictwo Podlaski. Celem ochrony jest zachowanie unikalnych form erozyjnych na stokach zbudowanych ze skał kredowych i najbogatszego w Polsce stanowiska lnu złocistego. Znajdują się tu także inne gatunki stepowe jak: oman wąskolistny, aster gawęda, storczyk, kukawka i miłek wiosenny. Projektowane jest powiększenie rezerwatu o 40,22 ha. Celem ochrony jest zachowanie unikalnych form erozyjnych na stokach zbudowanych ze skał kredowych oraz stanowisk roślin kserotermicznych.

2) Natura 2000 - Specjalny Obszar Ochrony PLH060075 „Żmudź”

„Obszar obejmuje teren rezerwatu przyrody „Żmudź” położony nieopodal wsi Kol. Żmudź wraz z przylegającym do niego rozległym kompleksem częściowo zalesionych muraw kserotermicznych w obrębie planowanego powiększenia rezerwatu.

Na omawianym terenie występuje populacja obuwika pospolitego (Cypripedium calceolus) rosnącego przede wszystkim w luźnych zaroślach jałowca pospolitego w granicach rezerwatu. Znajduje się tutaj także największa krajowa populacja lnu złocistego (Linum flavum) a także szereg innych rzadkich i chronionych gatunków roślin, w tym łącznie 5 gatunków storczykowatych.”¹

3) Obszary chronionego krajobrazu

W południowej części gminy znajduje się niewielki fragment Grabowiecko-Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar ten funkcjonuje aktualnie na mocy *Rozporządzenia Nr 50 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie Grabowiecko-Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2006r. nr 69, poz. 1288).*

Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu rozciąga się w północno-zachodniej części gminy i obejmuje kompleks leśny na północ od Kol. Pobołowice, dolinę Krzywólki i Udal. Obowiązującym obecnie aktem prawnym na podstawie którego funkcjonuje ChOCK jest *Rozporządzenie Nr 49 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2006r. nr 69, poz. 1287).*

4) Pomniki przyrody.

1. dąb szypułkowy obw. 527 cm we wsi Podlaski,

¹ Natura 2000. Standardowy formularz danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO) dla obszarów spełniających kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW) i dla specjalnych obszarów ochrony (SOO).

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| | | |
|----------------------------------|-------------------|--------------------------|
| 2. lipa drobnolistna | obw. 290 we | wsí Bielin, |
| 3. dąb szypułkowy ³ | obw. 520 cm | we wsi Puszcza, |
| 4. dąb szypułkowy ⁴ | obw. 533 cm | we wsi Andrzejów, |
| 5. jesiony wyniosłe ⁴ | obw. 380 cm | we wsi Kol. Pobołowice, |
| 6. dąb szypułkowy ⁴ | obw. 425 cm | we wsi Pobołowice, |
| 7. dąb szypułkowy ⁴ | obw. 427 cm | we wsi Pobołowice, |
| 8. dąb szypułkowy ⁴ | obw. 421 cm | we wsi Żmudź, |
| 9. 2 modrzewie | obw. 286 i 332 cm | we wsi Wólka Leszczańska |

1. Podstawa prawna: Obwieszczenie Wojewody Chełmskiego z dnia 30 maja 1981 w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz.Urz.W.R.N. z 20.08.1981 nr 2 poz. 11)
2. Podstawa prawna: Zarządzenie nr 28 Wojewody Chełmskiego z dnia 20 grudnia 1988 w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej położonych na terenie woj. Chełmskiego.
3. Podstawa prawna: Zarządzenie nr 15 Wojewody Chełmskiego z dnia 4 lipca 1989 w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów przyrody ożywionej, położonych na terenie woj. chełmskiego
4. Podstawa prawna: Rozporządzenie Wojewody Chełmskiego z dnia 31 lipca 1992 w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej położonych na terenie woj. Chełmskiego (Dz.Urz.Woj.Ch. Nr 7, poz.49)
5. Podstawa prawna: Rozporządzenie Wojewody Chełmskiego z dnia 31 lipca 1992 w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej położonych na terenie woj. Chełmskiego (Dz.Urz.Woj.Ch. Nr 7, poz.49)

5) *Parki podworskie.*

W gminie Żmudź znajdują się 4 parki podworskie, w: Wólce Leszczańskiej, Kolonii Leszczany, Klesztowie i Żmudzi. Park w Wólce Leszczańskiej został wpisany do rejestru zabytków pod numerem A107/13. Jest to zespół dworsko-parkowy z XIX w. - własność dawnego PGR-u. Wszystkie pozostałe parki pozostają w rękach prywatnych i są w znacznym stopniu zniszczone.

6) *Lasy ochronne.*

Na obszarze gminy Żmudź znajdują się lasy ochronne. Kompleks leśny Las Pobołowicki jest w całości lasem ochronnym - jako las położony w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tyś. mieszkańców. W środkowej części tego lasu są niewielkie fragmenty lasu ochronnego - wodochronnego. W lesie leżącym na południowy-zachód od wsi Ksawerów znajdują się fragmenty zakwalifikowane jako lasy wodochronne.

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY EKOLOGICZNEJ

Przy charakterystyce funkcjonowania systemu ekologicznego gminy Żmudź oparto się na koncepcji T. J. Chmielewskiego (1988, 1992). Jest to konstrukcja modelowania fizjocenozy (krajobrazu) jako poliekosystemowego układu strefowo-węzłowego. Zgodnie z tym modelem ekosystemy układają się w krajobrazie w trojakiemu rodzaju podukłady:

- rozległe - płatowe – strefowe,
- wydłużone — pasmowe,
- skupione - węzłowe.

Pod pojęciem - strefa ekologiczna rozumie się rejon, gdzie wyraźnie dominuje określona grupa komponentów i procesów ekologicznych. Węzłami ekologicznymi nazwano obszary odgrywające szczególnie ważną rolę w funkcjonowaniu większego układu ekologicznego. Pomiędzy węzłami a strefami zachodzą wzajemne oddziaływania przejawiające się przepływem materii, energii i informacji zachodzących wzdłuż określonych tras charakterystycznych dla poszczególnych gatunków i komponentów środowiska biotycznego. (Chmielewski 1987). Trasy te nazwano korytarzami i ciągami ekologicznymi. Dla prawidłowego funkcjonowania przyrody niezbędne jest zachowanie ekologicznej ciągłości związków funkcjonalno-przestrzennych pomiędzy różnymi grupami ekosystemów. Chodzi tu głównie o zapewnienie swobodnej migracji gatunków, wzajemnego wzbogacania i zasilania poszczególnych ekosystemów i ich grup w materię i informację biologiczną. (Chmielewski 1992). Obszar gminy Żmudź charakteryzuje się dużą mozaikowością krajobrazu. Występuje tu przeplatanie się wzajemne pól uprawnych, łąk, zarośli i lasów. Wyróżniają się jednak obszary wykazujące wspólny ekologiczny charakter jako strefy ekologiczne. Generalnie można wyróżnić następujące strefy ekologiczne:

- I. strefa leśno-łąkowa, największą powierzchnię zajmuje w północno- zachodniej części gminy; obejmuje dolinę Krzywólki, Kanału Żmudzkiego, Kanału Lipienieckiego i dolinę dopływu Krzywólki bez nazwy wypływającego z okolic wsi Leszczany oraz mniejsze i większe kompleksy leśne ciągnące się równoleżnikowym pasmem w północnej części gminy,
- II. strefa leśno-polna, w południowej części gminy leżąca na północ od Wólki Leszczańskiej i Stanisławowa,
- III. strefa polna zajmująca pas równoleżnikowy od Leszczan przez Wólkę Leszczańską-Rudno i Annopol,
- IV. strefa łąkowa, rozciągająca się od Żmudzi na wschód i północny- wschód do wsi Roztoka i Bielin,

V. strefa leśna, obejmuje największy kompleks leśny – Las Pobołowicki leżący na północ od Kol. Pobołowice.

Ze względu na walory przyrodnicze północno-zachodnia część gminy została włączona do Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Las Pobołowicki dzięki wysokiemu potencjałowi ekologicznemu stanowi leśny węzeł ekologiczny.

Korytarze ekologiczne zapewniają migrację gatunków flory i fauny i zasilają ekosystemy, przez które przechodzą. Na obszarze gminy Żmudź znajduje się korytarz ekologiczny doliny rzeki Udał o znaczeniu regionalnym, łączący ekosystemy Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu z doliną Bugu, która stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym. Ciągami ekologicznymi o znaczeniu lokalnym są: dolina rzeki Krzywólki, Kanału Żmudzkiego i Kanału Lipienieckiego. Ciągłość korytarzy nie jest w pełni zachowana, barierę ekologiczną stanowi droga Chełm- Hrubieszów.

Niekorzystnym zjawiskiem dla funkcjonowania systemu ekologicznego w omawianej gminie jest obniżenie zdrowotności lasów przez przemysł (Las Pobołowicki i las leżący na południe od wsi Ksawerów).

4. ZMIANY I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

4.1. Odporność środowiska na degradację

Najmniej odpornym komponentem środowiska na degradację w gminie Żmudź są wody. Przyczyną małej odporności wód podziemnych na zanieczyszczenie jest brak izolacji poziomego wodonośnego od powierzchni terenu. Zanieczyszczenia z powierzchni ziemi łatwo infiltrują do wód podziemnych. Ze względu na istniejący kontakt hydrauliczny poziomów wodonośnych czwartorzędowego i kredowego zanieczyszczenia mogą przemieszczać się z płytkich wód gruntowych do poziomu kredowego i migrować na duże odległości. Zanieczyszczenia wód podziemnych na tym obszarze są trwałe, ponieważ procesy samooczyszczania się wód w skałach szczelinowych nie zachodzą lub przebiegają na małą skalę.

Małą odporność na erozję posiadają gleby, szczególnie rędziny. Erozją słabą i średnią zagrożone jest około 26,5% użytków rolnych.

Podatny na degradację jest krajobraz. Urbanizacja prowadzi do przekształceń krajobrazowych wprowadzających dysharmonię krajobrazu.

4.2. Zanieczyszczenie i zagrożenia dla powietrza

Stan warunków aerosanitarnych w gminie Żmudź jest dobry ze względu na brak dużych źródeł emitujących zanieczyszczenia do atmosfery. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z terenu gminy w 1996r wynosiła od 0,05-0,2 Mg/km, a emisja zanieczyszczeń gazowych od 0,1-0,5 Mg/km . (PIOS-WIOS 1997). Lokalne tło zanieczyszczeń tworzą emisje z gospodarstw domowych, małych kotłowni użyteczności publicznej, obiektów hodowlanych i produkcyjnych. Obiekty te są rozproszone na obszarze gminy i nie stanowią zagrożenia dla warunków higieny atmosfery, tym bardziej, że na obszarze gminy panują w większości dobre warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Nie należy spodziewać się więc dużych stężeń zanieczyszczenia powietrza.

Wyniki badań czystości powietrza w gminie prowadzone w ramach monitoringu regionalnego w 1996 r są następujące:

- stężenie średnioroczne dwutlenku siarki wynosiło 13,4 u,g/m³, a dwutlenku azotu 6,1 u.g/m³ (wartość dopuszczalna stężenia SC>2 i NO₂ wynosi 40 ug/m³),
- opad pyłu miał wartość 42 g/m³/rok (wartość dopuszczalna opadu pyłu - 200 g/m³/rok). (PIOŚ-WIOŚ 1997).

Z przedstawionych danych wynika, że warunki higieny atmosfery w omawianej gminie są korzystne.

Składową tła zanieczyszczeń w gminie Żmudź są emisje zanieczyszczeń z emitorów wysokich z cementowni w Chełmie i Rejowcu. Przy wiatrach północnych mogą one negatywnie wpływać na warunki aerosanitarnie. Problemem z zakresu higieny atmosfery jest szybko rozwijająca się motoryzacja. W gminie Żmudź głównym źródłem emisji zanieczyszczenia powietrza, gleby oraz hałasu są pojazdy mechaniczne kursujące po drodze Chełm-Hrubieszów. Najbardziej zagrożony jest pas terenu o szerokości kilkunastu metrów wzdłuż drogi.

4.3. Zanieczyszczenie i zagrożenia dla wód

W gminie Żmudź programem monitoringu powierzchniowych wód płynących w 2000r objęta była rzeka Udal oraz ujścia rzek: Krzywólki i Kanału Żmudzkiego do Udal.

Udal w klasyfikacji ogólnej posiadał odcinek źródłowy długości 21,2 km w II klasie czystości, a odcinek ujściowy o długości 10,7 km w III klasie. O spadku jakości wody zadecydowały podwyższone stężenia substancji organicznych i zawiesiny ogólnej oraz nieco gorszy wynik oceny stopnia zanieczyszczenia bakteriologicznego. (IOŚ 2001). Krzywólka przy ujściu do Udal (w Pobołowicach) posiadała w klasyfikacji ogólnej III kl. czystości. Decydującymi wskaźnikami czystości wody była zawiesina ogólna i miano coli. Kanał Żmudzki przy

ujściu do Udału w miejscowości Puszcza zakwalifikowano również do III klasy czystości. (IOŚ 2001).

W Żmudzi znajduje się punkt badawczy sieci krajowej monitoringu wód podziemnych. W 2000r jakość wód kredowych oceniono jako wody wysokiej jakości - kl. Ib - odpowiadające wodom do celów pitnych i gospodarczych (możliwe jest ich okresowe uzdatnianie).

Gmina Żmudź położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 407 Chełm-Zamość. (Przeds. Geol. 1993). Zbiornik ten jest głównym źródłem wody dobrej jakości dla celów konsumpcyjnych. Cała gmina Żmudź leży w obszarze o dużym i bardzo dużym stopniu zagrożenia wód podziemnych. (Przeds. Geol. 1993). Cała powierzchnia GZWP nr 407 objęta została projektowaną strefą ochronną (decyzja MOŚZNiL nr KDH 1/013/601/97 z dn. 24.07.1997). na powierzchni zbiornika wydzielono obszary, które powinny podlegać szczególnej ochronie.

Jako Obszar Wysokiej Ochrony (OWO) zakwalifikowano zachodnią część Ochrony (OWO) zakwalifikowano zachodnią część gminy (na zachód od Żmudzi). (Przeds. Geol. 1996). Na obszarze tym ochrona wód wymaga ukierunkowanego gospodarowania, a przede wszystkim likwidacji wszelkich źródeł zanieczyszczenia wód.

Zanieczyszczenie i zagrożenie degradacją wód powierzchniowych i podziemnych w omawianej gminie spowodowane jest nieuporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej. Niezadowalający jest stan infrastruktury ochrony środowiska. Z sieci wodociągowej korzysta około 44% mieszkańców gminy, a z sieci kanalizacyjnej 10,5%. W tej sytuacji ścieki są odprowadzane do wód i do gruntu, lub gromadzone w często nieszczelnych szambach. Szczególnie narażone na zanieczyszczenia infiltrujące z powierzchni terenu są wody gruntowe pierwszego poziomu. Zagrożeniem dla jakości wód jest również:

- brak uszczelnienia podłoża gminnego wysypiska odpadów w Żmudzi (obszar o słabej izolacji naturalnej wód podziemnych),
- niekontrolowane spływy powierzchniowe nawozów, substancji organicznych i środków ochrony roślin z terenów użytków rolnych,
- niekontrolowane spływy zanieczyszczeń z dróg (zanieczyszczenia ze spalin, substancji ropopochodnych, środków stosowanych do zimowego utrzymania dróg).

Potencjalnym zagrożeniem dla jakości wód są stacje paliw.

4.4. Zagrożenia dla gleb

Główną przyczyną degradacji gleb w gminie Żmudź jest erozja polegająca na zmywaniu cząstek gleby przez wody lub unoszeniu przez wiatr. Podatne na erozję są gleby zbudowane z pyłów oraz rędziny. Największe nasilenie erozji występuje w okresie wiosennym (roztopa) i po

ulewnych deszczach. Zagrożenie dla gleb potencjalną erozją wodną powierzchniową w omawianej gminie wynosi:

- I. stopień erozji (słaby) - 17,4% powierzchni użytków rolnych, 0,6 % powierzchni lasów,
- II. stopień erozji (średni) - 9,1% pow. użytków rolnych. (IUNG 1994).

Erozja słaba może wyraźnie zmieniać poziom ornopróchniczny i powoduje jego zmycie. Erozja średnia powoduje postępującą degradację gleby polegającą głównie na niszczeniu poziomu ornopróchniczego, a niekiedy także i głębszych poziomów profilu glebowego (IUNG 1994). Najbardziej zagrożone erozją są gleby w południowo-zachodniej części gminy, gdzie występują większe spadki terenu.

Narastającym problemem związanym z rozwojem motoryzacji jest zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi i produktami ropopochodnymi. Metale ciężkie osadzają się najintensywniej w 50-metrowym pasie drogowym. Zjawisko to dotyczy głównie gruntów przylegających do drogi Chełm- Hrubieszów. Na obszarze gminy Żmudź nie są prowadzone badania zanieczyszczenia gleb przy trasach komunikacyjnych.

~~5. ZASOBY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU.~~

IV. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZASOBÓW KULTUROWYCH I KRAJOBRAZOWYCH

1.1. Archeologia

Badania archeologiczne prowadzone w ramach tzw. Archeologicznego Zdjęcia Polski potwierdziły ciągłość osadniczą na obszarze gminy Żmudź.

Analizy obszarów AZP, w obrębie których znajdują się poszczególne miejscowości terenu gminy Żmudź wskazują na korzystne warunki fizjograficzne, w tym stosunkowo dobrze rozwinięta sieć wodna, były bardzo korzystne dla rozwoju osadnictwa.

Ważną rolę odegrała rzeka Udał i cały system jej dopływów utworzony przez niewielkie cieki.

W pobliżu dobrze rozwiniętych dolin skupia się zdecydowana większość punktów osadniczych.

Pojedyncze znaleziska materiałów zabytkowych w postaci fragmentów kości ludzkich, przedmiotów krzemiennych i ceramiki dostarczają informacji o rodzaju stanowisk. Z materiałów badanych wynika, że pierwsi osadnicy pojawili się na tych terenach w środkowej epoce kamienia - w mezolicie (8000 lat p.n.e.). Penetracja osadnicza nasiliła się prawdopodobnie w młodszej epoce kamienia - w meolicie (2500 lat p.n.e.).

Najbardziej zaawansowana sieć osadnicza powstała we wczesnej epoce brązu i epoce brązu (1800 - 1200 lat p.n.e.) oraz we wczesnym średniowieczu. Poświadczona jest także obecność osadnictwa późniejszego - średniowiecznego i nowożytnego. Zarejestrowane obiekty archeologiczne to osady i osady prawdopodobne w większości o powierzchni do 1,0 ha, choć zdarzają się i większe o powierzchni 5 i 15 ha oraz kilka cmentarzysk. Bardzo często są to stanowiska wielokulturowe, co świadczyć może o intensywnej penetracji osadniczej miejsc o warunkach szczególnie sprzyjających osadnictwu w różnych okresach dziejów. Nagromadzenie tych stanowisk na terenie Gminy Żmudź jest duże.

Wiele stanowisk ulega powolnemu zniszczeniu wskutek postępujących naturalnych procesów erozyjnych, jak i podczas eksploatacji kopalni piasku. Konieczne jest ich rozpoznanie w wyniku badań ratowniczych, poprzedzających realizację inwestycji, objąć ochroną należy obiekty o własnej formie terenowej - kurhany, kopce.

Wyznacza się strefy ochrony archeologicznej dla zabytków archeologicznych – stanowisk, w granicach ich zasięgu przedstawionego na załączniku graficznym do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź.

~~W obrębie tych obszarów wszelaka działalność inwestycyjna, związana z prowadzeniem prac ziemnych (kubaturowa, liniowa, drogowa, pozyskiwania surowców mineralnych) oraz zmiany w użytkowaniu gruntów, wymagają uzgodnienia z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przed zgłoszeniem lub uzyskaniem pozwolenia na budowę.
Prace ziemne towarzyszące uzgodnionym inwestycjom, muszą być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi, po uprzednim uzyskaniu pozwolenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konsekratora Zabytków.~~

Poniżej podaje się wykazy w obszarach stanowisk szczególnie cennych badawczo, które należy uwzględnić przy planowaniu i realizacji inwestycji stosując do nich powyższy zapis. Na załączniku graficznym w skali 1:25 000 pokazano je kolorem żółtym.

~~(Obiekty archeologiczne o własnej formie terenowej, wpisane do rejestru zabytków, uwzględniono w dziale „Obiekty wpisane do rejestru zabytków”).~~

Wykazy stanowisk archeologicznych zasługujących na uwagę:-

~~Obszar 81-91~~

Pobołowice – stanowiska nr 6, 7, 15, 19, 21, 24, 30, 62 (szczególnie należy zwrócić uwagę na kurhany pojedyncze nr 6 i 7) Pobołowice Stare wieś – stanowiska nr 59 i 60;

Obszar 81-92

Ksawerów – stanowiska nr 138, 139; Pobołowice Kol. – stanowisko nr 52; Puszcza – stanowiska nr 119, 130, 132, 133, 134; Roztoka – stanowiska nr 189, 196, 197, 202, 213; Wołkowiany – stanowiska nr 4, 66, 67, 75-77, 79, 80, 81, 86, 89, 92-95, 100, 102, 222; Obszar 81-93 Brelin – stanowisko nr 16, 18, 19, 39, 40, 41, 50;

Kazimierowka – stanowisko nr 58;

Obszar 82-92

Dryszczów – stanowiska nr 15, 16, 45, 47, 49, 59;

Kalinówka – stanowisko nr 17;

Klesztów – stanowiska nr 18, 20, 57;

Pobołowice Kol. – stanowisko nr 31;

Wołkowiany – stanowisko nr 30;

Stanisławów – stanowisko nr 50;

Żmudź – stanowiska nr 24, 32, 36;

Obszar 82-93

Annopol – stanowisko nr 129;

Syczów Kol. – stanowisko nr 126.

Obszar 83-91

Maziarnia – stanowiska nr 23 – 27

WYKAZ KART EWIDENCYJNYCH STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W WOJEWÓDZKIEJ GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW (NIE WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW)

| L.p. | Miejscowość | AZP | Nr stanowiska na obszarze | Dodatkowe informacje |
|------|-------------|-------|---------------------------|----------------------|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 1 | Annopol | 82-93 | 78 | |
| 2 | Annopol | 82-93 | 127 | |
| 3 | Annopol | 82-93 | 128 | |
| 4 | Annopol | 82-93 | 128 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|----------|------------------|--------------|------------|---|
| 4 | Annopol | 82-93 | 129 | |
| 5. | <i>Annopol</i> | <i>82-93</i> | <i>130</i> | |
| 6. | <i>Annopol</i> | <i>82-93</i> | <i>131</i> | |
| 7. | <i>Annopol</i> | <i>82-93</i> | <i>132</i> | |
| 8. | <i>Annopol</i> | <i>82-93</i> | <i>133</i> | |
| 9. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>2</i> | |
| 10. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>16</i> | |
| 11. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>17</i> | |
| 12. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>18</i> | |
| 13. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>19</i> | |
| 14. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>20</i> | |
| 15. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>37</i> | |
| 16. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>38</i> | |
| 17. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>39</i> | |
| 18. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>40</i> | |
| 19. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>41</i> | |
| 20. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>42</i> | |
| 21. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>43</i> | |
| 22. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>44</i> | |
| 23. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>45</i> | |
| 24. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>46</i> | |
| 25. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>47</i> | |
| 26. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>48</i> | |
| 27. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>49</i> | |
| 28. | <i>Bielin</i> | <i>81-93</i> | <i>50</i> | |
| 29. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>1</i> | |
| 30. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>2</i> | |
| 31. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>3</i> | |
| 32. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>15</i> | |
| 33. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>16</i> | |
| 34. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>45</i> | |
| 35. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>46</i> | |
| 36. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>47</i> | |
| 37. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>48</i> | |
| 38. | <i>Dryszczów</i> | <i>82-92</i> | <i>49</i> | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|-----|---------------------|----------------------------------|----------------------------|---|
| 39. | <i>Dryszczów</i> | 82-92 | 56 | |
| 40. | <i>Dryszczów</i> | 82-92 | 58 | |
| 41. | <i>Dryszczów</i> | 82-92 | 59 | |
| 42. | <i>Dryszczów</i> | 82-92 | 60 | |
| 43. | <i>Gałęzów</i> | 81-93 | 1 | |
| 44. | <i>Gałęzów</i> | 81-93 | 66 | |
| 45. | <i>Gałęzów</i> | 81-93 | 67 | |
| 46. | <i>Gałęzów</i> | 81-93 | 68 | |
| 47. | <i>Gałęzów</i> | 81-93 | 69 | |
| 48. | <i>Gałęzów</i> | 81-93 | 70 | |
| 49. | <i>Gałęzów</i> | 81-93 | 71 | |
| 50. | <i>Gałęzów</i> | 81-93 | 72 | |
| 51. | <i>Kalinówka</i> | 82-92 | 17 | |
| 52. | <i>Kazimierówka</i> | 81-93 | 53 | |
| 53. | <i>Kazimierówka</i> | 81-93 | 54 | |
| 54. | <i>Kazimierówka</i> | 81-93 | 55 | |
| 55. | <i>Kazimierówka</i> | 81-93 | 56 | |
| 56. | <i>Kazimierówka</i> | 81-93 | 57 | |
| 57. | <i>Kazimierówka</i> | 81-93 | 58 | |
| 58. | <i>Kazimierówka</i> | 81-93 | 59 59 | |
| 59. | <i>Kazimierówka</i> | 81-93 | 60 | |
| 60. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 107 | |
| 61. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 108 | |
| 62. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 109 | |
| 63. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 110 | |
| 64. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 113 | |
| 65. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 114 | |
| 66. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 115 | |
| 67. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 116 | |
| 68. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 179 | |
| 69. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 180 | |
| 70. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 181 | |
| 71. | <i>Klesztów</i> | 81-92 82-92 | 5 | |
| 72. | <i>Klesztów</i> | 81-92 | 6 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|-------------------------|----------------------------------|-----|---|
| | | 82-92 | | |
| 73. | <i>Klesztów</i> | 81-92 82-92 | 18 | |
| 74. | <i>Klesztów</i> | 81-92 82-92 | 19 | |
| 75. | <i>Klesztów</i> | 81-92 82-92 | 20 | |
| 76. | <i>Klesztów</i> | 81-92 82-92 | 57 | |
| 77. | <i>Klesztów Kolonia</i> | 82-92 | 4 | |
| 78. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 5 | |
| 79. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 6 | |
| 80. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 7 | |
| 81. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 8 | |
| 82. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 9 | |
| 83. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 10 | |
| 84. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 11 | |
| 85. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 12 | |
| 86. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 16 | |
| 87. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 134 | |
| 88. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 138 | |
| 89. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 139 | |
| 90. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 140 | |
| 91. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 141 | |
| 92. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 143 | |
| 93. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 147 | |
| 94. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 148 | |
| 95. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 159 | |
| 96. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 160 | |
| 97. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 161 | |
| 98. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 165 | |
| 99. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 166 | |
| 100. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 167 | |
| 101. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 168 | |
| 102. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 169 | |
| 103. | <i>Ksawerów</i> | 81-92 | 170 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|-----------|-------|-----|---|
| 104. | Ksawerów | 81-92 | 171 | |
| 105. | Ksawerów | 81-92 | 172 | |
| 106. | Ksawerów | 81-92 | 173 | |
| 107. | Ksawerów | 81-92 | 174 | |
| 108. | Ksawerów | 81-92 | 175 | |
| 109. | Ksawerów | 81-92 | 176 | |
| 110. | Ksawerów | 81-92 | 177 | |
| 111. | Ksawerów | 81-92 | 178 | |
| 112. | Ksawerów | 80-92 | 13 | |
| 113. | Leszczany | 82-91 | 33 | |
| 114. | Leszczany | 82-91 | 34 | |
| 115. | Leszczany | 82-91 | 35 | |
| 116. | Leszczany | 82-91 | 36 | |
| 117. | Leszczany | 82-91 | 37 | |
| 118. | Leszczany | 82-91 | 38 | |
| 119. | Leszczany | 82-91 | 39 | |
| 120. | Leszczany | 82-91 | 40 | |
| 121. | Leszczany | 82-91 | 41 | |
| 122. | Leszczany | 82-91 | 42 | |
| 123. | Leszczany | 82-91 | 43 | |
| 124. | Leszczany | 82-91 | 147 | |
| 125. | Leszczany | 82-91 | 148 | |
| 126. | Leszczany | 82-91 | 149 | |
| 127. | Leszczany | 82-91 | 150 | |
| 128. | Leszczany | 82-91 | 151 | |
| 129. | Leszczany | 82-91 | 152 | |
| 130. | Leszczany | 82-91 | 153 | |
| 131. | Leszczany | 82-91 | 154 | |
| 132. | Leszczany | 82-91 | 155 | |
| 133. | Leszczany | 82-91 | 156 | |
| 134. | Leszczany | 82-91 | 157 | |
| 135. | Leszczany | 82-91 | 158 | |
| 136. | Leszczany | 82-91 | 159 | |
| 137. | Leszczany | 82-91 | 160 | |
| 138. | Leszczany | 82-91 | 161 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|-----------|-------|-----|---------------|
| 139. | Leszczany | 82-91 | 162 | |
| 140. | Leszczany | 82-91 | 163 | |
| 141. | Leszczany | 82-91 | 164 | |
| 142. | Leszczany | 82-91 | 165 | |
| 143. | Leszczany | 82-91 | 166 | |
| 144. | Leszczany | 82-91 | 167 | |
| 145. | Leszczany | 82-91 | 168 | |
| 146. | Leszczany | 82-91 | 169 | |
| 147. | Leszczany | 82-91 | 170 | |
| 148. | Leszczany | 82-91 | 171 | |
| 149. | Leszczany | 82-91 | 172 | |
| 150. | Leszczany | 82-91 | 173 | Cmentarzysko? |
| 151. | Leszczany | 82-91 | 174 | |
| 152. | Leszczany | 82-91 | 175 | |
| 153. | Leszczany | 82-91 | 176 | |
| 154. | Leszczany | 82-91 | 177 | |
| 155. | Leszczany | 82-91 | 178 | |
| 156. | Leszczany | 82-91 | 179 | |
| 157. | Leszczany | 82-91 | 180 | |
| 158. | Leszczany | 82-91 | 181 | |
| 159. | Leszczany | 82-91 | 182 | |
| 160. | Leszczany | 82-91 | 183 | |
| 161. | Leszczany | 82-91 | 184 | |
| 162. | Leszczany | 82-91 | 185 | |
| 163. | Leszczany | 82-91 | 186 | |
| 164. | Leszczany | 82-91 | 187 | |
| 165. | Leszczany | 82-91 | 188 | |
| 166. | Leszczany | 82-91 | 189 | |
| 167. | Leszczany | 82-91 | 190 | |
| 168. | Leszczany | 82-91 | 191 | |
| 169. | Leszczany | 82-91 | 192 | |
| 170. | Leszczany | 82-91 | 193 | |
| 171. | Leszczany | 82-91 | 194 | |
| 172. | Leszczany | 82-91 | 195 | |
| 173. | Leszczany | 82-91 | 196 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|-----------|-------|-----|---------------|
| 174. | Leszczany | 82-91 | 197 | |
| 175. | Leszczany | 82-91 | 198 | |
| 176. | Leszczany | 82-91 | 199 | |
| 177. | Leszczany | 82-91 | 200 | |
| 178. | Leszczany | 82-91 | 201 | |
| 179. | Leszczany | 82-91 | 202 | |
| 180. | Leszczany | 82-91 | 203 | |
| 181. | Leszczany | 82-91 | 204 | |
| 182. | Leszczany | 82-91 | 205 | |
| 183. | Leszczany | 82-91 | 206 | |
| 184. | Leszczany | 82-91 | 207 | |
| 185. | Leszczany | 82-91 | 208 | |
| 186. | Leszczany | 82-91 | 209 | |
| 187. | Leszczany | 82-91 | 210 | |
| 188. | Leszczany | 82-91 | 211 | |
| 189. | Leszczany | 82-91 | 212 | |
| 190. | Leszczany | 82-91 | 213 | |
| 191. | Leszczany | 82-91 | 214 | |
| 192. | Leszczany | 82-91 | 215 | |
| 193. | Leszczany | 82-91 | 216 | |
| 194. | Leszczany | 82-91 | 217 | |
| 195. | Leszczany | 82-91 | 218 | |
| 196. | Leszczany | 82-91 | 219 | |
| 197. | Leszczany | 82-91 | 220 | |
| 198. | Leszczany | 82-91 | 221 | |
| 199. | Leszczany | 82-91 | 222 | |
| 200. | Leszczany | 82-91 | 223 | |
| 201. | Leszczany | 82-91 | 224 | |
| 202. | Leszczany | 82-91 | 225 | ? |
| 203. | Leszczany | 82-91 | 226 | Kopiec-kurhan |
| 204. | Leszczany | 82-91 | 227 | |
| 205. | Leszczany | 82-91 | 228 | |
| 206. | Leszczany | 82-91 | 229 | Kopiec-kurhan |
| 207. | Leszczany | 82-91 | 152 | |
| 208. | Leszczany | 82-91 | 153 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|-------------------|-------|-----|---|
| 209. | Leszczany | 82-91 | 154 | |
| 210. | Leszczany | 82-91 | 155 | |
| 211. | Leszczany | 82-91 | 156 | |
| 212. | Leszczany | 82-91 | 157 | |
| 213. | Leszczany | 82-91 | 158 | |
| 214. | Leszczany | 82-91 | 162 | |
| 215. | Leszczany | 82-91 | 163 | |
| 216. | Leszczany | 82-91 | 164 | |
| 217. | Leszczany | 82-91 | 230 | |
| 218. | Leszczany | 82-91 | 231 | |
| 219. | Leszczany | 82-91 | 232 | |
| 220. | Leszczany | 82-91 | 233 | |
| 221. | Leszczany | 82-91 | 234 | |
| 222. | Leszczany | 82-91 | 235 | |
| 223. | Leszczany | 82-91 | 236 | |
| 224. | Leszczany | 82-91 | 237 | |
| 225. | Leszczany | 82-91 | 238 | |
| 226. | Leszczany | 82-91 | 239 | |
| 227. | Leszczany | 82-91 | 240 | |
| 228. | Leszczany | 82-91 | 241 | |
| 229. | Leszczany | 82-91 | 242 | |
| 230. | Leszczany II | 82-91 | 243 | |
| 231. | Leszczany II | 83-91 | 21 | |
| 232. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 44 | |
| 232. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 45 | |
| 234. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 46 | |
| 235. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 244 | |
| 236. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 245 | |
| 237. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 246 | |
| 238. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 247 | |
| 239. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 248 | |
| 240. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 249 | |
| 241. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 250 | |
| 242. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 251 | |
| 243. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 252 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|-------------------|--------------|-----------|---|
| 244. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 253 | |
| 245. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 254 | |
| 246. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 255 | |
| 247. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 256 | |
| 248. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 257 | |
| 249. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 258 | |
| 250. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 259 | |
| 251. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 260 | |
| 252. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 261 | |
| 253. | Leszczany Kolonia | 82-91 | 262 | |
| 254. | Lipniki | 80-92 | 14 | |
| 255. | Lipniki | 80-92 | 76 | |
| 256. | Lipniki | 81-92 | 142 | |
| 257. | Lipniki | 81-92 | 144 | |
| 258. | Lipniki | 81-92 | 145 | |
| 259. | Lipniki | 81-92 | 146 | |
| 260. | Lipniki | 81-92 | 149 | |
| 261. | Lipniki | 81-92 | 150 | |
| 262. | Lipniki | 81-92 | 151 | |
| 263. | Lipniki | 81-92 | 152 | |
| 264. | Lipniki | 81-92 | 153 | |
| 265. | Lipniki | 81-92 | 154 | |
| 266. | Lipniki | 81-92 | 155 | |
| 267. | Lipniki | 81-92 | 156 | |
| 268. | Lipniki | 81-92 | 157 | |
| 269. | Lipniki | 81-92 | 158 | |
| 270. | Lipniki | 81-92 | 162 | |
| 271. | Lipniki | 81-92 | 163 | |
| 272. | Lipniki | 81-92 | 164 | |
| 273. | <i>Maziarnia</i> | <i>83-91</i> | <i>22</i> | |
| 274. | <i>Maziarnia</i> | <i>83-91</i> | <i>23</i> | |
| 275. | <i>Maziarnia</i> | <i>83-91</i> | <i>24</i> | |
| 276. | <i>Maziarnia</i> | <i>83-91</i> | <i>25</i> | |
| 277. | <i>Maziarnia</i> | <i>83-91</i> | <i>26</i> | |
| 278. | <i>Maziarnia</i> | <i>83-91</i> | <i>27</i> | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|------------|---------------------------|-----|-----------------------|
| 279. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 4 | |
| 280. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 2 | |
| 281. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 3 | |
| 282. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 4 | |
| 283. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 33 | |
| 284. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 34 | |
| 285. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 35 | |
| 286. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 36 | |
| 287. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 37 | |
| 288. | Maziarnia | 83-91 83-92 | 38 | |
| 289. | Pobołowice | 81-92 83-92 | 39 | |
| 290. | Pobołowice | 81-92 | 2 | Cmentarzysko, C/62 |
| 291. | Pobołowice | 81-92 | 3 | Cmentarzysko, C/61 |
| 292. | Pobołowice | 81-92 82-91 | 47 | |
| 293. | Pobołowice | 81-92 82-91 | 48 | |
| 294. | Pobołowice | 81-92 82-91 | 49 | |
| 295. | Pobołowice | 81-92 82-91 | 263 | |
| 296. | Pobołowice | 81-92 82-91 | 264 | |
| 297. | Pobołowice | 81-92 82-91 | 265 | |
| 298. | Pobołowice | 81-92 82-91 | 266 | |
| 299. | Pobołowice | 81-92 | 267 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|---------------------------|----------------------------------|-----|-------------------------------|
| | | 82-91 | | |
| 300. | <i>Pobołowice</i> | 81-92 82-91 | 268 | |
| 301. | <i>Pobołowice</i> | 81-92 82-91 | 269 | |
| 302. | <i>Pobołowice</i> | 81-92 82-91 | 270 | |
| 303. | <i>Pobołowice</i> | 81-92 82-91 | 271 | |
| 304. | <i>Pobołowice</i> | 81-92 82-91 | 272 | |
| 305. | <i>Pobołowice</i> | 81-92 82-91 | 273 | |
| 306. | <i>Pobołowice</i> | 81-92 82-91 | 274 | |
| 307. | <i>Pobołowice</i> | 81-92 82-91 | 275 | |
| 308. | <i>Pobołowice</i> | 81-92 82-91 | 276 | |
| 309. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 1 | <i>Cmentarzysko, C/59</i> |
| 310. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 2 | <i>Cmentarzysko, C/60</i> |
| 311. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 5 | <i>Cmentarzysko, C/63</i> |
| 312. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 6 | <i>Kurhan?</i> |
| 313. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 7 | <i>Kurhan?</i> |
| 314. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 15 | |
| 315. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 16 | |
| 316. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 17 | |
| 317. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 18 | |
| 318. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 19 | |
| 319. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 20 | |
| 320. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 21 | |
| 321. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 22 | |
| 322. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 23 | |
| 323. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 24 | |
| 324. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 25 | |
| 325. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | 81-91 | 26 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> | <i>5</i> |
|-------------|---------------------------|--------------|------------|---------------------------------------|
| 326. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-91</i> | <i>27</i> | |
| 327. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-91</i> | <i>28</i> | |
| 328. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-91</i> | <i>29</i> | |
| 329. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-91</i> | <i>30</i> | |
| 330. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-91</i> | <i>31</i> | |
| 331. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-91</i> | <i>61</i> | |
| 332. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-91</i> | <i>62</i> | |
| 333. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-91</i> | <i>63</i> | |
| 334. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>52</i> | |
| 335. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>53</i> | |
| 336. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>54</i> | |
| 337. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>55</i> | |
| 338. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>56</i> | |
| 339. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>57</i> | |
| 340. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>58</i> | |
| 341. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>59</i> | |
| 342. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>60</i> | |
| 343. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>61</i> | |
| 344. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>62</i> | |
| 345. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>63</i> | |
| 346. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>81-92</i> | <i>64</i> | |
| 347. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>82-92</i> | <i>7</i> | |
| 348. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>82-92</i> | <i>29</i> | |
| 349. | <i>Pobołowice Kolonia</i> | <i>82-92</i> | <i>31</i> | |
| 350. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>1</i> | <i>Cmentarzysko – 12 kurhanów</i> |
| 351. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>13</i> | |
| 352. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>117</i> | |
| 353. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>118</i> | |
| 354. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>119</i> | |
| 355. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>120</i> | |
| 356. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>121</i> | |
| 357. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>122</i> | |
| 358. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>123</i> | |
| 359. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>124</i> | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> | <i>5</i> |
|-------------|------------------|--------------|------------|----------|
| 360. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>125</i> | |
| 361. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>126</i> | |
| 362. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>127</i> | |
| 363. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>128</i> | |
| 364. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>129</i> | |
| 365. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>130</i> | |
| 366. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>131</i> | |
| 367. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>132</i> | |
| 368. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>133</i> | |
| 369. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>135</i> | |
| 370. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>136</i> | |
| 371. | <i>Puszcza</i> | <i>81-92</i> | <i>137</i> | |
| 372. | <i>Radziejów</i> | <i>81-93</i> | <i>15</i> | |
| 373. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>14</i> | |
| 374. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>15</i> | |
| 375. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>182</i> | |
| 376. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>183</i> | |
| 377. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>184</i> | |
| 378. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>185</i> | |
| 379. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>186</i> | |
| 380. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>187</i> | |
| 381. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>188</i> | |
| 382. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>189</i> | |
| 383. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>190</i> | |
| 384. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>191</i> | |
| 385. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>192</i> | |
| 390. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>193</i> | |
| 391. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>194</i> | |
| 392. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>195</i> | |
| 393. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>196</i> | |
| 394. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>197</i> | |
| 395. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>198</i> | |
| 396. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>199</i> | |
| 397. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>200</i> | |
| 398. | <i>Rostoka</i> | <i>81-92</i> | <i>201</i> | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|----------------|----------------------------------|------------|---|
| 399. | Rostoka | 81-92 | 202 | |
| 400. | Rostoka | 81-92 | 203 | |
| 401. | Rostoka | 81-92 | 204 | |
| 402. | Rostoka | 81-92 | 205 | |
| 403. | Rostoka | 81-92 | 206 | |
| 404. | Rostoka | 81-92 | 207 | |
| 405. | Rostoka | 81-92 | 208 | |
| 406. | Rostoka | 81-92 | 209 | |
| 407. | Rostoka | 81-92 | 210 | |
| 408. | Rostoka | 81-92 | 211 | |
| 409. | Rostoka | 81-92 | 212 | |
| 410. | Rostoka | 81-92 | 213 | |
| 411. | Rostoka | 81-92 | 214 | |
| 412. | Rostoka | 81-92 | 215 | |
| 413. | Rostoka | 81-92 | 216 | |
| 414. | Rostoka | 81-92 | 217 | |
| 415. | Rostoka | 81-92 | 218 | |
| 416. | Rostoka | 81-92 | 219 | |
| 417. | Rostoka | 81-92 | 220 | |
| 418. | Rostoka | 81-92 | 221 | |
| 419. | Rostoka | 81-92 | 222 | |
| 420. | Rostoka | 81-92 82-93 | 1 | |
| 421. | Rostoka | 81-92 82-93 | 2 | |
| 422. | Rostoka | 81-92 82-93 | 3 | |
| 423. | Rudno | 82-92 | 8 | |
| 424. | Rudno | 82-92 | 9 | |
| 425. | Rudno | 82-92 | 10 | |
| 426. | Rudno | 82-92 | 40 | |
| 427. | Rudno | 83-92 | 18 | |
| 428. | Rudno | 83-92 | 19 | |
| 429. | Rudno | 83-92 | 20 | |
| 430. | Stanisławów | 82-92 | 50 | |
| 431. | Stanisławów | 82-92 | 51 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|----------------|---------------------------|-----|------------------------------|
| 432. | Stanisławów | 82-92 | 52 | |
| 433. | Stanisławów | 82-92 | 53 | |
| 434. | Stanisławów | 82-92 | 54 | |
| 435. | Stanisławów | 82-92 | 55 | |
| 436. | Stara Wieś | 81-91 | 58 | |
| 437. | Stara Wieś | 81-91 | 59 | |
| 438. | Stara Wieś | 81-91 | 60 | |
| 439. | Syczów Kolonia | 83-93 82-93 | 125 | |
| 440. | Syczów Kolonia | 82-93 | 126 | |
| 441. | Wołkowiany | 81-92 | 4 | Cmentarzysko popielnicowe |
| 442. | Wołkowiany | 81-92 | 66 | |
| 443. | Wołkowiany | 81-92 | 67 | |
| 444. | Wołkowiany | 81-92 | 68 | |
| 445. | Wołkowiany | 81-92 | 69 | |
| 446. | Wołkowiany | 81-92 | 70 | |
| 447. | Wołkowiany | 81-92 | 71 | |
| 448. | Wołkowiany | 81-92 | 72 | |
| 449. | Wołkowiany | 81-92 | 73 | |
| 450. | Wołkowiany | 81-92 | 74 | |
| 451. | Wołkowiany | 81-92 | 75 | |
| 452. | Wołkowiany | 81-92 | 76 | |
| 453. | Wołkowiany | 81-92 | 77 | |
| 454. | Wołkowiany | 81-92 | 78 | |
| 455. | Wołkowiany | 81-92 | 79 | |
| 456. | Wołkowiany | 81-92 | 80 | |
| 457. | Wołkowiany | 81-92 | 81 | |
| 458. | Wołkowiany | 81-92 | 82 | |
| 459. | Wołkowiany | 81-92 | 83 | |
| 460. | Wołkowiany | 81-92 | 84 | |
| 461. | Wołkowiany | 81-92 | 85 | |
| 462. | Wołkowiany | 81-92 | 86 | |
| 463. | Wołkowiany | 81-92 | 87 | |
| 464. | Wołkowiany | 81-92 | 88 | |
| 465. | Wołkowiany | 81-92 | 89 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|-------------------|-------|-----|---|
| 466. | Wołkowiany | 81-92 | 90 | |
| 467. | Wołkowiany | 81-92 | 91 | |
| 468. | Wołkowiany | 81-92 | 92 | |
| 469. | Wołkowiany | 81-92 | 93 | |
| 470. | Wołkowiany | 81-92 | 94 | |
| 471. | Wołkowiany | 81-92 | 95 | |
| 472. | Wołkowiany | 81-92 | 96 | |
| 473. | Wołkowiany | 81-92 | 97 | |
| 474. | Wołkowiany | 81-92 | 98 | |
| 475. | Wołkowiany | 81-92 | 99 | |
| 476. | Wołkowiany | 81-92 | 100 | |
| 477. | Wołkowiany | 81-92 | 101 | |
| 478. | Wołkowiany | 81-92 | 102 | |
| 479. | Wołkowiany | 81-92 | 103 | |
| 480. | Wołkowiany | 81-92 | 104 | |
| 481. | Wołkowiany | 81-92 | 105 | |
| 482. | Wołkowiany | 81-92 | 106 | |
| 483. | Wołkowiany | 81-92 | 111 | |
| 484. | Wołkowiany | 81-92 | 112 | |
| 485. | Wołkowiany | 82-92 | 21 | |
| 486. | Wołkowiany | 82-92 | 30 | |
| 487. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 50 | |
| 488. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 277 | |
| 489. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 278 | |
| 490. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 279 | |
| 491. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 280 | |
| 492. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 281 | |
| 493. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 282 | |
| 494. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 283 | |
| 495. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 284 | |
| 496. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 285 | |
| 497. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 286 | |
| 498. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 287 | |
| 499. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 288 | |
| 500. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 289 | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|-------------------|---------------------------|-----|---|
| 501. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 290 | |
| 502. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 291 | |
| 503. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 292 | |
| 504. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 293 | |
| 505. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 294 | |
| 506. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 295 | |
| 507. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 296 | |
| 508. | Wólka Leszczańska | 82-91 | 297 | |
| 509. | Wólka Leszczańska | 83-91 | 15 | |
| 510. | Żmudź | 82-91 | 298 | |
| 511. | Żmudź | 82-91 | 299 | |
| 512. | Żmudź | 82-91 | 300 | |
| 513. | Żmudź | 82-91 | 301 | |
| 514. | Żmudź | 82-91 | 302 | |
| 515. | Żmudź | 82-91 | 303 | |
| 516. | Żmudź | 82-91 | 304 | |
| 517. | Żmudź | 82-91 82-92 | 12 | |
| 518. | Żmudź | 82-91 82-92 | 13 | |
| 519. | Żmudź | 82-91 82-92 | 14 | |
| 520. | Żmudź | 82-91 82-92 | 22 | |
| 521. | Żmudź | 82-91 82-92 | 23 | |
| 522. | Żmudź | 82-91 82-92 | 24 | |
| 523. | Żmudź | 82-91 82-92 | 25 | |
| 524. | Żmudź | 82-91 82-92 | 26 | |
| 525. | Żmudź | 82-91 82-92 | 27 | |
| 526. | Żmudź | 82-91 82-92 | 28 | |
| 527. | Żmudź | 82-91 82-92 | 32 | |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|------|-------|----------------|----|---|
| 528. | Żmudź | 82-91 82-92 | 33 | |
| 529. | Żmudź | 82-91 82-92 | 34 | |
| 530. | Żmudź | 82-91 82-92 | 35 | |
| 531. | Żmudź | 82-91 82-92 | 36 | |
| 532. | Żmudź | 82-91 82-92 | 37 | |
| 533. | Żmudź | 82-91 82-92 | 38 | |
| 534. | Żmudź | 82-91 82-92 | 39 | |

1.2. Osadnictwo

Dzieje dziesięciu wsi gminy Żmudź sięgają czasów średniowiecza i są na ogół starsze niż źródła pisane, w których zostały odnotowane. Najwcześniej w źródłach pisanych pojawia się wieś Leszczany. Wzmiankowana po raz pierwszy w 1359 r. jako Leszczany i należała wówczas do Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie. W XV i XVI wieku poświadczono na terenie wsi parafie prawosławne i istnienie cerkwi. W XVII w. właścicielem Leszczan był Andrzej Michał Kuropatnicki. W XIX wieku mieszkańcy Leszczan byli Wyznania Greckokatolickiego i Prawosławnego. Kolejne średniowieczne miejscowości to:

- Roztoka - wzmiankowana w 1396 r. jako Zostoka, należała wówczas do Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie, aktualna nazwa wsi pojawia się w dokumentach od 1423 r. W 1970 r. Roztoka Kolonia. Od 1531 r. wieś należy do Parafii Rozesłania Św. Apostołów w Chełmie. Od tego też roku notowane jest istnienie parafii prawosławnej. Według wykazu z 1932 r. w Roztoce wsi i Kolonii mieszkało 539 osób w tym 61 rzymsko katolików, 345 prawosławnych, 104 ewangelików augsburskich i 15 żydów.
- Pobołowice - pierwsza informacja pochodzi z 1417 r. . Około 1434 r. biskup chełmski przyłączył Pobołowice wieś do parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie. Parafia prawosławna istnieje od 1510 r. i przez całe stulecie XVI wieku w Pobołowicach wzmiankowane są cerkwie. W 1862 r. osada młyńska Pobołowice ukazem carskim została nadana hrabiemu Aleksandrowi Luders. W 1916 r. wieś należała do gminy Żmudź. Mieszkało tam wówczas 166 osób w tym 19 żydów.

W 1921 r. w miejscowości wybudowano nowy młyn o napędzie wodno - gazowym. Według wykazu z 1932 r. w Poboło-wicach wsi, Kolonii, nadleśnictwie i osadzie młyńskiej mieszkało 562 osoby, w tym 322 rzymsko katolików, 239 prawosławnych i 1 żyd.

Dryszczów - w 1420 r. wymieniony jako Drziszczow. Podobnie jak strażnice w Stołpiu i Bielawinie - Dryszczów spełniał rolę strategiczną w pierścieniu obrony miasta Chełma, leżał bowiem na ważnym szlaku komunikacyjnym wiodącym do Hrubieszowa i dalej do Lwowa i na Podole. Około 1420 r. przyłączony przez biskupa chełmskiego do parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie. W 1531 roku miejscowość należała do Parafii Rozesłania Św. Apostołów w Chełmie.

Klesztów - w 1432 r. znany jako Klestów, należał wówczas do Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie. W tym też roku biskup chełmski przyłączył Klesztów do Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie.

- Najstarsze dzieje Żmudzi sięgają XV w. kiedy to (...) Filip Czoplik z Klesztowa otrzymał od Władysława Warneńczyka jako podkomorzy przywilej datowany w Budzie 1442 r., który mu nadał trzy dworzyszczka we wsi Klesztów jako przyłączenie do czwartego dworzyszczka. Tenże Filip sprzedał dworzyszczka Gniewoszowi z Mościsk.

Rejestr poborowych z 1531 r. podaje, że miejscowość należała do Parafii Rozesłania Św. Apostołów w Chełmie. W 1672 r. obraz (Matki Bożej Chełmskiej) znajdował się w obozie wojennym króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego. Następnie przewieziono go do Chełma aż do najazdu Szwedów za panowania Augusta II. wtedy ukryto obraz i przewieziono go przez Klesztów do Zamościa. W 1750 roku w Klesztowie założony został przez Franciszka Węglińskiego ogród włoski. Dobra Klesztowa wielokrotnie zmieniały swoich właścicieli.

Na przełomie XIX / XX wieku nie było śladów istniejącego tu dawniej dworu i ogrodu.

Według wykazu z 1932 r. w Klesztowie wsi, Kolonii Malinówka i Janinie mieszkało 471 osób, w tym 175 rzymsko katolików, 272 prawosławnych, 4 osoby wyznania ewangelicko -augsburskiego, 10 ewangelików zreformowanych, 5 baptystów i 5 żydów.

Mieszkańcy Klesztowa wdzięczni za odzyskanie wolności w 1920 r. wzniesli pomnik niepodległości.

Rudno - w 1423 roku Rudne, od 1444 roku Rudno. Po bitwie pod Grunwaldem do wsi przyjechali osadnicy z Mazur. Około 1870 r. istniała we wsi gorzelnia (...). Według

wykazu z 1932 r. w Rudnie (łącznie z Podlesiem mieszkało 347 osób, w tym 220 rzymsko katolików, 7 baptystów, 4 żydów i 123 polsko katolików (kościół narodowo - katolicki).

Wołkowiany- w 1434 r. wzmiankowane jako Wołkowiany. Należały wówczas do Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie. W sierpniu 1920 r. w rejonie Wołkowiec stacjonowały jednostki III Armii Polskiej pod dowództwem gen. Zygmunta Zielińskiego, które stoczyły tam bitwę z Armią Radziecką. Mieszkańcy Wołkowiec wdzięczni za odzyskanie niepodległości usypali kopiec poświęcony Marszałkowi Piłsudskiemu. Został on zniszczony w czasie II wojny światowej. Według wykazu z 1932 r. w Wołkowiec mieszkało 377 osób, w tym 62 rzymskokatolików, 282 prawosławnych i 33 żydów. W Wołkowiec i Wolwinowie widoczne są odcinki nasypów budowanej rzekomo przez Rosjan linii kolejowej z Chełma do Hrubieszowa (tak głosi opowieść ludowa)

Żmudź - (...) jest to z pewnością nazwa miejscowa utworzona wzorem znanej prowincji Rzeczypospolitej położonej na Litwie nad dolnym Niemnem. Jak głoszają dokumenty w bitwie pod Grunwaldem brała udział chorągiew Chełmska, która wstawiała się męstwem i odwagą (...). Król Władysław w nagrodę osiedlił na naszych ziemiach rodowitych Żmudzinów, z dawnego Księstwa żmudzińskiego Stąd też prawdopodobnie wzięła się nazwa Żmudź. Udokumentowane istnienie wsi pochodzi z (1440 - 1447) 1443 r. Należała wówczas do Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie. W 1505 r. dzisiejsza Żmudź nazywała się Szmodey. W 1661 r. pojawia się nazwa Żmudź. Żmudź Kolonia - w 1970 r. W 1531 roku miejscowość należała do Parafii rozesłania Sw. Apostołów w Chełmie. Przed powstaniem cerkwi w Żmudzi ok. 1753 r, wieś należała zapewne już od XVI w. do parafii greko - katolickiej w Rostocze w dekanacie chełmski diecezji chełmskiej. rejestr pomiarowy z 1864 r. podaje Żmudź i Rostoka składały się z wsi: Żmudź, Dryszczówna, Kolonii Ksawerów, Stanisławów; folwarków Żmudź i Polesie, Rudno i Rostoka oraz lasów należących do dóbr Żmudź i Rostoka (...). W ostatniej ćwierci XIX wieku Żmudź była siedzibą gminy, sądu gminnego okręgu IV, we wsi znajdował się browar i piec wapienny, stacja pocztowa była w Dryszczowie. W 112 chałupach mieszkało średnio po 4 osoby. Około 1890 roku we wsi znajdowała się szkoła początkowa, cegielnia, młyn wodny. Zaś na początku XX w. były tu też dwa wiatraki. W 1926 r. we wsi mieszkały 472 osoby. Funkcjonował młyn oraz gorzelnia, herbaciarnia, kowal i szewc. W 1935

roku istniał majątek Żmudź i folwark Wólka Leszczańska. Ostatnim właścicielem folwarku Żmudź był Tadeusz Drzewiecki, który jako oficer W.P. został zamordowany w Katyniu.

W latach 1940 - 1942 w osadzie istniał niewielki obóz pracy. Jednorazowo przebywało w nim do 500 osób. W 1948 roku cerkiew zamieniono na kościół katolicki będący filią parafii Klesztów. W 1975 roku utworzono w Żmudzi samodzielny ośrodek duszpasterski, zaś w 1984 r. erygowano tu samodzielną parafię. W 1998 r. maja gmina otrzymała sztandar, herb i flagę.

Wólka Leszczańska datowana na 1487 r., jej dzierżawcą był Marcin Świerszcz. W tym czasie należała do Parafii rzymskokatolickiej w Kumowie. W 1531 r. używano nazwy Yolya Lyesczanska. W 1564 r. wieś nazywała się Volya a w 1737 r. Wulka Leszczanska. Od 1625 r. wchodziła w skład dóbr Leszczany i należała do Marcina Borzęckiego. do 1924 roku kolejnymi właścicielami miejscowości byli m. in. Potoccy, Miączyńscy, Kumicki (podkomorzy chełmski), Wojciech Poletyło i Tadeusz Drzewicki.

Pierwszą wzmianką stwierdzającą fakt istnienia zajazdu jest dokument z 1718 roku informujący o wystawieniu nowej karczmy. Budynek w okresie międzywojennym użytkowany był jako pomieszczenia sądu miejskiego, po II wojnie światowej budynek był wykorzystywany jako sklep i Klub Rolnika. Wieś Wólka Leszczańska od początku swego powstania wchodziła w skład majątku Leszczany, który z kolei w późniejszym okresie do II pół. XIX w. tworzył część rozległych dóbr określonych jako państwo wojsławickie. W XIX w. powstał zespół dworski, dwór Paletyłów zbudowany przez T. Drzewieckiego.

Elementy kompozycyjne parku zachowane są fragmentarycznie w postaci alej klonowych, grabowych i żywopłotów. Według wykazu z 1932 r. w Wólce Leszczańskiej wsi i folwarku mieszkało 556 osób w tym 205 wyznania rzymskokatolickiego, 328 prawosławnego i 4 babtystów. parcelacja Wólki Leszczańskiej nastąpiła w 1999/33 r. kiedy to Bank Ziemski w Warszawie kupił całość dóbr. W 1044 roku Skarb Państwa stał się właścicielem reszty dóbr - ta część stanowi obecnie fragment terenu używanego przez PGR.

Lipinki - rejestr poborowych w 1531 r. podaje, że miejscowość należała do Parafii Rozesłania Św. Apostołów w Chełmie.

Według wykazu z 1932 r. w Lipinkach mieszkało 380 osób, w tym 27 rzymskokatolików, 339 prawosławnych 1214 żydów.

Kolejne miejscowości terenu gminy wzmiankowane są dopiero w XVIII i XIX wieku.

Maziarnia - pierwsza informacja pisana o tej miejscowości pochodzi z 1787 r. W przeszłości znajdowała się w niej fabryka terpentyny i smoły. Z miejscowości tej pochodził absolwent Gimnazjum Lubelskiego w 1894 r. (...) Stanisław Brzozowski, syn ziemianina, wybitny filozof, krytyk literacki, pisarz i estetyk. Według wykazu z 1932 r. w Maziami mieszkały 263 osoby, w tym 178 rzymskokatolików, 75 polskokatolików i 10 prawosławnych. W 1943 r. Niemcy zabili 40 mieszkańców wsi.

Puszcza - po raz pierwszy wzmiankowana w 1827 r. Według wykazu z 1932 r. w Puszczy mieszkały 102 osoby, w tym 18 rzymskokatolików, 67 prawosławnych i 17 ewangelików augsburskich. Najprościej pochodzenie nazwy wsi Puszcza można tłumaczyć występującymi tutaj kiedyś olbrzymimi borami. Dowodem na to ma być kilkusetletni dąb. Do 1944 roku dominującą grupą narodowościową byli Ukraińcy. Po ich wysiedleniu zaczęli przyjeżdżać Polacy. Dawniej były tu trzy kolonie. We wsi nie ma już śladu po drewnianej kaplicy pustelniczej, młynie, karczmie czy stawie.

Bielin - kolonia niemiecka założona w 1863 r. Powstała wraz z kolonią Syczów na dobrach Klesztów. Koloniści, którzy się tu osiedlili pochodzili z Prus i Wielkopolski. Według wykazu z 1932 r. w Brelinie mieszkały 173 osoby, w tym 17 rzymsko-katolików, 1 prawosławny, 141 ewangelików i baptysta i 132 żydów.

Ksawerów - w 1883 roku zamiennie używano też nazwy Mościska. Gwarowo — Ksavernu, Maidan.

Według wykazu z 1932 r. w Ksawerowie (łącznie z Borysow-cem 54 osoby) mieszkało 227 osób, w tym 136 rzymskokatolików, 50 prawosławnych, 33 ewangelików augsburskich i 8 żydów.

Kazimierówka - używano też nazwy Kaźmirówka.

Kolonia niemiecka Kazimierówka Wielka założona w 1876 r. Według wykazu z 1932 r. w Kazimierówce mieszkało 47 osób, w tym 15 rzymskokatolików, 26 prawosławnych, 6 ewangelików augsburskich i 8 baptystów.

Stanisławów - datowany na 1890 r. Według wykazu z 1932 r. w Stanisławowie mieszkało 317 osób, w tym 47 osób, w tym 57 wyznania rzymskokatolickiego, 17 prawosławnych, 220 ewangelików augsburskich, 7 baptystów i 22 żydów.

- Annopol - wieś datowana na 1900 r. W 1916 r. wieś należała do gminy Żmudź, w której była parowa fabryka sukna i młyn parowy. W 1916 r. w Annopolu mieszkało 158 osób, w tym 68 żydów.
- Gałęzów - wzmiankowana po raz pierwszy w 1921 r. Według wykazu z 1932 r. w Gałęzowie mieszkało 228 osób, wszyscy byli rzymskokatolikami. W latach 1965 - 1977 z Gałęzowia wyjechało 177 osób. W 1997 r. miejscowość zamieszkiwało tylko 8 osób.
- Pobołowice
- Kolonia- wzmiankowana w 1935 r. W 1954 po nowym podziale administracyjnym powiatu chełmskiego miejscowość należała do GRN w Żmudzi. W 1961 r. występują jako Pobołowice osada leśna i Pobołowice osada młyńska, ponadto w wykazach państwowych używane są nazwy Pobołowice wieś i Kolonia. Pobołowice Kolonia od 1970 r.
- Układ wsi - układem dominującym w gminie jest układ jednodrożnicowy z zabudową dwustronną.
- Typ siedliska- we wszystkich wsiach gminy występują siedliska typu bezokólnikowego z zabudową wolnostojącą wokół podwórza. Dom ustawiony jest kalenicowe lub szczytowo do drogi. Zabudowa drewniana z domami o mniejszych gabarytach, pochodząca głównie z okresu międzywojennego i pierwszych dziesięcioleci po wojnie, nie jest już połączona z zabudową gospodarczą. Obory, stajnie i spichrze ustawione są przy jednym z boków siedliska, a stodoła zajmująca całą szerokość siedliska ustawiona jest kalenicowe do drogi. Na terenie gminy nie zachowały się pełne zagrody z zabytkową zabudową drewnianą krytą strzechą. Liczne jeszcze budynki drewniane zastępowane są zabudową murowaną, obok tradycyjnych płotów sztachetowych ogradzających podwórza siedlisk pojawiają się ogrodzenia metalowe, ceglane metalowe i betonowe.

1.3. Budownictwo wiejskie

Budownictwo wiejskie drewniane o cechach charakterystycznych dla regionu chełmskiego od połowy lat siedemdziesiątych wypierane jest przez zabudowę murowaną. Zachowane drewniane domy, głównie jak wspomniano pochodzą z okresu międzywojennego. Są to domy, zwykle o układach dośrodkowych rozwiniętych z jednym kominem i jednym lub dwoma trzonami kuchennymi oraz czasami piecem chlebowym. Ściany domów wzniesione w konstrukcji wieńcowej z resztkami, często oszalowane deskami. Zdobnictwo skromne, niekiedy

wejście osłania niewielki ganek z daszkiem dwuspadowym. Domy murowane powstające po wojnie do lat 70-tych powtarzały formę i dyspozycje wnętrza domów drewnianych kontynuując tradycyjny układ dośrodkowy. Innym typem w zabudowie murowanej jest dom klockowaty często piętrowy, nakryty dachem kopertowym.

Budownictwo to jest obce tradycjom budowniczym regionu.

1.4. Architektura rezydencjonalna

Reprezentowana niegdyś przez dwory w Leszczanach, Klesztowie, Żmudzi, Dryszczowie i Wólce Leszczańskiej zniknęła prawie z krajobrazu kulturowego gminy.

Śladami założeń dworskich są pozostałości w miejscowościach:

- Leszczany - park dworski z przełomu XVIII i XIX w. stanowiący obecnie własność prywatną. Z pierwotnego założenia zachowane są tylko: aleja dojazdowa wysadzana kasztanowcem białym, fragment robinii akacjowych i szpaler grabowy oraz 15 gatunków drzew i krzewów pochodzących z nasadzeń XVIII / XIX w. i późniejszych uzupełnień. Zachowane budynki - stajnia, stodoła i gorzelnia.
- Klesztów - pozostałości ogrodu włoskiego z 1750 r. stanowią 4 drzewa - kasztanowiec biały i robinia akacjowa. Układ zabytkowy dawnego zespołu dworsko - ogrodowego jest zniszczony i zatarty.
- Żmudź - dawny układ dworsko - parkowy z poł. XIX w. przetrwał reliktoowo. Dwór (obecnie biuro GS) przebudowany z gorzelni, murowany, w stylu klasycystycznym, gorzelnia, rządówka. Nie zachowały się obiekty związane z funkcjonowaniem gospodarki folwarcznej - młyn, browar, karczma. Na terenie dawnego parku zachowało się ok. 80 drzew reprezentowanych przez 5 gatunków.
- Dryszczów - pozostałości dworu i parku krajobrazowego z pocz. XX w. zajmują powierzchnię 0,5 ha. W 1985 r. rozebrano dworek murowany. W parku zachowały się jedynie pojedyncze drzewa. Pozostało w nim 30 drzew reprezentowanych przez 7 gatunków.
Znaczna powierzchnia parku została zniszczona przez lokalizację składowiska buraków cukrowych.

Wólka Leszczańska - pozostałości zespołu dworsko -- parkowego z poł. XIX w. Dawny dwór Poletyłów, rozbudowany po 1926 r. - został rozebrany w latach 80 -tych

XX w. Układ przestrzenny został naruszony przez postawienie licznych budynków mieszkalnych. Elementy kompozycyjne parku zachowane są fragmentarycznie w postaci alej klonowych, grabowych i żywopłotów, występuje w nich 330 drzew z 19 gatunków. Dominują: kasztanowiec biały, sosna czarna, lipa drobnolistna. Do rzadszych gatunków należą: katalpa bigmanowa 1 szt. świerk kłujący 2 szt.

Osobliwością jest piękna aleja grabowa o długości 100 m. Całość założenia stanowiło cenny przykład powiązania architektury rezydencji bogatego ziemiaństwa z walorami krajobrazowymi starego drzewostanu i niegdyś starannie utrzymywanego założenia owocowo - kwiatowego.

1.5. Architektura sakralna

Przykładem architektury sakralnej na terenie gminy są miejscowościach:

Klesztów - zespół sakralny: kościół rzymskokatolicki p.w. Wniebowzięcia NMP, dzwonnica, mur ogrodzeniowy, plebania. Kościół murowany, wybudowany przed 1772 r. dla unitów. W 1875 r. po kasacie unii, zamieniony na cerkiew, od 1920 r. jest kościołem katolickim. Świątynia jest 1 nawowa, późnobarokowa, przy prezbiterium 2 zakrystie, nawa z kruchtą, polichromia wyk. ok. 1772 r. przez Gabriela Sławińskiego. Ołtarze drewniane, malowane iluzjonistycznie. w głównym - obraz M.B. Chełmskiej z 1745 r., po lewej stronie nawy M.B. Częstochowskiej. Kościół restaurowany był w 1927 r., 1958 r, w 1960 r. dobudowano nową zakrystię. W 1975 r. pro f. Alojzy Gass z Torunia dokonał renowacji polichromii krucht i starej zakrystii i prezbiterium.

Kościół i cmentarz otoczony jest murem z bramą- dzwonnica z końca XVIII w. Stan zachowania obiektów - dobry.

Żmudź - kościół rzymskokatolicki p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego z 1753 r., drewniany, wybudowany z fundacji Jana Zamoyskiego. Przeznaczony początkowo dla grekokatolików w okresie kasaty unii zamieniony na cerkiew. W tym czasie był także gruntownie restaurowany i oszalowany. W 1948 r. ponownie zamieniony na kościół katolicki. W latach 1975 - 76 nastąpiła gruntowna renowacja: podniesienia kościoła o ok. 50 cm. Kościół jest konstrukcji zrębowej, z zewnątrz oszalowany, 1 nawowy, nad nawą wieżyczka na sygnaturkę (nadbudowana później niż świątynia), 3 ołtarze barokowo - ludowe.

W ołtarzu głównym obraz Chrystusa ukrzyżowanego z 1757 r. Po prawej stronie nawy - ołtarz z obrazem M.B. z Dzieciątkiem z XVIII w. W ołtarzu po lewej - obraz św. Antoniego (dawniej był tu obraz Chrystusa Panotokratora z XVIII w.). Obok kościoła dzwonnica z XVIII w. drewniana, konstrukcji słupowej, oszalowana, odnowiona ok. 1960 r. z dzwonem z 1643 r. Kościół w Żmudzi jest typowym przykładem sakralnego budownictwa drewnianego dawnej Ziemi Chełmskiej.

W Żmudzi znajduje się również kapliczka murowana z końca XIX w.

Inne obiekty sakralne znajdujące się na terenie gminy:

Stanisławów - kaplica rzymskokatolicka drewniana p.w. Św. Brata Alberta Chmielowskiego, wybudowana w latach 80-tych XX ww. wg projektu arch. Wojciecha Pałki.

Dryszczów - krzyż kamienny z XIX w., kapliczka S w. Jana Chrzciciela „Na źródle”, drewniana z 1857 r. restaurowana w 1975 r.

Puszcza - kapliczka Św. Jana Nepomucena, murowana, I pół. XIX w.

1.6. Obiekty użyteczności publicznej

Do działu tego zalicza się obiekty występujące w miejscowościach:

Stanisławów - dawna szkoła drewniana z 1930 r., obecnie dom mieszkalny, stan zachowania - średni.

Wólka Leszczańska

- szkoła z 1924 r., drewniana, oszalowana, obecnie dom mieszkalny, stan zachowania - średni;

- zajazd murowany z ok. 1795 r. funkcję karczmy pełnił do pocz. XX w. W okresie międzywojennym pełnił funkcję sądu miejskiego. Po II wojnie światowej użytkowany jako mieszkanie, sklep i Klub Rolnika.

Żmudź - budynek urzędu gminy, murowany z 1905 r. - użytkowany przez Urząd Gminy w Żmudzi - stan zachowania - średni.

budynek dawnego zespołu dworskiego;

-dwór - obecnie biuro GS Żmudź, murowany z XIX wieku;

-budynek gospodarczy, murowany z XIX wieku, użytkowany przez GS Żmudź.

Klesztów - przytułek, murowany z końca XVIII w. (wchodzący w skład zespołu kościelnego) remontowany w latach 1919, 1936, 1951 i 1990. Stan zachowania - dobry.

1.7. Architektura przemysłowa

Reprezentowana jest istnieniem obiektów w miejscowościach:

- Pobołowice - młyn, drewniany, wzniesiony w początkach XX w. przez Władysława Trąbczyńskiego. Jest jednym z nielicznych tego typu obiektów zachowanych na terenie byłego województwa chełmskiego
- Z zespołu młyńskiego zawierającego pierwotnie trzy części: budynek główny, siłownię i turbinę. Zachował się budynek główny i siłownia. Młyn w Pobołowicach stanowi typowy przykład młynów mącznych o napędzie wodno - gazowym z zachowaną w dobrym stanie technicznym konstrukcją całego zespołu oraz urządzeniami produkcyjnymi.
- Żmudź -
- gorzelnia murowana z XIX wieku, przerobiona na dwór w pocz. XX wieku, piętro nadbudowane w 1958 r. O elementach klasycystycznych (obecnie biuro GS Żmudź)
 - gorzelnia, murowana XIX w. - stan zachowania średni.

1.8. Cmentarze i miejsca pamięci

Na terenie gminy znajdują się dwa czynne cmentarze rzymskokatolickie i dziesięć cmentarzy nieczynnych, w tym cztery ewangelickie, greckokatolickie, trzy prawosławne, dwa wojenne z II wojny światowej. Niżej podaje się występowanie cmentarzy w poszczególnych miejscowościach:

- Bielin- **cmentarz ewangelicki** z końca XIX wieku, pow.0,27 ha - układ w kształcie prostokąta - nagrobki i drzewostan - zdewastowane.
- Klesztów - **cmentarz rzymskokatolicki** - przykościelny z 1772 r. (dawny grecko - katolicki), pow. 0,12 ha. Całość układu cmentarza czytelna, kwater, nagrobków i mogił - nieczytelna. Stan zachowania - dobry.
- cmentarz rzymskokatolicki** z I pół. XX w. - czynny, pow. ogólna 1,78 ha (w tym wolna 0,50 ha), ogrodzony. Najstarszy nagrobek pochodzi z 1926 r.
- Drzewostan: lipy, klon, sosna, brzoza, modrzew - około 25 drzew.
- Stara część cmentarza zachwaszczona, część nagrobków zdewastowana.
- pomnik niepodległości**- z 1920 r. Został zniszczony w czasie II wojny światowej. W latach dziewięćdziesiątych odbudowany przez społeczność gminy Żmudź. Uroczyste odsłonięcie nastąpiło 11 czerwca 1995 r.

Leszczany - **cmentarz greckokatolicki** z I pół. XIX w. (obok dawnej cerkwi) - nieczynny, - pow. 20 m², najstarszy istniejący nagrobek z 1857 r. Znajdują się też 2 nagrobki osób duchownych.

Układ całości cmentarza - nieczytelny, stan zachowania - zły. Istnieje niebezpieczeństwo całkowitego zatarcia cmentarza. cmentarz ewangelicki - z końca XIX w. pow. 0,13 ha, brak nagrobków.

Porośnięty krzewami i młodymi sosnami, układ całości — nieczytelny.

cmentarz prawosławny - z końca XIX w. pow.0,24 ha, najstarszy zachowany nagrobek z 1907 roku. cmentarz w kształcie prostokąta, ogrodzony siatką.

Rozplanowanie kwater, nagrobków i mogił - nieczytelne, starodrzew zdewastowany.

Maziarnia Kolonia -**mogiły żołnierzy radzieckich z 1944 r.**

pow. 6 m², na skraju lasu teren nieogrodzony, całość układu -czytelna, na terenie znajdują się trzy drewniane krzyże.

Pobołowice - **cmentarz prawosławny** z II połowy XIX w. pow. terenu -0,27 ha, stan zachowania - zły.

Roztoka - **cmentarz prawosławny** z I pół. XX w. pow. 0,38 ha. Najstarszy istniejący nagrobek pochodzi z 1907 r. pozostałe nagrobki zdewastowane, starodrzew - wycięty.

Syczów - **cmentarz ewangelicki** z XIX wieku, pow. 0,16 ha. Całość układu czytelna, kwater - nieczytelna, nagrobki i drzewostan -zdewastowane, zachowana I płyta nagrobna.

Żmudź - **cmentarz rzymskokatolicki**, 2 pół. XIX w. czynny, pow. 0,37 ha. Część „stara” cmentarza - prawosławna. Najstarszy nagrobek pochodzi z 1894 r. Całość cmentarza czytelna, zachowanie - dobre, ogrodzona.

cmentarz jeńców radzieckich z 1942-1944 r. teren cmentarza, leżącego na poboczu wzgórza otoczony jest siatką drucianą. Wnętrze podzielone jest na pięć podłużnych kwater grobowych.

Pomnik zbudowany z cegły, otynkowany, w kształcie prostopadłościanu stojącego na niskim cokole. Na płycie napis "Dla pamięci jeńcom radzieckim zamordowanym przez okupanta hitlerowskiego w latach 1941 - 1944"

Kościół

teren gminy Żmudź,

Archidiecezja Lubelska,

Dekonat Chełmski - wschodni.

Klesztów - **kościół parafialny rzymsko - katolicki p.w. Wniebowzięcia NMP.**

- zatrudnienie 1 osoba,
- liczba wiernych - ok. 1 200 osób,
- obsługuje kaplicę w Stanisławowie rz. kat. p.w. Św. Alberta Chmielowskiego i miejscowości położone na północnej stronie drogi relacji Chełm - Hrubieszów.

Żmudź - **kościół rzymsko - katolicki, parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego.**

- zatrudnienie - 1 osoba,
- obsługuje miejscowości położone po południowej stronie drogi relacji Chełm - Hrubieszów.

Miejscowość Leszczany należy do parafii w Kumowie p.w. Nawiedzenia NMP.

Miejscowość Maziarnia należy do parafii Turo więc p. w. Sw. Barbary.

1.9. Spis zabytków

W spisie zabytków ujmuje się obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego.

WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

W odniesieniu do obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego obowiązują priorytet wymagań konserwatorskich we wszystkich działaniach planistycznych, projektowych i realizacyjnych. Zasady kształtowania przestrzennego i prowadzenia wszelkich inwestycji, w tym zmiany sposobu zagospodarowania terenu, zmiany sposobu użytkowania obiektów oraz podziałów historycznych założeń winny być podporządkowane uwarunkowaniom konserwatorskim. Wszelka działalność inwestycyjna prowadzona przy tych obiektach i w otoczeniu zabytku wymaga uzyskania pozwolenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Dotyczy to również zmiany zagospodarowania terenu, zmiany sposobu użytkowania obiektów oraz wtórnych podziałów historycznych założeń. Wszelka działalność inwestycyjna prowadzona przy tych obiektach i w obszarze objętym ochroną konserwatorską wymaga

uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie. Powyższe dotyczy obiektów w poszczególnych miejscowościach:-

Działania w zakresie ochrony zabytków na obszarze gminy reguluje ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ochroną objęte są obiekty wpisane do rejestru zabytków, który prowadzi wojewódzki konserwator zabytków oraz obiekty umieszczone w gminnej ewidencji zabytków.

1.9.1 Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego

W wykazie obiektów wpisanych do rejestru zabytków (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 84/2010 poz. 1552) z terenu gminy Żmudź znajdują się:

| | |
|-------------------|--|
| Klesztów | architektoniczny zespół sakralny: kościół rzymskokatolicki p.w. Wniebowzięcia NMP, wraz z wyposażeniem wnętrza w zabytki ruchome, drzewostan w granicach cmentarza kościelnego, dzwonnica, przytułek, dom kościelnego, mur ogrodzeniowy, plebania wraz z częścią działki. Czas powstania 1772 r., K. XVIII w., 1919 r. Nr rejestru zabytków - A/194, |
| Pobołowice | dziesięć kopców ziemnych wczesnośredniowiecznych (cmentarzyska kurhanowe) Nr rejestru zabytków – C/59 |
| Pobołowice | dwadzieścia pięć kopców ziemnych wczesnośredniowiecznych (cmentarzyska kurhanowe) Nr rejestru zabytków - C/60 |
| Pobołowice | dwa kopce ziemne wczesnośredniowieczne (cmentarzyska kurhanowe) Nr rejestru zabytków - C/61 |
| Pobołowice | sześć kopców ziemnych wczesnośredniowiecznych (cmentarzyska kurhanowe)Nr rejestru zabytków - C/62 |
| Pobołowice | dziesięć kopców ziemnych wczesnośredniowiecznych (cmentarzyska kurhanowe) Nr rejestru zabytków - C/63 |
| Pobołowice | młyn wodno - gazowy z 1921 r. Nr rejestru zabytków - A/1142, |
| Wólka Leszczańska | pozostałości zespołu dworsko - parkowego - park podworski, czas powstania ok. 1874 r. Nr rejestru zabytków - A/1134, |
| Wólka Leszczańska | zajazd, czas powstania ok. 1795 r. Nr rejestru zabytków -A/440 |
| Żmudź | kościół rzymskokatolicki (d. cerkiew greckokatolicka) p.w. Podwyższenia Krzyż Świętego, czas powstania ok.1753 r. Nr rejestru zabytków - A/21, |
| Żmudź | dzwonnica, czas powstania k. XVIII w. - A/21 |

Wymienione obiekty na załączniku graficznym „Studium” w skali 1 :25 000 - pokazano kolorem czerwonym.

~~OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W EWIDENCJI ZABYTKÓW WOJEWÓDZTWA
LUBELSKIEGO~~

~~Obiekty architektury i budownictwa:~~

~~—————Dopuszcza się zmiany adaptacyjne obiektów po uprzednim uzgodnieniu z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.~~

~~—————W przypadku koniecznej rozbiórki obiektu, znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, należy przedstawić inwentaryzację architektoniczną w celu uzyskania zgody Lubelskiego Wojewódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.~~

~~Parki/ ogrody, cmentarze, miejsca pamięci narodowej:~~

~~—————Do zachowania i rewaloryzacji w oparciu o projekt zaopiniowany przez Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.~~

~~WYKAZ KART EWIDENCYJNYCH ZABYTKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ
W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH
(NIE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW)~~

~~Wykaz kart ewidencyjnych architektury i budownictwa:~~

| Miejscowość | Obiekt |
|---------------------------|----------------------|
| Dryszczów | Kapliczka |
| Klesztów 22 | Gałupa |
| Ksawerów 9 | Gałupa |
| Ksawerów 20 | Gałupa |
| Ksawerów 28 | Gałupa |
| Ksawerów 35 | Gałupa |
| Puszcza | Kapliczka |
| Roztoka 33 | Gałupa |
| Stanisławów 7 | Gałupa |
| Stanisławów 11 | Gałupa |
| Żmudź 14 | Gałupa |
| Żmudź 16 | Gałupa |

Wykaz kart parków /ogrodów:

| <i>Miejscowość</i> | <i>Obiekt</i> |
|--------------------|------------------------------------|
| <i>Dryszczów</i> | <i>Ogród pofolwarczny</i> |
| <i>Klesztów</i> | <i>Ogród podworski</i> |
| <i>Leszczany</i> | <i>Park podworski</i> |
| <i>Żmudź</i> | <i>Ogród pofolwarczny (relikt)</i> |

Wykaz kart ewidencyjnych cmentarzy:

| <i>Miejscowość</i> | <i>Obiekt</i> |
|--------------------------|---|
| <i>Bielin</i> | <i>Cmentarz ewangelicki</i> |
| <i>Klesztów</i> | <i>Cmentarz rzymskokatolicki</i> |
| <i>Leszczany</i> | <i>Cmentarz ewangelicki</i> |
| <i>Leszczany</i> | <i>Cmentarz prawosławny</i> |
| <i>Leszczany</i> | <i>Cmentarz greckokatolicki</i> |
| <i>Maziarnia-Kolonia</i> | <i>Cmentarz wojenny żołnierzy radzieckich</i> |
| <i>Pobołowice</i> | <i>Cmentarz prawosławny</i> |
| <i>Roztoka</i> | <i>Cmentarz prawosławny</i> |
| <i>Syczów</i> | <i>Cmentarz ewangelicki (1)</i> |
| <i>Syczów</i> | <i>Cmentarz ewangelicki (2)</i> |
| <i>Żmudź</i> | <i>Cmentarz rzymskokatolicki i- prawosławny</i> |
| <i>Żmudź</i> | <i>Cmentarz jeńców radzieckich</i> |

Wykaz kart ewidencyjnych miejsc pamięci narodowej:

| <i>Miejscowość</i> | <i>Obiekt</i> |
|--------------------|--|
| <i>Żmudź</i> | <i>Płyta pamiątkowa funkcjonariuszy MO</i> |

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE:

- Leksykon miejscowości powiatu chełmskiego – A. Wawryniuk 2001 r.
- Zabytki architektury i budownictwa w Polsce – woj. Odz. Warszawa –1999r.
- Wykazy obiektów dziedzictwa kultury gm. Żmudź – Wojewódzki oddział ochrony Zabytków w Lublinie – Delegatura w Chełmie – wrzesień 2002 r.
- *Wykaz kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie – Delegatura w Chełmie – grudzień 2010 r.*

~~Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie – Delegatura w Chełmie – grudzień 2010 r.~~

~~Wykaz kart ewidencyjnych stanowisk archeologicznych znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie – Delegatura w Chełmie – grudzień 2010 r.~~

1.9.2 Wykaz zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków

W wykazie obiektów wpisanych do gminnej/wojewódzkiej ewidencji zabytków przyjętej Zarządzeniem Nr 179/2019 Wójta gminy Żmudź z dnia 31 grudnia 2019 r. z terenu gminy Żmudź znajdują się:

| Nr w GEZ | Nazwa obiektu | Adres | Rejestr | WEZ |
|----------|--|----------------|---------|-----|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 1 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Annopol | | |
| 2 | Chałupa | Annopol 6 | | |
| 3 | Chałupa | Annopol 14 | | |
| 4 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Bielin | | |
| 5 | Chałupa | Bielin 5 | | |
| 6 | Cmentarz ewangelicki | Bielin | | |
| 7 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Dryszczów | | |
| 8 | Kapliczka Jana Chrzciciela | Dryszczów | | x |
| 9 | Krzyż kamienny | Dryszczów | | |
| 10 | Ogród powołwarczyny | Dryszczów | | x |
| 11 | Chałupa | Dryszczów | | |
| 12 | Chałupa | Dryszczów 27 | | |
| 13 | Chałupa | Dryszczów 58 | | |
| 14 | Chałupa | Dryszczów 68 | | |
| 15 | Chałupa | Dryszczów 74 | | |
| 16 | Chałupa | Dryszczów 96 | | |
| 17 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Gałęzów | | |
| 18 | Chałupa | Gałęzów 2 | | |
| 19 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Kazimierówka | | |
| 20 | Chałupa | Kazimierówka 1 | | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|----|--|-----------------|---|---|
| 21 | Chałupa | Kazimierówka 2 | | |
| 22 | Chałupa | Kazimierówka 4 | | |
| 23 | Studnia z żurawiem | Kazimierówka 4 | | |
| 24 | Chałupa | Kazimierówka 9 | | |
| 25 | Chałupa | Kazimierówka 12 | | |
| 26 | Chałupa | Kazimierówka 14 | | |
| 27 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Klesztów | | |
| 28 | Zespół cerkiewny/ Brama z dzwonnica | Klesztów 21 | x | |
| 29 | Zespół cerkiewny/ Kościół | Klesztów 21 | x | |
| 30 | Zespół cerkiewny/ Organistówka | Klesztów 21 | x | |
| 31 | Zespół cerkiewny/ Przytułek | Klesztów 21 | x | |
| 32 | Zespół cerkiewny/Cmentarz (relikt) | Klesztów 21 | x | |
| 33 | Zespół cerkiewny/ Plebania | Klesztów 21 | x | |
| 34 | Cmentarz rzymskokatolicki | Klesztów | | x |
| 35 | Pomnik „Odzyskanie Niepodległości” | Klesztów | | |
| 36 | Zespół dworski | Klesztów | | x |
| 37 | Chałupa | Klesztów 10 | | x |
| 38 | Chałupa | Klesztów 16 | | |
| 39 | Chałupa | Klesztów 22 | | x |
| 40 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Ksawerów | | |
| 41 | Krzyż przydrożny | Ksawerów | | |
| 42 | Chałupa | Ksawerów 14 | | |
| 43 | Chałupa | Ksawerów 20 | | x |
| 44 | Chałupa | Ksawerów 29 | | |
| 45 | Chałupa | Ksawerów 30 | | |
| 46 | Chałupa | Ksawerów 32 | | |
| 47 | Chałupa | Ksawerów 33 | | |
| 48 | Zagroda/ Chałupa | Ksawerów 35 | | x |
| 49 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Leszczany | | |
| 50 | Cmentarz ewangelicki | Leszczany | | x |
| 51 | Cmentarz grekokatolicki | Leszczany | | x |
| 52 | Cmentarz prawosławny | Leszczany | | x |
| 53 | Park podworski | Leszczany, | | x |
| 54 | Chałupa | Leszczany, | | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|----|---|-------------------------------|---|---|
| | | ul. Brzozowa 1 | | |
| 55 | Chałupa | Leszczany, ul. Brzozowa 2 | | |
| 56 | Chałupa | Leszczany, ul. Chełmska 12 | | |
| 57 | Chałupa | Leszczany ul. Cicha 5 | | |
| 58 | Budynek gospodarczy nr 1 | Leszczany ul. Cicha 5 | | |
| 59 | Budynek gospodarczy nr 2 | Leszczany ul. Cicha 5 | | |
| 60 | Chałupa | Leszczany ul. Poczekajka 8 | | |
| 61 | Chałupa | Leszczany ul. Strażacka 4 | | |
| 62 | Chałupa | Leszczany ul. Strażacka 7 | | |
| 63 | Chałupa | Leszczany ul. Strażacka 9 | | |
| 64 | Chałupa | Leszczany ul. Szkolna 6 | | |
| 65 | Chałupa | Leszczany ul. Wesola 1 | | |
| 66 | Chałupa | Leszczany ul. Wesola 5 | | |
| 67 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Lipniki | | |
| 68 | Chałupa | Lipniki 27 | | |
| 69 | Chałupa | Lipniki 31 | | |
| 70 | Chałupa | Lipniki 40 | | x |
| 71 | Chałupa | Lipniki 43 | | |
| 72 | Zagroda / Chałupa | Lipniki 53 | | x |
| 73 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Maziarnia | | |
| 74 | Mogiła Żołnierzy Armii Czerwonej | Maziarnia | | x |
| 75 | Tablica „Stanisław Brzozowski” | Maziarnia | | |
| 76 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Pobołowice | x | |
| 77 | Cmentarzysko kurhanowe C/60 | Pobołowice | x | |
| 78 | Cmentarzysko kurhanowe C/61 | Pobołowice | x | |
| 79 | Cmentarzysko kurhanowe C/62 | Pobołowice | x | |
| 80 | Cmentarzysko kurhanowe C/63 | Pobołowice | x | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|-----|--|------------------------|---|---|
| 81 | Cmentarz prawosławny | Pobołowice | | x |
| 82 | Chałupa | Pobołowice 4a | | |
| 83 | Chałupa | Pobołowice 14 | | |
| 84 | Chałupa | Pobołowice 22 | | |
| 85 | Chałupa | Pobołowice 38 | | |
| 86 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Pobołowice Kolonia | x | |
| 87 | Młyn wodno-gazowy z siłownią | Pobołowice Kolonia 29a | x | |
| 88 | Cmentarzisko kurhanowe C/59 | Pobołowice Kolonia | x | |
| 89 | Chałupa | Pobołowice Kolonia 2 | | |
| 90 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Puszcza | | |
| 91 | Kapliczka Św. Jana Nepomucena | Puszcza | | x |
| 92 | Chałupa | Puszcza 5 | | |
| 93 | Chałupa | Puszcza 11 | | |
| 94 | Budynek gospodarczy | Puszcza 15 | | |
| 95 | Chałupa | Puszcza 16 | | |
| 96 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Roztoka | | |
| 97 | Cmentarz prawosławny | Roztoka | | x |
| 98 | Cerkiew prawosławna (relikt) | Roztoka | | |
| 99 | Cmentarz prawosławny (relikt) | Roztoka | | |
| 100 | Chałupa | Roztoka 11 | | |
| 101 | Szopa | Roztoka 11 | | |
| 102 | Chałupa | Roztoka 24 | | |
| 103 | Chałupa | Roztoka 27 | | |
| 104 | Budynek gospodarczy | Roztoka 27 | | |
| 105 | Chałupa | Roztoka 29 | | |
| 106 | Chałupa | Roztoka 33 | | x |
| 107 | Chałupa | Roztoka 35 | | |
| 108 | Chałupa | Roztoka 36 | | |
| 109 | Chałupa | Roztoka 37 | | |
| 110 | Chałupa | Roztoka 39 | | |
| 111 | Chałupa | Roztoka 49 | | |
| 112 | Chałupa | Roztoka 51 | | |
| 113 | Chałupa | Roztoka 53 | | |
| 114 | Chałupa | Roztoka 58 | | |
| 115 | Dawna szkoła/ obecnie dom | Roztoka 61 | | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|-----|--|-------------------|---|---|
| 116 | Chałupa | Roztoka 62 | | |
| 117 | Chałupa | Roztoka 63 | | |
| 118 | Chałupa | Roztoka 64 | | |
| 119 | Chałupa | Roztoka 68 | | |
| 120 | Chałupa | Roztoka 73 | | |
| 121 | Chałupa | Roztoka 82 | | |
| 122 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Rudno | | |
| 123 | Chałupa | Rudno 15 | | |
| 124 | Chałupa/ obecnie świetlica | Rudno 27 | | |
| 125 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Stanisławów | | |
| 126 | Chałupa | Stanisławów 5 | | x |
| 127 | Chałupa | Stanisławów 6 | | |
| 128 | Chałupa | Stanisławów 7 | | x |
| 129 | Chałupa | Stanisławów 8 | | |
| 130 | Chałupa | Stanisławów 11 | | x |
| 131 | Budynek dawnej szkoła / ob. skansen | Stanisławów 14 | | |
| 132 | Chałupa | Stanisławów 15 | | |
| 133 | Chałupa | Stanisławów 20 | | |
| 134 | Chałupa | Stanisławów 21 | | |
| 135 | Chałupa | Stanisławów 30 | | |
| 136 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Syczów | | |
| 137 | Cmentarz ewangelicki „N” | Syczów | | x |
| 138 | Cmentarz ewangelicki „S” | Syczów | | x |
| 139 | Chałupa | Syczów 5 | | |
| 140 | Chałupa | Syczów 9 | | |
| 141 | Chałupa | Syczów 10 | | |
| 142 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Wołkowiany | | |
| 143 | Kopiec „Józef Piłsudski” | Wołkowiany | | |
| 144 | Chałupa | Wołkowiany 5 | | |
| 145 | Chałupa | Wołkowiany 11 | | |
| 146 | Chałupa | Wołkowiany 33 | | |
| 147 | Chałupa | Wołkowiany 44 | | |
| 148 | Chałupa | Wołkowiany 63 | | |
| 149 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Wólka Leszczańska | | |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
|-----|--|-----------------------------|---|---|
| 150 | Zespół dworsko-parkowy | Wólka Leszczańska | x | |
| 151 | Zespół dworsko-parkowy/ Dwór (relikt) | Wólka Leszczańska | x | |
| 152 | Zespół dworsko-parkowy/ Park podw | Wólka Leszczańska | x | |
| 153 | Zespół dworsko-parkowy/ Zajazd | Wólka Leszczańska | x | |
| 154 | Chałupa | Wólka Leszczańska 10 | | |
| 155 | Chałupa | Wólka Leszczańska 12 | | |
| 156 | Zestawienie stanowisk archeologicznych | Żmudź | | |
| 157 | Budynek Urzędu Gminy | Żmudź, ul. Kasztanowa 41 | | |
| 158 | Cerkiew unicka/ Kościół parafialny | Żmudź, ul. Kasztanowa 41 | x | |
| 159 | Cerkiew unicka/ Dzwonnica | Żmudź, ul. Kasztanowa 41 | x | |
| 160 | Cerkiew unicka/ Cmentarz (relikt) | Żmudź, ul. Kasztanowa 41 | x | |
| 161 | Cmentarz parafialny | Żmudź, ul. Kasztanowa | | x |
| 162 | Cmentarz jeńców radzieckich | Żmudź | | x |
| 163 | Folwark (relikt) | Żmudź | | |
| 164 | Ogród powołwarczy (relikt) | Żmudź | | x |
| 165 | Zespół dworski/ Dwór | Żmudź, ul. Kasztanowa 8 | | x |
| 166 | Zespół dworski/ Gorzelnia | Żmudź, ul. Jesionowa 21 | | x |
| 167 | Zespół dworski/ Budynek gospodarczy | Żmudź, ul. Jesionowa 21 | | x |
| 168 | Zespół dworski/ Magazyn | Żmudź, ul. Jesionowa 21 | | x |
| 169 | Kapliczka Matki Boskiej | Żmudź, ul. Jesionowa | | |
| 170 | Chałupa | Żmudź, ul. Lipowa 7 | | x |
| 171 | Chałupa | Żmudź, ul. Lipowa 10 | | x |
| 172 | Chałupa | Żmudź, ul. Kasztanowa 23 | | |
| 172 | Chałupa | Żmudź, ul. Kasztanowa 52 | | |
| 172 | Chałupa | Żmudź, ul. Kasztanowa 90 | | |

V. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O ZAPEWNIENIU DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM

1. STOSUNKI LUDNOŚCIOWE

1.1. Ludność

Ludność gminy Żmudź wg stanu na 2001 r. wynosiła 3 549 mieszkańców co stanowiło 4,7 % ludności powiatu i 0,16 % ludności województwa. Gęstość zaludnienia - 26 osób na km² i jest niższa niż w powiecie i województwie

Struktura ludności wg płci i wieku przedstawia się następująco:

- ilość kobiet na 100 mężczyzn w gminie wynosi 104, w porównaniu w powiecie przypada 102 kobiety na 100 mężczyzn, w województwie 105.
- W wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Żmudź znajduje się 87,7 osób. Wskaźnik ten w porównaniu wynosi: w powiecie chełmskim 80,8, a w województwie lubelskim 82,9.

Przyrost naturalny czyli różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów w 2001 r. wynosił w gminie na 1 000 mieszkańców - 3,31 i był wyższy niż w powiecie i województwie lubelskim odpowiednio - 2,13 i 0,05. Współczynniki dynamiki demograficznej jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w gminie Żmudź i wynosi 1,4 a w województwie 0,95 przy współczynniku 0,893 dla wsi województwa lubelskiego i 0,83 w powiecie chełmskim.

1.2. Struktura zatrudnienia

Gmina Żmudź jest gminą, której podstawową funkcją jest rolnictwo. W związku z tym większość pracujących zatrudniona jest w rolnictwie w przeważającej części w prywatnych gospodarstwach rolnych.

Jedynie 182 osoby w gminie pracowały poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi co stanowi 2,9 % zatrudnionych poza rolnictwem w powiecie chełmskim oraz 0,02 % zatrudnionych poza rolnictwem w województwie lubelskim.

Najwięcej zatrudnionych było w usługach nierynkowych 109 osób co stanowi 4,4 % zatrudnionych w tym dziale w powiecie chełmskim. Następnie 29 osób zatrudnionych było w usługach rynkowych co stanowi 2,0 % zatrudnionych w tym dziale w powiecie.

Najmniej zatrudnionych było w przemyśle i budownictwie -28 osób co stanowi 1,4 % w powiecie i 0,02 % zatrudnionych w tym dziale w województwie.

Struktura zatrudnienia w gminie ma niekorzystny charakter. Największe zatrudnienie wystąpiło w usługach nierynkowych i związane jest z koniecznością poniesienia nakładów na płace z budżetu gminy powiatu lub województwa. Niekorzystnym zjawiskiem jest również niewielkie zatrudnienie w usługach rynkowych, które generują zysk. Najbardziej niekorzystnym zjawiskiem jest bardzo małe zatrudnienie w przemyśle i budownictwie, które mogłoby ograniczyć skutecznie bezrobocie w gminie. Największe zatrudnienie ludności gminy w rolnictwie rodzi również duże problemy. Trudności związane ze sprzedażą produkcji rolnej wywołują trudną sytuację gospodarczą na wsi, a także generują ukryte bezrobocie.

1.3. Bezrobocie

W 2002 r. (stan na 30.09.2002 r.) w gminie Żmudź było 278 bezrobotnych w tym: 134 kobiety i 144 mężczyźni.

Niekorzystnie przedstawia się problem zasiłków dla bezrobotnych, do zasiłku w gminie uprawnionych jest jedynie 48 osób w tym tylko 18 kobiet i 30 mężczyźni. Z winy zakładu pracy zwolnionych było 15 osób. z ogólnej liczby 278 osób bezrobotnych było 17 absolwentów. Najwięcej bezrobotnych absolwentów miało wykształcenie policealne i średnie zawodowe. Za szczególnie niekorzystne zjawisko należy uznać fakt, że najwięcej bezrobotnych było w wieku 18 - 24 lat, czyli wśród młodzieży, która nie mogła znaleźć pierwszej pracy.

2. FUNKCJE MIESZKANIOWO - USŁUGOWE

2.1. Mieszkalnictwo

Budownictwo mieszkaniowe na obszarze gminy Żmudź realizowane jest w następujących formach:

- zabudowa zagrodowa
- zabudowa jednorodzinna
- zabudowa wielorodzinna

Przeważającą formą jest zabudowa zagrodowa realizowana we wszystkich wsiach gminy. Zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna koncentruje się w ośrodku gminnym oraz w Wólce Leszczańskiej.

Osadnictwo wiejskie rozwija się w zwartej zabudowie wiejskiej głównie o charakterze ulicówek. Jedynie miejscowość gminna posiada układ wielodrożnicowy. Zabudowa rozwijała się wzdłuż dwóch dróg. Ponadto spotyka się obszary o rozproszonej zabudowie związane z warunkami fizjograficznymi, między innymi we wsiach: Gałęzów, Lipinki, Borysowiec, Puszcza.

Zabudowa wielorodzinna - ta forma zabudowy związana była z funkcjonowaniem PGR-ów. Budownictwo wielorodzinne zrealizowano w miejscowościach Żmudź i Wólka Leszczańska.

2.2.1. Oświata i wychowanie.

Na terenie gminy Żmudź funkcjonuje 5 szkół podstawowych i I gimnazjum. Do szkół podstawowych uczęszczało 351 uczniów w roku szkolnym 2002/2003. Średnio na jedną szkołę przypadało 70 uczniów.

W szkołach zatrudnionych było 34 nauczycieli. Na jednego zatrudnionego nauczyciela przypadało 10 uczniów.

W szkołach było 27 izb lekcyjnych. Wskaźnik liczby uczniów na I pomieszczenie wynosił - 13, a liczba uczniów na I oddział - 15.

~~Ponadto w gminie funkcjonuje I gimnazjum z ośmioma oddziałami, w których uczy się 189 uczniów i zatrudnionych jest 12 nauczycieli. W gimnazjum znajduje się 10 izb lekcyjnych, jedna pracownia i sala gimnastyczna.~~

~~W gimnazjum na 1 oddział przypada 23 uczniów a na jedną izbę lekcyjną 19 uczniów. Na jednego zatrudnionego nauczyciela przypada 16 uczniów.~~

2.2.2. Zdrowie i opieka społeczna.

Gmina wchodzi w skład obwodu profilaktyczne - leczniczego w SzZ w Chełmie. Zadania lecznictwa otwartego spełnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w którym zatrudnionych jest: 1 lekarzy, 4 pielęgniarki i 1 położna.

W miejscowości Żmudź funkcjonuje I gabinet stomatologiczny i apteka. Wskaźniki zatrudnienia personelu medycznego przedstawiają się następująco:

Na 1 lekarza przypada 1 549 mieszkańców gminy,

Na 1 lekarza dentystę przypada 3 549 mieszkańców gminy,

Na 1 farmaceutę przypada 3 549 mieszkańców gminy,

Na 1 pielęgniarkę przypada 887 mieszkańców gminy,

Na 1 położną przypada 3 549 mieszkańców gminy.

2.2.3 Kultura

Zadania własne gminy w dziedzinie kultury realizuje Gminny Ośrodek Kultury, w skład którego wchodzi biblioteka oraz klub zlokalizowany w miejscowości gminnej. Ponadto we wsiach znajdują się kluby wiejskie.

W gminie Żmudź funkcjonuje biblioteka z jedną filią w Roztoce. Na jedną placówkę biblioteczną przypada 3 549 mieszkańców. W 2002 r. księgozbiór biblioteki liczył 32 542 woluminy, co daje 6,6 woluminów na mieszkańca gminy.

W 2001 r. było 572 czytelników, którzy wypożyczyli 11418 książek, co daje 19,9 wypożyczeń na jednego czytelnika w ciągu roku.

2.2.4. Handel, rzemiosło, gastronomia

- na obszarze gminy koncentracja obiektów handlowych występuje w miejscowości gminnej. Znajduje się tu duży sklep- zlokalizowany na dawnej bazie GS. Ponadto w miejscowości gminnej znajduje się najwięcej sklepów prywatnych na wydzielonych działkach. Gorzej przedstawia się sytuacja w pozostałych wsiach gminy gdzie sklepy lokalizowane są w wydzielonych pomieszczeniach budynków mieszkalnych.
- obiekty gastronomiczne na terenie gminy Żmudź zlokalizowane są w niewielkich budynkach. Są to głównie bary gastronomiczne często w budynkach mieszkalnych, lub pomieszczeniach adaptowanych budynków służących obsłudze rolnictwa. Nawet w miejscowości gminnej brak jest restauracji lub kawiarni.

2.2.5 Łączność

Usługi łączności na terenie gminy Żmudź świadczą: PPUP Poczta Polska, i Telekomunikacja Polska S.A. Na obszarze gminy funkcjonuje urząd pocztowy w Żmudzi z filią w Restoce.

Placówki pocztowe w gminie Żmudź podlegają Rejonowemu Urzędowi Poczty w Chełmie.

Ponadto na terenie gminy działają przekaźniki telefonii komórkowej w miejscowości Wołkowiany.

2.2.6. *Administracja, organizacje społeczne.*

Na terenie gminy znajdują się obiekty administracji samorządowej, organizacji społecznych oraz posterunek policji, zlokalizowane głównie w ośrodku gminnym.

W Żmudzi ma również swoją siedzibę bank. Ponadto w miejscowości gminnej znajdują się biura "GS".

2.2.7. *Obiekty kultu religijnego i wyznaniowe*

Na obszarze gminy Żmudź znajdują się dwie parafie - w Żmudzi i Klesztowie. Czynne są kościoły: w Żmudzi i Klesztowie.

3. FUNKCJE STANOWIĄCE PODSTAWY GOSPODARCZE GMINY

8.1 Rolnictwo

Diagnoza stanu istniejącego i uwarunkowania rozwoju:

Struktura gospodarcza gminy Kamień jest monofunkcyjna. Główną gałęzią produkcji jest gospodarka rolna:

Podstawą działalności rolniczej są korzystne warunki naturalne dla rolnictwa. Gmina na tle województwa lubelskiego znajduje się w grupie gmin, posiadających wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej powyżej 70 pkt (skala IUNG).

Jest zakwalifikowana w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do rejonu IV - chełmsko - łęczyńsko - włodawskiego, położonego na północnym obszarze produkcyjnym rolnictwa:

Struktura użytkowania gruntów w gminie na tle powiatu chełmskiego, województwa lubelskiego i kraju przedstawia się następująco:

| Wyszczególnienie | Pow. | Udział w strukturze w % |
|------------------|------|-------------------------|
|------------------|------|-------------------------|

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| | (ha) | gmina | powiat | woj. | kraj |
|---------------------|--------|-------|--------|-------|-------|
| Po. ogólna | 13 583 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 |
| Użytki rolne | 9 620 | 70,8 | 71,5 | 68,4 | 58,8 |
| grunty orne | 6 991 | 51,5 | 52,4 | 53,7 | 44,9 |
| -uż. zielone | 2 539 | 18,7 | 18,6 | 13,4 | 13,0 |
| sady | 90 | 0,7 | 0,7 | 1,3 | 0,9 |
| Lasy i zadrzewienia | 2 889 | 21,3 | 17,2 | 21,6 | 28,9 |
| Grunty pod wodami | 186 | 1,42 | | | |
| Użytki kopalne | 0 | 0,0 | | | |
| Tereny komunikacji | 313 | 2,3 | 7,9 | 8,4 | 9,7 |
| Tereny osiedlowe | 252 | 1,9 | | | |
| Tereny różne | 202 | 1,5 | | | |
| Nie użytki | 121 | 0,9 | | | |

Użytki rolne dominują w strukturze, ich udział jest nieco niższy od średniej dla powiatu ale wyższy od średniej wojewódzkiej o 3,2 pkt. i aż o 12,7 pkt od średniej krajowej.

Natomiast grunty zalesione i zadrzewione zajmują obszar 2 889 ha.

Lesistość gminy wynosi 21,3 % i w odniesieniu do wskaźników porównawczych jest wyższa od średniej dla powiatu o 4,1 pkt., podobna do średniej dla województwa i niższa od średniej krajowej o 7,6 pkt. Zestawienie gruntów w układzie wsi – obrębów geodezyjnych oraz udział użytków rolnych, lasów i gruntów komunalnych przedstawia poniższa tabela; (wykaz gruntów w ha – stan na 1.01.1999 r.).

| Lp. | Miejscowość | Pow. ogólna | UR | Gr. leśne | Gr. komunalne |
|-----|---------------------|-------------|-------|-----------|---------------|
| 1. | Annopol | 145,96 | 136,0 | 0,62 | 4,4 |
| 2. | Bielin | 249,31 | 220,7 | 6,5 | 8,7 |
| 3. | Dryszczów | 799,09 | 599,2 | 139,2 | 21,5 |
| 4. | Gałęzów | 373,06 | 330,0 | 21,9 | 4,4 |
| 5. | Kzimierówka | 196,68 | 165,2 | 14,6 | 4,3 |
| 6. | Klesztów | 1 202,86 | 729,1 | 351,9 | 23,0 |
| 7. | Ksawerów | 456,50 | 269,8 | 155,7 | 15,6 |
| 8. | Leszczany | 456,66 | 420,2 | 20,7 | 5,7 |
| 9. | Leszczany – Kol. I | 892,29 | 835,6 | 1,0 | 22,8 |
| 10. | Leszczany – Kol. II | 456,22 | 315,7 | 123,9 | 7,4 |
| 11. | Lipinki | 905,20 | 680,1 | 163,2 | 31,6 |
| 12. | Maziarnia | 495,45 | 426,7 | 37,6 | 8,3 |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| | | | | | |
|--------------------------|-------------------|--------------|-------|---------|------|
| 13. | Pobołowice Kol. | 291,60 | 22,1 | 23,9 | 5,1 |
| 14. | Pobołowice | 1 740,93 | 503,9 | 1 164,9 | 9,1 |
| 15. | Puszeża | 278,51 | 177,8 | 78,0 | 27,2 |
| 16. | Roztoka | 971,90 | 600,2 | 275,0 | 26,6 |
| 17. | Rudno | 505,91 | 469,3 | 4,8 | 18,8 |
| 18. | Stanisławów | 323,00 | 296,8 | 5,5 | 8,7 |
| 19. | Syczów | 294,84 | 264,6 | 5,7 | 9,5 |
| 20. | Wolkowiany | 645,89 | 575,0 | 20,4 | 85,7 |
| 21. | Wólka Leszczańska | 979,30 | 637,2 | 221,5 | 26,4 |
| 22. | Żmudź | 644,20 | 570,6 | 0,8 | 28,3 |
| 23. | Żmudź Kol. | 296,50 | 226,6 | 5,9 | 11,2 |
| Powierzchnia ewidencyjna | | 13 601 078,8 | 9 680 | 2 839 | 413 |
| Powierzchnia wyrównawcza | | 18 778 | | | |
| Powierzchnia geodezyjna | | 13 583,00 | | | |

Struktura własności gruntów w gminie jest następująca (stan - 2001 r.)

| Wyszczególnienie | | Pow. (ha) | % pow. ogółem |
|--------------------------|-----------------------------------|-----------|---------------|
| Powierzchni ogólna | | 13,583 | 100,0 |
| Sektor publiczny – razem | | 3,9,2 | 28,7 |
| W tym: | AWRSP | 737 | 5,4 |
| | PGL | 2,643 | 19,5 |
| | Inne grunty państwowe | 108 | 0,8 |
| | Grunty komunalne | 414 | 3,0 |
| Sektor prywatny – razem | | 9,681 | 71,3 |
| W tym: | Indywidualne gosp. rolne | 9,203 | 67,8 |
| | Pozostałe grunty indywidualne | 226 | 1,7 |
| | Grunty spółdzielni | 23 | 0,2 |
| | Grunty kościołów i zw. wyznaniowe | 16 | 0,1 |
| | Wspólnoty gruntowe | 213 | 1,6 |

Dominującą formą własności jest własność prywatna (71,3 % gruntów), a w niej indywidualne gospodarstwa rolne, które władają obszarem, stanowiącym 67,8 % powierzchni ogólnej gminy.

Własność sektora publicznego obejmuje grunty Agencji własności Rolnej Skarbu Państwa (5,4 % - głównie zagospodarowane poprzez dzierżawę, trwały zarząd i wieczyste

użytkowanie), grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz grunty innych jednostek państwowych i zasób gruntów komunalnych.

Szczegółowy wykaz gruntów w układzie grup rejestrowych i użytkowych przedstawia tabela Nr 1.

Charakterystyka rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Elementy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, na które składa się gleba, klimat, rzeźba terenu i warunki wodne – łącznie decydują o przydatności przestrzeni rolniczej do produkcji. Warunki te kształtują w zasadniczym stopniu strukturę użytkowania gruntów, poziom produkcji rolnej, a w konsekwencji – poziom rozwoju gminy.

Pierwszy element jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, glebę, ocenia się przy pomocy różnych mierników. Głównym są klasy bonitacyjne. Zestawienie użytków rolnych w klasach bonitacyjnych przedstawia się jak poniżej (IUNG-Puławy-1989r.).

| Klasa | Grunty orne i sady (%) | Użytki zielone (%) | Razem użytki rolne (%) |
|-------|------------------------|--------------------|------------------------|
| I | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| II | 1,5 | 0,0 | 1,0 |
| III | 11,2 | 16,5 | 32,8 |
| III | 27,5 | | |
| IV | 31,6 | 45,8 | 46,2 |
| IV | 15,3 | | |
| V | 10,7 | 32,1 | 16,5 |
| VI | 2,1 | 5,5 | 3,2 |
| VIZ | 0,1 | 0,1 | 0,1 |
| Razem | 100,0 | 100,0 | 100,0 |

Na gruntach ornych dominują klasy III b i IV a, łącznie zajmujące 59,1 % gruntów ornych, a na użytkach zielonych klasy IV i V, łącznie zajmujące 77,9 % użytków zielonych.

Użytki rolne w klasach I – III, podlegające ścisłej ochronie przed zmianą użytkowania, stanowią powierzchnię 3,220 ha, tj. 34,1 % użytków rolnych, klasy IV zajmują 46,6 % użytków rolnych. Łącznie klasy chronione stanowią 80,7 % obszaru użytków rolnych. Ochroną objęte są również

grunty gorszych klas bonitacyjnych pochodzenia organicznego (głównie na użytkach zielonych), stanowiące około 9,6 % obszaru gleb rolniczych.

Ze względu na trudność i ciężkość gleb do uprawy wyróżnia się kategorie agronomiczne (IUNG – 1987). Udział gleb wg kategorii agronomicznych (w % powierzchni gruntów ornych) jest w gminie następujący;

bardzo lekkie 2,5 %,
lekkie 10,6%,
średnie 79,1 %,
ciężkie 7,8%.

Przewagę stanowią gleby średnie do uprawy, znacznie mniejszy udział mają gleby lekkie i ciężkie.

Jednym z najważniejszych elementów właściwości fizyko – chemicznych gleb jest ich odczyn. Odczyn może być wynikiem ograniczającym uprawę niektórych roślin. Na terenie gminy udział gleb kwaśnych jest niewielki, sięgający 20 %. Przeważają gleby o odczynie obojętnym. Odczyn gleb (w % powierzchni gruntów ornych) przedstawia się następująco;

bardzo kwaśny 2 %,
kwaśny 7 %,
lekko kwaśny 11%,
obojętny 53 %,
zasadowy 27 %,

Ze stopnia zakwaszenia gleb wynikają potrzeby wapnowania, określania w % powierzchni gruntów ornych.

konieczna 5 %,
wskazana 10 %,
ograniczona 85 %.

Zasobność gleb w przyswajalne składniki pokarmowe jest zróżnicowana. Zawartość w % powierzchni użytków rolnych przedstawia poniższe zestawienie:

| Wyszczególnienie | Niska | Średnia | Wysoka |
|------------------|-------|---------|--------|
| magnez | 81 | 18 | 1 |
| fosfor | 12 | 25 | 63 |
| potas | 27 | 22 | 51 |

Zasobność jest podstawą do określenia potrzeb w zakresie nawożenia.

Drugim elementem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest klimat.

Agroklimat, jako współzależność warunków klimatycznych i wymogów roślin uprawnych jest mało zróżnicowany. Jego jakość wyraża się za pomocą wskaźnika agroklimatu (jednostki zbożowe plonu przeliczeniowego w skali 15-punktowej wg IUNG). Dla gminy wskaźnik ten wynosi 10,4 pkt. Warunki klimatyczne ocenia się jako sprzyjające dla rolnictwa.

Trzecim elementem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest rzeźba terenu, której wpływ ocenia się jako bezpośredni i pośredni. Ocenę rzeźby dla potrzeb rolnictwa przedstawia się w skali 10-punktowej wg IUNG. Wskaźnik ten dla gminy wynosi 3,9 pkt. i mieści się w przedziale terenów bardzo korzystnych dla rolnictwa. Z ukształtowaniem terenu wiąże się podatność gleb na procesy erozyjne. Z rolniczego punktu widzenia pod pojęciem erozji należy rozumieć niszczenie gleby przez wody (erozja wodna powierzchniowa lub podziemna) i wiatry (erozja wietrzna – eoliczna). Odporność gleb na erozję uwarunkowana jest szeregiem właściwości fizyko-chemicznych gleby (skład granulometryczny, struktura, porowatość, przepuszczalność, pojemność wodna i zawartość substancji organicznej). Zagrożenie gleb erozją w gminie jest niewielkie:

I. stopień – erozja słaba – zagraża, powierzchni 800 ha gleb (18,9 %),

II. stopień – erozja średnia – zagraża powierzchni 950 ha gleb (10,0 %).

Zagrożenie erozją III stopnia – silnego – nie występuje.

Czwartym elementem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej są warunki wodne. Są one jednym z najważniejszych czynników środowiska przyrodniczego. Szkodliwym może być zarówno nadmiar jak i niedobór wody. Wskaźnik bonitacji warunków wodnych (w/g 10-punktowej skali IUNG) wynosi dla gminy 3,4 pkt i mieści się w przedziale warunków wodnych korzystnych dla produkcji rolnej. Występują jednakże pewne obszary wymagające uregulowania stosunków wodnych. Podstawowym zabiegiem zmierzającym do poprawy produktywności gleb winna być regulacja stosunków powietrzno-wodnych.

Udział poszczególnych kategorii warunków wodnych gleb w powierzchni użytków rolnych w gminie przedstawia się następująco:

1. tereny z przewagą gleb o częstym i długotrwałym nadmiarze wody stanowią 209 ha (2,4 %) powierzchni użytków rolnych;

2. tereny z przewagą gleb o okresowym nadmiarze wody stanowią 1 314 ha (13,9 %) powierzchni użytków rolnych;
3. tereny z przewagą gleb o optymalnej ilości wody wynoszą 4 372 ha (46,3 %) powierzchni użytków rolnych; ich udział jest największy;
4. tereny z przewagą gleb o okresowym niedoborze wody wynoszą 3 243 ha (34,3 %) użytków rolnych;
5. tereny z przewagą gleb o stałym niedoborze wody wynoszą 304 ha (3,2 %) użytków rolnych.

W wyniku badań IUNG na terenie gminy zakwalifikowano do melioracji 1 400 ha gruntów ornych i 2 000 ha użytków zielonych, łącznie 3 400 ha użytków rolnych co stanowi 35,1 % ich całkowitej powierzchni.

Do końca roku 2001 przeprowadzono melioracje użytków rolnych na powierzchni 2,207 ha, co stanowi 64,9 % zaspokojenia potrzeb w tym zakresie.

W wyniku współdziałania czterech wyżej omówionych czynników warunki dla produkcji rolnej są mniej lub bardziej korzystne. Przydatność gleb dla rolnictwa określają kompleksy przydatności rolniczej gleb. Kompleksy grupują gleby należące do różnych typów i rodzajów ale wykazujące zbliżone właściwości rolnicze, dzięki którym mogą być podobnie użytkowane.

Gmina posiada w przewadze gleby w kompleksach: żytnim bardzo dobrym i pszennym wadliwym na gruntach ornych oraz posiada w przewadze użytki zielone średnie.

Zestawienie kompleksów przydatności rolniczej gleb dla gminy Kamień przedstawia się jak poniżej:

Grunty orne (w % G.O.):

| | | |
|----------|------------------------------|----------|
| Kompleks | 1 - pszenny bardzo dobry | - 1,2 % |
| | 2 - pszenny dobry | - 7,6% |
| | 3 - pszenny wadliwy | - 21,6 % |
| | 4 - żytni bardzo dobry | - 33,9 % |
| | 5 - żytni dobry | - 13,2% |
| | 6 - żytni słaby | - 10,0% |
| | 7 - żytni bardzo słaby | - 2,9 % |
| | 8 - zbożowo - pastewny mocny | - 5,8 % |
| | 9 - zbożowo - pastewny słaby | - 3,7 % |

Użytki zielone (w % U.Z.):

| | | |
|----------|----------------------------|---------|
| Kompleks | 1 - użytki zielone dobre | - 0,0 % |
| | 2 - użytki zielone średnie | - 63,4% |

~~3 - użytki zielone słabe - 37,6 %~~

~~Powierzchnia gruntów rolnych nieprzydatnych do uprawy określona na 172 ha - 1,3 %
powierzchni ogólnej gminy.~~

~~Zestawienie wskaźników wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Żmudź:~~

| Wskaźnik | Gmina | Polska |
|-----------------------|-------|--------|
| Wartość gleby | 53,9 | 49,4 |
| Agroklimat | 10,4 | 9,9 |
| Rzeźba terenu | 3,9 | 3,9 |
| Warunki wodne | 3,4 | 3,3 |
| Wskaźniki waloryzacji | 71,6 | 66,6 |

~~Jak wynika z przedstawionych wyżej danych, gmina posiada korzystne warunki dla produkcji
rolnej.~~

~~Według metodyki opracowanej przez B. Kopcia, najwłaściwszym systemem rolniczym dla gminy
jest system hodowlano - zbożowy.~~

~~Struktura agrarna~~

~~Na terenie gminy decydującą formą własności są gospodarstwa indywidualne, które
mają w posiadaniu 67,8 % gruntów ogółem a także użytkują w formie dzierżawy większość
gruntów Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.~~

~~Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych i zmiany na przestrzeni lat 1996 -
2002 przedstawiają się następująco:~~

| Grupa obszarowa U.R. - ha | Woj. lubelskie 1996 | | Gmina 1996 | | Gmina 202 | |
|------------------------------|---------------------|------|------------|------|-----------|------|
| | liczba | % | liczba | % | liczba | % |
| 1-2 | 128-132 | 51,9 | 59 | 8,2 | 250 | 23,4 |
| 2-5 | | | 142 | 19,7 | 308 | 28,9 |
| 5-10 | 82-722 | 33,5 | 257 | 35,7 | 268 | 25,1 |
| 10-15 | 24-775 | 10,0 | 153 | 21,3 | 123 | 11,5 |
| 15-20 | 7-024 | 2,8 | 65 | 9,0 | 72 | 6,8 |
| 20-50 | 264 | 0,1 | 40 | 5,6 | 43 | 4,0 |
| 50-100 | | | 2 | 0,3 | 2 | 0,2 |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| | | | | | | |
|---------------------------|---------|-------|-----|-------|------|-------|
| 400 | | | 4 | 0,1 | | 0,0 |
| Razem | 246-559 | 100,0 | 719 | 100,0 | 1066 | 100,0 |
| Średnia pow. gospodarstwa | 6,1 | | 9,4 | | 5,8 | |

Przeważają w strukturze gospodarstwa małe i drobne (o powierzchni do 10 ha U.R.), które łącznie stanowią 77,4 %. Tendencja rozdrobnienia gospodarstw utrzymuje się od kilku lat. Jest to zjawisko podyktowane różnymi względami ekonomicznymi (bezrobocie w rodzinach rolniczych, możliwość ubezpieczeń osób, mających status rolnika, sprawy podatku od nieruchomości). W gminie liczba gospodarstw o pow. 1 - 2 ha wzrosła ponad czterokrotnie, o pow. 2 - 5 ha - ponad dwukrotnie.

Zjawiskiem niekorzystnym jest duże rozdrobnienie agrarne i niekorzystny rozłóg gospodarstw.

Gospodarstwa rolne składają się z wielu działek ewidencyjnych o różnej powierzchni i często oddalonych od siebie. Łączna liczba działek w gminie przekracza 7 300. Na 1 gospodarstwo rolne przypada średnio 7,9 działek.

Dla poprawienia struktury agrarnej niezbędne są scalenia i wymiana gruntów. Jest to proces długotrwały i bardzo kosztowny.

Gospodarstwa rolne w gminie według kategorii społeczno-ekonomicznych można podzielić na następujące grupy:

| | | |
|--------------|------------------------------|---------------|
| gospodarstwa | - rolnicze | 63,2 % ogółu, |
| | - rolniczo-pracownicze | 2,8 % ogółu, |
| | pracownicze i pracownicze | |
| | - rolnicze | 13,1% ogółu, |
| | - emerytów i rencistów | 15,5 % ogółu, |
| | z pozarolniczą działalnością | |
| | - gospodarczą | 0,3 % ogółu, |
| | - pozostałe | 5,2 % ogółu, |

Z ogólnej liczby gospodarstw indywidualnych - 31,8 % prowadzi działalność wyłącznie lub głównie na potrzeby własne, a 67,9 % produkuje głównie na rynek.

Według samooceny użytkowników gospodarstw rolnych tylko 22,4 % posiada perspektywy rozwojowe, 29,7 % ogółu nie ma jednoznacznej opinii, a 48,0 % stanowią

gospodarstwa nierozwojowe. Dane powyższe pochodzą z publikacji „Powszechny Spis Rolny z 1996 r”.

Zasoby siły roboczej

— Ludność związana z rolnictwem (zamieszkała w gospodarstwach rolnych) stanowi liczbę 3 090 osób, co daje 86,0 % ludności gminy (NSR 1996 r.).

W tej liczbie proporcje mężczyzn i kobiet są następujące:

— mężczyźni - 1 539 osób - 49,8 %,

— kobiety - 1 551 osób - 50,2%,

Na 100 mężczyzn przypada 100,8 kobiet.

W grupach wiekowych układ ludności rolniczej przedstawia się jak poniżej:

| Wyszczególnienie | Liczka osób | % liczby ogólnej | |
|-----------------------|-------------|------------------|----------------|
| | | gmina | woj. lubelskie |
| Razem | 3 090 | 100,0 | 100,0 |
| Wiek przedprodukcyjny | 865 | 28,0 | 15,7 |
| Wiek produkcyjny | 1 652 | 53,5 | 57,7 |
| Wiek poprodukcyjny | 573 | 18,5 | 26,7 |

* Kwalifikuje się, że w rolnictwie wiek produkcyjny zaczyna się od 15-go roku życia.

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 87 osób w wieku nieprodukcyjnym (łącznie wiek przedprodukcyjny i poprodukcyjny). Są to wskaźniki dość korzystne, świadczące o tym, że liczba osób utrzymujących przewyższa o 13 % liczbę osób utrzymywanych. Na 1 gospodarstwo rolne przypada 3,46 osób.

— Ludność w wieku powyżej 15 lat, zamieszkała w gospodarstwach rolnych, stanowi liczbę 2 329 osób. W tej grupie dla 1 373 osób, tj. 59 % praca w rolnictwie jest źródłem utrzymania.

Pozostała liczba 605 osób - 26 %, to osoby, które pracują poza swoim gospodarstwem, bezrobotni a także bierni zawodowo.

— Współczynnik aktywności zawodowej w rolnictwie wynosi 81,3. Zatrudnienie na 100 ha U.R. wynosi 17,6 osób.

Poziom wykształcenia rolników

Właściciele i użytkownicy gospodarstw legitymują się wykształceniem, jak zestawiono poniżej:

| Wykształcenie | liczba | % |
|---|--------|------|
| Ogółem | 717 | 100 |
| Wyższe | 14 | 2,0 |
| W tym: rolnicze | 2 | 0,3 |
| Policealne | 7 | 1,0 |
| Średnie zawodowe | 98 | 13,7 |
| Średnie ogólnokształcące | 7 | 1,0 |
| Zasadnicze zawodowe | 223 | 31,1 |
| Podstawowe -ukończone | 314 | 47,6 |
| Podstawowe -nieukończone i bez wykształcenia | 27 | 3,8 |

Odsetek rolników z wykształceniem wyższym wynosi tylko 2,0 % w tym z rolniczym – 0,3 %. W zdecydowanej większości rolnicy posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe i podstawowe – łącznie 82,5 %.

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy, na podstawie dostępnych danych statystycznych, jest wyraźnie niższy od średniej krajowej. Posiadane umiejętności rolników w znacznym stopniu decydują o ukierunkowaniu i poziomie prowadzonej produkcji rolnej.

Zasoby siły pociągowej

Siła pociągowa opiera się głównie na ciągnikach rolniczych. Konie, jako siła pociągowa, odgrywają rolę znacznie mniejszą. Liczba ciągników ogółem wynosi 433, w tym w indywidualnych gospodarstwach rolnych – 474 w tym w indywidualnych gospodarstwach rolnych – 457.

Najwięcej ciągników jest w wyposażeniu gospodarstw o areale 10–15 ha – łącznie 138 szt. (30,2 %), podczas, gdy liczba gospodarstw w tej grupie obszarowej stanowi 21,3 %.

Na 100 ha U.R. przypada 5,9 ciągników, przy średniej dla rejonu chełmskiego – 5,8 szt.

Pogłowie koni w gminie wynosi 285 szt., co daje 0,4 koni na 1 gospodarstwo i 3,7 koni na 100 ha U.R.

Liczba ciągników przypadająca na 100 gospodarstw wynosi w gminie 39,6. Jest to wskaźnik nieco wyższy od średniego w rejonie chełmskim, który wynosi 34,9.

Poziom zasobów siły pociągowej w gminie ocenia się jako dość dobry.

Wyposażenie techniczne gospodarstw

Wyposażenie w maszyny i urządzenia rolnicze jest dość słabe i bardzo zróżnicowane. Najwięcej gospodarstw posiada maszyny prostsze – rozrzutniki obornika, kosiarki ciągnikowe, rozsiewacze nawozów. Maszyny i urządzenia bardziej kosztowne – kombajny, kopaczki-elewatorowe do ziemniaków, sadzarki, przyczepy i prasy zbierające, agregaty uprawowe znajdują się w wyposażeniu mniejszej liczby gospodarstw. Natomiast maszyny najdroższe – schładzarki zbiornikowe i agregaty uprawowe występują sporadycznie.

Wyposażenie gospodarstw w samochody i przyczepy.

Wyposażenie w samochody osobowe dotyczy około 37 % gospodarstw, podczas, gdy samochody ciężarowe – osobowe i ciężarowe oraz przyczepy, służące większej efektywności produkcji, posiada znacznie mniejsza liczba rolników (4–28 %).

Wyposażenie techniczne gospodarstw rolnych znajduje się na poziomie podobnych gmin rejonu chełmskiego.

W okresie kilku ostatnich lat nastąpiły zmiany w tym zakresie, lecz brak danych statystycznych nie pozwala na dokładniejszą analizę.

Wyposażenie gospodarstw w budynki i budowle.

Odsetek gospodarstw wyposażonych w budynki inwentarskie przedstawia się następująco:

| | |
|------------------------|--------|
| obory | 77,2% |
| chlewnie | 5,0% |
| kurniki | 13,9% |
| stodoły | 65,1% |
| budynki wielofunkcyjne | 19,2 % |

Największa liczba gospodarstw posiada podstawowe budynki inwentarskie – obory, stodoły, budynki wielofunkcyjne i kurniki. Natomiast stajnie, chlewnie oraz tunele foliowe występują sporadycznie.

Na tle regionu chełmskiego wyposażenie gospodarstw w budynki i budowle jest zbliżone do średniej dla obszaru.

W okresie ostatnich kilku lat budynki inwentarskie powstają sporadycznie. Podyktowane to jest względami ekonomicznymi w rolnictwie.

Infrastruktura w gospodarstwach rolnych (PSR – 1996 r.). Zaopatrzenie w wodę:

Gospodarstwa rolne są zaopatrywane w wodę z następujących źródeł:

| Sposób zaopatrzenia | Liczba gospodarstw | % liczby ogólnej | |
|----------------------------------|--------------------|------------------|-------|
| | | gmina | rejon |
| Wodociąg sieciowy | | | |
| – bez podłączenia do gospodarstw | 4 | 0,6 | 1,5 |
| – z podłączeniem do gospodarstw | 159 | 23,8 | 44,3 |
| Wodociąg zagrodowy | | | |
| – ze studni głębinowej | 153 | 22,9 | 12,7 |
| – ze studni gospodarczej | 96 | 14,4 | 9,8 |
| Studnie bez instalacji | 251 | 37,6 | 31,1 |
| Dowóz wody spoza | 5 | 0,7 | 0,6 |

Wyposażenie gospodarstw w wodociąg sieciowy jest niemal dwukrotnie niższe od średniej w regionie. Według stanu obecnego gmina jest wyposażona w wodociąg sieciowy znacznie lepiej. Stopień zwodociągowania gminy ocenia się na 44 %.

Zaopatrzenie w gaz i sieć elektryczną:

Gospodarstwa zaopatrywane są w gaz i prąd z następujących źródeł:

| Wyszczególnienie | Liczba gospodarstw | % liczby ogólnej | |
|------------------------------------|--------------------|------------------|-------|
| | | gmina | rejon |
| Zaopatrzenie z sieci gazowej | - | 0,0 | 5,4 |
| Zaopatrzenie z butki | 389 | 58,2 | 61,0 |
| Nie korzystające z gazu | 279 | 41,8 | 33,6 |
| Wyposażenie w sieć elektryczną | | | |
| – 380 V | 481 | 72,0 | 65,7 |
| – 220 V | 181 | 27,1 | 33,7 |
| Nie posiadające sieci elektrycznej | 6 | 0,9 | 0,4 |

Gmina nie posiada sieci gazowej.

Wyposażenie w sieć elektryczną o wyższej mocy (380 V) jest dość dobre, lepsze o około 6 % od średniej dla regionu. Spośród gospodarstw korzystających z prądu – 45 gospodarstw (6,7 %) zgłosiło potrzebę zwiększenia mocy w sieci elektrycznej.

Odprowadzanie ścieków i usuwanie śmieci.

Gospodarstwa rolne w gminie zagospodarowują ścieki we własnym zakresie.

Śmieci są wywożone na wysypisko z ok. 35 % gospodarstw, pozostała liczba gospodarstw zagospodarowuje je we własnym zakresie. Dane liczbowe zestawiono poniżej;

| Wyszczególnienie | Liczba gospodarstw | % liczby ogólnej | |
|--|------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | | gmina | rejon |
| Odprowadzanie ścieków – do sieci kanalizacyjnej z oczyszcz. – do siebie dołu gnilnego – bez szamba i sieci – brak kanalizacji | 43 229 32 364 | 6,4 34,3 4,8 54,5 | 3,8 42,7 6,2 47,2 |
| Wywożenie śmieci – na zorganizowane wysypisko – zagospodarowanie we własnym zakresie | 233 432 | 34,9 65,1 | 22,0 78,0 |

Na tle rejonu chełmskiego w gminie jest znacznie lepsza sytuacja w przypadku wywożenia śmieci na zorganizowane wysypisko.

W zakresie zagospodarowania ścieków i śmieci na przestrzeni kilku ostatnich lat sytuacja uległa wyraźnej poprawie, skanalizowanie gminy ocenia się na 10,5 % (miejscowość Żmudź). Zbudowane zostały 23 indywidualne przyzagrodowe oczyszczalnie kontenerowe.

Dostępność do usług telefonicznych

Dostępność gospodarstw rolnych do usług telefonicznych limituje przebieg sieci telefonicznych. W gminie dostęp do telefonu posiada 23,8 % gospodarstw, w tym 14,5 korzysta z ogólnodostępnego telefonu we wsi. 509 gospodarstwa tj. 76,2 % nie ma dostępu do telefonu sieciowego.

Udział gospodarstw wg dostępności do usług telefonicznych zestawiono poniżej :

| Wyszczególnienie | Liczba gospodarstw | % liczby ogólnej | |
|-------------------------------------|--------------------|------------------|-------|
| | | gmina | rejon |
| Dostęp do telefonów w gospodarstwie | 62 | 9,3 | 22,2 |
| ogólnodostępny we wsi | 97 | 14,5 | 46,7 |
| brak dostępu do telefonu | 509 | 76,2 | 31,1 |

Na tle rejonu chełmskiego ogólna dostępność do telefonu jest znacznie mniejsza, przy czym własny telefon posiada co dziesiąte gospodarstwo.

Sytuacja w zakresie telefonizacji uległa w ostatnich latach poprawie poprzez rozbudowę sieci; sieć telefoniczną posiada cały obszar gminy. Znaczna liczba ludności, w tym również

rolników, korzysta z telefonii komórkowej. Z powodu braku danych w tym zakresie, trudno jest ocenić rozmiar tego zjawiska.

Na terenie gminy powstał przekątnik telefonii komórkowej.

Sytuacja ekonomiczna gospodarstw rolnych:

Sytuację ekonomiczną gospodarstw charakteryzują wydatki ponoszone na cele inwestycyjne oraz na bieżącą działalność produkcyjną. Wydatki te pochłaniają większość uzyskiwanych dochodów z produkcji towarowej. Wysokość i proporcje wydatków w gospodarstwach gminy ilustruje poniższe zestawienie:

| Wyszczególnienie | Wydatki na bieżącą produkcję rolną | Nakłady inwestycyjne |
|--------------------------------|------------------------------------|----------------------|
| Razem (tys. zł) | 3,322 | 1,031 |
| Na 1 ha U.R. (zł) | 491 | 332 |
| Na 1 gospodarstwo (zł) | 4,652 | 4,242 |
| W % towarowej produkcji rolnej | 59,9 | 34,7 |

Wydatki na cele inwestycyjne dotyczą głównie: zakupu ziemi i innych środków trwałych (ciągniki, samochody, maszyny i urządzenia do produkcji rolnej i pozarolniczej), wydatków na budowę, remonty i modernizację budynków mieszkalnych i inwentarskich oraz rozwoju infrastruktury technicznej gospodarstwa, upraw trwałych, zwiększenie stada podstawowego zwierząt, a także zmianę kierunku produkcji rolnej.

Wydatki ponoszone na bieżącą produkcję dotyczą zakupu nawozów, wapna i środków ochrony roślin, zakupu paliwa, usług rolniczych oraz dzierżawy ziemi.

Rolnicy partycypują także w kosztach inwestycji liniowych (sieć elektryczna i gazowa, wodociągi, kanalizacja telefonizacja) prowadzonych na terenach wsi.

Charakterystyka produkcji rolnej.

Produkcja roślinna:

Produkcja roślinna jest wiodącym kierunkiem działalności rolniczej. W produkcji roślinnej specjalizuje się 54,7 % gospodarstw rolnych. Dla 40,0 % gospodarstw źródłem dochodu jest produkcja mieszana - roślinna i zwierzęca. Produkcja polowa zajmuje niemal cały obszar gruntów ornych w sektorze gospodarstw indywidualnych.

W strukturze upraw dominują zboża, które zajmują 75 - 83 % powierzchni zasiewów. Wśród zbóż podstawowych pierwsze miejsce zajmuje uprawa pszenicy (43 - 49 %), drugie jęczmienia

(16 - 17 %) a trzecie żyto (9 - 14 %). Na kolejnych miejscach pod względem arealu znajdują się rośliny przemysłowe – ziemniaki. Pozostałe uprawy zajmują łącznie 2 - 7 % powierzchni zasiewów.

Od roku 1996 znacznie wzrosła ogólna powierzchnia zasiewów w sektorze indywidualnym.

Udział zbóż w strukturze także rośnie – od 75 % do ponad 82 %. Powierzchnię i strukturę zasiewów wybranych upraw na przestrzeni lat 1996 - 1999 - 2002 przedstawia poniższe zestawienie.

| Wyszczególnienie | Powierzchnia (ha) | | | Struktura (ha) | | | | |
|----------------------|-------------------|-------|-------|----------------|-------|-------|-------|--------------|
| | 1996 | 1999 | 2002 | 1996- gm. | 1999 | | | 2002- gm. |
| | | | | | gm. | pow. | woj. | |
| Ogółem pow. zasiewów | 5,440 | 5,455 | 6,459 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 |
| Zboża razem | 4,091 | 4,345 | 5,334 | 75,2 | 79,7 | 73,7 | 65,5 | 82,6 |
| W tym: pszenica | 2,333 | 2,678 | 3,084 | 42,9 | 49,1 | 35,0 | 24,8 | 47,7 |
| żyto | 529 | 520 | 926 | 9,7 | 9,5 | 11,7 | 13,4 | 14,3 |
| jęczmień | 915 | 885 | 1,023 | 16,8 | 16,2 | 14,4 | 9,1 | 15,8 |
| owies | 80 | 60 | 77 | 1,5 | 1,1 | 2,6 | 6,5 | 1,2 |
| pszenżyto | 61 | 57 | 93 | 1,1 | 1,0 | 1,7 | 3,6 | 1,4 |
| mieszanki | 126 | 130 | 132 | 2,3 | 2,4 | 8,2 | 12,1 | 2,0 |
| ziemniaki | 314 | 310 | 181 | 5,8 | 8,7 | 7,3 | 11,2 | 2,8 |
| przemysłowe | 642 | 676 | 633 | 11,8 | 12,4 | 9,2 | 6,8 | 9,8 |
| pozostałe | 529 | 124 | 311 | 7,2 | 2,3 | 9,8 | 16,5 | 4,8 |

Na tle powiatu i województwa udział zbóż w strukturze jest większy, udział ziemniaków – znacznie mniejszy i dalej spada. Udział roślin przemysłowych jest większy, jednak w gminie maleje od roku 1999. Rolnicy przeznaczają dużą część zbiorów na samozaopatrzenie swoich gospodarstw i rodzin. Powierzchnia zbóż przeznaczonych na sprzedaż stanowi 65,3 % arealu pod zbożami.

W produkcji roślinnej głównym czynnikiem wpływającym na strukturę zasiewów i uzyskiwane plony i zbiory jest opłacalność upraw oraz możliwość zbytu i zagospodarowania plodów rolnych.

Produkcja zwierzęca:

Produkcja zwierzęca wykazuje ścisłe powiązanie z produkcją roślinną oraz z powierzchnią użytków zielonych w gminie.

Według kierunku produkcji w gospodarstwie, produkcją zwierzęcą zajmuje się tylko 37 gospodarstw, co stanowi 5,2 % ich liczby ogólnej.

Pogłowie i obsada zwierząt gospodarskich w sektorze indywidualnym w latach 1996 i 2002 przedstawia się jak poniżej:

| Wyszczególnienie | Pogłowie szt. | | Obsada na 100 ha UR | | |
|------------------|---------------|-------|---------------------|------|------|
| | | | 1996 | | 2002 |
| | 1996 | 2002 | gm. | woj. | |
| Bydło | 2,408 | 2,152 | 30,9 | 36,1 | 25,6 |
| W tym krowy | 1,098 | 797 | 14,1 | × | 9,5 |
| Trzoda chlewna | 3,198 | 2,422 | 41,0 | 89,0 | 28,8 |
| W tym lochy | 286 | 353 | 3,7 | × | 4,2 |
| owce | 104 | 5 | 1,3 | × | 0,1 |

Towarową produkcję żywności jak i mleka prowadzi najczęściej gospodarstwa o areale powyżej 5 ha U.R.

W porównaniu do średnich dla województwa lubelskiego wskaźnik obsady bydła jest niższy i wykazuje tendencję spadkową natomiast wskaźnik obsady trzody jest niższy ponad dwukrotnie i również spada od roku 1996. Towarowa produkcja rolna w gospodarstwach indywidualnych w 1996 r. wynosiła w gminie 5 552 tys. zł. Na 1 pełnozatrudnionego przypada 4 692 zł., na 1 ha użytków rolnych – 826 zł. a na 1 gospodarstwo rolne – 7 831 zł. Wskaźniki te w porównaniu ze średnimi dla rejonu chełmskiego, niższe o 13 – 16%.

Obsługa rolnictwa

Zorganizowany system obsługi rolnictwa w gminie, działający do lat 90 – tych, uległ rozpadowi. Jednostki zajmujące się obsługą rolnictwa podlegały przekształceniom, w wyniku czego zostały częściowo lub całkowicie sprywatyzowane bądź uległy likwidacji.

Spółdzielnia Usług Rolniczych w Żmudzi została zlikwidowana.

Bazy terenowe w Stanisławowie, Leszczanach, Roztoce, Żmudzi, Maziarni i Dryszczowie nie funkcjonują. Obiekty są pustostanami. Jedna baza w Pobołowicach prowadzi niewielką działalność na rzecz rolników.

W miejscowości Dryszczów prowadzi działalność skup buraków cukrowych.

Baza GS w Żmudzi jest przeznaczona do sprzedaży po dokonaniu podziału różnych funkcji. Obecnie GS „Sch” w stanie ograniczonym funkcjonuje. Organizacja obrotu artykułami rolnymi jest w gminie słabo rozwinięta. Nie wykształciły się jeszcze nowoczesne struktury rynkowe.

Utworzenie rynku pierwotnego poprzez powstawanie grup producenckich i ich związków mogłoby w przyszłości zapewnić odpowiedni poziom produkcji i dystrybucji artykułów pochodzenia rolniczego.

Informacja rynkowa oraz profesjonalne działania marketingowe mają tu pierwszorzędne znaczenie.

8.2. Leśnictwo

Leśnictwo wraz z rolnictwem są działami gospodarki, które mają w dyspozycji 95,1 % gruntów gminy.

Lasy i zadrzewienia zajmują łącznie 2,889 ha, tj. 21,3 % powierzchni ogólnej gminy.

Lesistość gminy jest wyższa od średniej dla powiatu chełmskiego o 4,1 pkt. nieco niższa od średniej dla województwa lubelskiego o 0,3 pkt. i niższa od średniej krajowej o 7,6 pkt.

Lasy i zadrzewienia pełnią wielorakie funkcje. Najważniejsza z nich to funkcja ekologiczna. Grunty leśne gminy są objęte ochroną krajobrazu. Północno - zachodnia część gminy (kompleksy leśne okolic Pobołowic i Puszczy, kompleks leśny Haliczany) znajdują się w Chełmskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, południowy fragment gminy (lasy w okolicy Leszczan i Maziami) - w Strzeleckim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Ważną funkcją jest także funkcja turystyczna i gospodarcza. Gospodarcze wykorzystanie lasu obejmuje pozyskanie drewna, sprzedaż drewna, pozyskanie ważniejszych uzysków ubocznych oraz odstrzału, odłowu i skupu ubitych zwierząt łownych.

Prowadzona statystyka w tym zakresie w odniesieniu do gmin dotyczy tylko pozyskania grubizny. Skalę pozyskiwania drewna (grubizny) z lasów w gminie ilustrują dane z 2001 roku. Ogółem pozyskano 7 455 m³ drewna w tym 6 817 m³ w lasach państwowych, i 638 m³ w lasach prywatnych.

Zagospodarowanie lasu obejmuje prace gospodarcze z zakresu hodowli i ochrony lasu oraz zadrzewień.

Rozmiar tych działań na obszarze gminy w latach 1999 - 2000 - 2001 był następujący:

| Wyszczególnienie | Zalesienia (ha) | | Odnowienia (ha) | |
|------------------|------------------|-----------------|------------------|-----------------|
| | Sektor państwowy | Sektor prywatny | Sektor państwowy | Sektor prywatny |
| 1999 r. | 1,07 | 48,00 | 5,36 | 2,00 |
| 2000 r. | 8,87 | 24,00 | 11,90 | 2,00 |
| 2001 r. | 0,92 | 45,50 | 0,50 | - |
| Razem | 10,86 | 117,50 | 17,76 | 4,00 |

~~W okresie 3 lat (1999 – 2001) przeprowadzone zostały zalesienia gruntów na obszarze łącznie 128,36 ha, w tym w lasach państwowych – 10,86 ha, w lasach prywatnych, nie stanowiących własności Skarbu Państwa – 117,50 ha. Odnowienia lasu – sztuczne i naturalne – przeprowadzone zostały na obszarze 21,76 ha łącznie, w tym w sektorze państwowym – 17,76 ha, w sektorze prywatnym – 4,00 ha.~~

~~Nadzór administracyjny nad lasami państwowymi w gminie sprawuje Nadleśnictwo Chełm a nad lasami, nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa – Starostwo Powiatowe w Chełmie.~~

Do projektu:

~~W strategii zalesień, przyjętej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego gmina Żmudź nie jest objęta priorytetami zalesień.~~

~~Jednak ze względu na potrzebę zwiększenia lesistości gminy, wskazane są zalesienia gruntów mało przydatnych do produkcji rolnej. Obszar użytków rolnych w klasach bonitacyjnych V – VIz zajmuje łącznie 1.921 ha, co stanowi 19,8 % powierzchni użytków rolnych. Gleby najslabsze w klasach VI – VIz zajmują w tej liczbie 322 ha, co stanowi 3,3 % użytków rolnych w gminie. Duża część tych gruntów powinna być przeznaczona pod zalesienie, co byłoby najlepszym rozwiązaniem w przeciwdziałaniu powstawania gruntów marginalnych.~~

~~Według programu dolesień przyjętego w „Programie Zwiększenia Lesistości Województwa Chełmskiego na lata 1997 – 2020” w gminie przeznaczono do zalesienia 2 285 ha gruntów.~~

~~W wyniku realizacji tego programu lesistość gminy osiągnęłaby wskaźnik 38,1 pkt. a wzrost wyniósłby 16,8 pkt.~~

3.1.Przemysł, składy

Na terenie gminy Żmudź znajdują się zakłady przemysłu przetwórstwa rolno - spożywczego. Do największych zakładów należy gorzelnia w miejscowości Żmudź (~~obecnie nieczynna~~). W Dryszczowie znajduje się ponad to elewator zbożowy i ~~skład buraków~~, a w miejscowości gminnej młyn (~~nieczynny~~).

Na terenie gminy znajdują się ponadto niewielkie wytwórnie materiałów budowlanych na bazie betonu.

3.2. Funkcja turystyczno - rekreacyjna

Funkcja rekreacyjna odgrywa niewielkie znaczenie w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. W północnej części gminy znajduje się zbiornik retencyjny „Dębowy las”. Zbiornik obecnie nie jest wyposażony w obiekty infrastruktury turystycznej.

Podobna sytuacja przedstawia się ze zbiornikiem w Wołkowianach i stawami w Pobołowicach i Leszczanach.

Na terenie gminy nie występują obiekty obsługujące turystów takie jak: motele, ośrodki wypoczynkowe, domki letniskowe.

3.3 Cmentarze i usługi pogrzebowe

Na terenie gminy znajdują się cmentarze wyznania rzymsko - katolickiego, prawosławnego, ewangelickiego a także wojenne. Obecnie pochówki odbywają się jedynie na dwóch cmentarzach: w Żmudzi i Klesztowie. Gmina nie prowadzi komunalnych usług pogrzebowych.

3.4. Zieleń urządzona

Na terenie gminy znajduje się park podworski w miejscowości Wólka Leszczańska.

W ośrodku gminnym występują niewielkie skwerki.

W pozostałych wsiach zielen urządzona występuje w powiązaniu z obiektami usług publicznych, głównie szkół. Wartościowe zespoły zieleni występują na terenie cmentarzy (głównie nieczynnych).

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOSCI ROZWOJU GMINY

Przyszłe rozwiązania przestrzenne w zasadniczy sposób uzależnione są od istniejącego zainwestowania. Pewne elementy zainwestowania terenu są nienaruszalne, muszą bezwzględnie zostać zachowane. O ich trwałości decydują przede wszystkim wartość poniesionych nakładów, stan techniczny, ich ranga oraz ewentualnie prawna ochrona ze względu na wartości kulturowe.

1. ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE

Władze każdej gminy powinny dokonać analizy potencjalnych możliwości rozwojowych poszczególnych obszarów gminy i dążyć do ich osiągnięcia, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Dla umożliwienia realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej większej niż 500kW w studium ustala się obszary, na których urządzenia służące produkcji energii z odnawialnych źródeł, czyli wolnostojące urządzenia fotowoltaiczne mogą zostać zrealizowane, wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Budowa na terenie gminy takich urządzeń nie jest zadaniem własnym gminy. W związku z powyższym na etapie zmiany studium dotyczącej wyznaczenia tych obszarów na cele realizacji w w urządzeń nie ma potrzeby przeprowadzania analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych.

2. PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO

Problematyka zmiany studium wprowadzona jest pod kątem wskazania obszarów na których mogą być lokalizowane urządzenia służące produkcji energii z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej większej niż 500kW czyli farmy fotowoltaiczne, wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu i nie ma odniesienia do uwarunkowań demograficznych, zatem nie zachodzi konieczność sporządzania prognozy demograficznej.

3. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ SIECI KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Zmiana studium obejmuje wyznaczenie wyłącznie obszarów, na których mogą być lokalizowane urządzenia służące produkcji energii z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, czyli głównie farmy fotowoltaiczne, wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Nie zachodzi zatem konieczność określania możliwości finansowania przez gminę przedmiotowego zadania, przede wszystkim z uwagi na fakt iż planowane przedsięwzięcie nie jest zaliczane do zadań własnych gminy i nie będzie obciążało budżetu gminy.

4. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

Problematyka zmiany studium wprowadzona jest pod kątem wskazania obszarów na których mogą być lokalizowane urządzenia służące produkcji energii z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej większej niż 500kW czyli w tym przypadku farmy fotowoltaiczne, wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Nie dotyczy ona natomiast wyznaczania nowych terenów pod zabudowa kubaturową (mieszkalniową, usługową,

produkcyjną itp.), co oznacza, że ich powierzchnia nie ulegnie zmianie. Zatem nie zachodzi konieczność sporządzania bilansu terenów jako niemającego wpływu na planowane zamierzenie inwestycyjne.

VII. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPRZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-.SCIEKOWEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

1. KOMUNIKACJA

1.1. Komunikacja drogowa

Układ zewnętrzny stanowi droga wojewódzka nr 844, która ma znaczenie z jednej strony tranzytowy w stosunku do obszaru gminy jak również stanowi powiązanie komunikacyjne z ośrodkiem powiatowym i wojewódzkim.

Przez teren gminy przebiegają drogi powiatowe o łącznej długości 56,2 km w tym 47,8 km dróg o nawierzchni twardej i 8,4 km dróg o nawierzchni nieulepszonej.

Drogi powiatowe umożliwiają powiązanie wsi z ośrodkiem gminnym - są to drogi:

1848L Skordiów – Klesztów

1846L Kol. Pobołowice – Pobołowice

1837L Kasipan – Sielce – Żmudź

1862L Alojzów – Leszczany

1860L Wojstawice – Wólka Leszczańska

1847L Wołkowiany – Żmudź – Białopole

1849L Klesztów – Roztoka

1850L Roztoka – Dubienka

1851L Bielin - Holendry

1852L Dryszczów – Holendry – Dubienka

1853L Białopole - Siedliszcze

Uzupełnieniem układu komunikacyjnego jest sieć dróg gminnych obejmująca 19 dróg. Są to drogi:

- ~~1. /łącznik/ od drogi powiatowej **1837L** Sielec – Żmudź do drogi gminnej Leszczany ul. Chełmska;~~
- ~~2. /ul. Chełmska/ od granicy gminy do drogi powiatowej **1862L** Leszczany – Alojzów;~~

3. ~~/Leszczany - Koczów/ od granicy gminy do drogi powiatowej 1837L Sielec - Żmudź;~~
4. ~~/ul. Środkowa/ od granicy gminy do drogi powiatowej 1862L Leszczany - Alojzów;~~
5. ~~/Pobołowice/ od drogi powiatowej 1846L Pobołowice - Pobołowice Kol. do drogi powiatowej 1847L Wołkowiany - Żmudź;~~
6. ~~/wieś Maziarnia/ od drogi powiatowej 1860L Wojstawice - Wołka Leszczańska do granicy gminy;~~
7. ~~/Puszcza - Lipinki - Kazimierówka/ od drogi powiatowej 1848L Klesztów - Skordiów do drogi powiatowej 1849L - Roztoka;~~
8. ~~/Kol. Żmudź/ od drogi powiatowej 1847L Wołkowiany - Żmudź do drogi wojewódzkiej 844 Chełm - Hrubieszów;~~
9. ~~/Lipinki/ od do drogi gminnej Puszcza - Lipinki - Kazimierówka;~~
10. ~~przez wieś Rudno do drogi wojewódzkiej 844 Chełm - Hrubieszów;~~
11. ~~/Ksawerów/ od drogi powiatowej 1849L Klesztów - Roztoka do drogi gminnej Puszcza - Lipinki - Kazimierówka;~~
12. ~~/Żmudź/ od drogi powiatowej 1847L Wołkowiany - Żmudź do drogi wojewódzkiej 844 Chełm - Hrubieszów;~~
13. ~~/Roztoka Kol./ od drogi powiatowej 1849L Klesztów - Roztoka do granicy gminy;~~
14. ~~/Kazimierówka/ od drogi gminnej Puszcza - Lipinki - Kazimierówka do drogi powiatowej 1849L Klesztów - Roztoka;~~
15. ~~/Klesztów/ od drogi powiatowej 1849L Klesztów - Roztoka do drogi powiatowej 1852L Dryszczów - Holendry - Dubienka;~~
16. ~~Wołkowiany - Klesztów Kol. do drogi powiatowej 1848L Klesztów - Skordiów;~~
17. ~~/Syczów - Annapol/ od do drogi powiatowej 1852L Dryszczów - Holendry - Dubienka;~~
18. ~~Wołkowiany - Klesztów do drogi powiatowej 1849L Klesztów - Roztoka;~~
19. ~~Wołkowiany/ od drogi wojewódzkiej 844 Chełm - Hrubieszów do Wołkowiec /Dębowy Łas/;~~

| LP. | Nr drogi | Przebieg drogi | Klasa techniczna |
|-----|----------|---|------------------|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| 1 | 104983L | dr.pow.0837L-Leszczany-dr.gm. 104984L- ul. Łącznik | D |
| 2 | 104984L | gr. gm. Leśniowice- Leszczany - dr. pow. 1862L- ul. Chełmska | L |
| 3 | 104963L | dr. pow. 0841L - Koczów- Leszczany- dr. pow. 1837L | L |
| 4 | 104985L | gr.gm. Leśniowice- Leszczany- dr. pow. 1862L- ul. Środkowa | D |
| 5 | 104986L | (Pobołowice przez las) dr. pow. 1846L- dr. pow. 1847L | D |
| 6 | 104987L | dr. pow. 1860L - gr. gm. Leśniowice i Białopole- Maziarnia | L |
| 7 | 104988L | (Puszcza) dr.pow. 1848L- Lipinki- Kazimierówka-dr. pow. 1849L | L |
| 8 | 104989L | dr. pow. 1847L - kol. Żmudź- dr. woj. 844 | D |
| 9 | 104990L | (Lipinki) dr. gm. 104988L- dr. gm. 104988L | D |
| 10 | 104991L | przez wieś Rudno- dr. woj. 844 | L |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 |
|----|---------|--|---|
| 11 | 104992L | (Ksawerów) dr. pow. 1849L-dr. gm. 104988L | D |
| 12 | 104993L | (Żmudź koło Myszury) dr. pow. 1847L - dr. woj. 844 | L |
| 13 | 104994L | (Roztoka) od dr. pow. 1849L przez kol. Roztoka- gr. gm. Dubienka | L |
| 14 | 104995L | dr. gm. 104988L- Kazimierówka- dr. pow. 1849L | D |
| 15 | 104996L | (Klesztów- Bystry) dr. pow. 1849L- dr. pow. 1852L | D |
| 16 | 104997L | Wołkowiany- Klesztów kol. dr. pow. 1848L | D |
| 17 | 104998L | (Syczów) dr. pow. 1852L przez wieś Annapol | L |
| 18 | 104999L | Wołkowiany- Klesztów dr. pow. 1849L | L |
| 19 | 105000L | (Wołkowiany) dr.woj. 844- Wołkowiany (Dębowy Las) | L |
| 20 | 122265L | od dr. gm. 104998L do miejscowości Grobelki | D |
| 21 | 122266L | od dr. gm. 104998L do granicy gminy | D |
| 22 | 122267L | od dr. pow 1850L do drogi pow. 1849L | D |
| 23 | 122268L | Od dr. pow. 1805L do granicy gminy | D |
| 24 | 122269L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 29 do działki oznaczonej nr ewidencyjnym 23/1 | D |
| 25 | 122270L | Od dr. pow. 1852L do drogi woj. nr 844 | D |
| 25 | 122271L | Od dr. pow. 1852L do drogi i nr ewidencyjnym 323 | D |
| 27 | 122272L | Od dr. woj. Nr 844 do dr. pow. 1852L | D |
| 28 | 122273L | Od dr. woj. Nr 844 do dr. pow. 1852L w miejscowości Syczów | D |
| 29 | 122274L | Od dr. woj. Nr 844 do drogi o nr ewidencyjnym 272 | D |
| 30 | 122275L | Od drogi o nr ewidencyjnym 272 do dr. woj. 844 | D |
| 31 | 122276L | Od dr. pow. 18552L do działki o nr ewidencyjnym 144 | D |
| 31 | 122277L | Od dr. gm. 104996L do działki oznaczonej nr ewidencyjnym 40/1 | D |
| 33 | 122278L | Od dr. pow. 1852L do miejscowości Dryszczów | D |
| 34 | 122279L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 455 wzdłuż gruntów leśnych do miejscowości Annapol | D |
| 35 | 122280L | Od dr. pow. 1849L do miejscowości Lipinki | D |
| 36 | 122281L | Od dr. pow. 1849L przez miejscowość Gałęzów | D |
| 37 | 122282L | Od dr. pow. 1849L do dr. gm. 104995L | D |
| 38 | 122283L | Od dr. pow. 1849L do granicy gminy | D |
| 39 | 122284L | Od dr. pow. 1849L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 44 | D |
| 49 | 122285L | Od dr. pow. 1848L do dr. gm. 104992L | D |
| 42 | 122287L | Od dr. pow. 1848L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 155 | D |
| 43 | 122288L | Od dr. gm. Oznaczonej nr 132 do dr. pow. 1848L | D |
| 44 | 122289L | Od dr. gm. 104997L do dr. pow. 1848L | D |
| 45 | 122290L | Od dr. pow. 1849L do działki oznaczonej nr 356/3 | D |
| 46 | 122291L | Oddr.pow.1848Ldo działki 102/3 | D |
| 47 | 122292L | Od dr. pow. 1848L do działki oznaczonej nr 96 | D |
| 48 | 122293L | Od dr. gm. 104996L do dr. pow. 1849L | D |
| 49 | 122294L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 447 do dr. gm. 104996L | D |
| 50 | 122295L | Od dr. gm. 104997L do dr. gm. 104999L | D |
| 51 | 122296L | Od dr. gm. 104992L do gruntów leśnych | D |
| 52 | 122297L | Wzdłuż Kanału Lipinieckiego w miejscowości Ksawerów | D |
| 53 | 122298L | Od dr. gm. oznaczonej nr 194 do gruntów leśnych w miejscowości Ksawerów | D |
| 54 | 122299L | Od dr. gm. 104988L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 32 w Puszczy | D |
| 55 | 122300L | Od dr. pow. 1837L do drogi o nr ewidencyjnym 273 | D |
| 56 | 122301L | Od dr. pow. 1837L do rzeki Krzywólka | D |
| 57 | 122302L | Od drogi o nr ewidencyjnym 280 do drogi o nr ewidencyjnym 273 Leszczany I | D |
| 58 | 122303L | Od drogi o nr ewidencyjnym 272 wzdłuż rzeki Krzywólka | D |
| 59 | 122304L | Od dr. gm. 104963L do pól Leszczany I | D |
| 60 | 122305L | Od drogi o nr ewidencyjnym 273 do miejscowości Leszczany I | D |
| 61 | 122306L | Od dr. pow. 1837L do działki nr. 436/1 | D |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 |
|-----|---------|--|---|
| 62 | 122307L | Od dr. pow. 1862L do miejscowości Leszczany II | D |
| 63 | 122308L | Od dr. gm. 104987L wzdłuż granicy gminy | D |
| 64 | 122309L | Od drogi oznaczonej nr 22 do granicy obrębu Leszczany II | D |
| 65 | 122310L | Od dr. gm. 104984L Leszczany I do gruntów leśnych Leszczany Kolonia | D |
| 66 | 122311L | Od dr. pow. 1837L do dr. pow. 1862L | D |
| 67 | 122312L | od dr. gm. 104988L do granicy gminy | L |
| 68 | 122313L | Od dr. gm. 104988L do Rostoka | D |
| 69 | 122314L | Od dr. gm. 104988L do dr. pow. 1849L | D |
| 70 | 122315L | Od Kanału Lipienickiego do działki oznaczonej nr ewidencyjnym 2019/1 | D |
| 71 | 122316L | Od działki oznaczonej nr ewidencyjnym 199 w Lipinkach do działki 466 w Roztoce | D |
| 72 | 122317L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 130 do dr. gm. oznaczonej nr 104988L | D |
| 73 | 122318L | Od dr. gm. 104988L do granicy gminy | D |
| 74 | 122319L | Od dr. gm. 104988L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 86 | D |
| 75 | 122320L | Wzdłuż Kanału Lipienieckiego do granicy gminy w miejscowości Lipinki | D |
| 76 | 122321L | Od dr. gm. oznaczonej nr ewidencyjnym 229 do dr. gm. oznaczonej nr ewidencyjnym 244 | D |
| 77 | 122322L | Od dr. pow. 1860L (Maziarnia działka nr 164) do granicy gminy | D |
| 78 | 122323L | Od dr. pow. 1860L (Maziarnia działka nr 254) do granicy gminy | D |
| 79 | 122324L | Od dr. gm. 104987L przez miejscowość Maziarnia | D |
| 80 | 122325L | Od dr. gm. oznaczonej nr 394 Wólka Leszczańska do drogi oznaczonej nr 185 Leszczany II | D |
| 81 | 122326L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 60 do działki oznaczonej nr 123 Leszczany II | D |
| 82 | 122327L | Od drogi 1848L przez miejscowość Puszcza | D |
| 83 | 122328L | Od dr. pow. 1848L do granicy obrębu Puszcza | D |
| 84 | 122329L | | D |
| 85 | 122330L | Od działki oznaczonej nr ewidencyjnym 15 do granicy gminy | D |
| 86 | 122331L | Wzdłuż zbiornika Puszcza | D |
| 87 | 122332L | Od dr. gm. 104986L do dr. pow. 1846L (Pobołowice- Kolonia) | D |
| 88 | 122333L | Od dr. pow. 1837L do działki 171 | D |
| 89 | 122334L | Od dr. pow. 1846L do gruntów Wólka Leszczańska | D |
| 90 | 122335L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 364 do dr. pow. 1849L | D |
| 91 | 122336L | Od drogi o nr ewidencyjnym 365 do dr. pow. 1849L | D |
| 92 | 122337L | Od dr. pow. 1849L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 368 | D |
| 93 | 122338L | Od dr. gm. 104994L do granicy gminy Dubienka | L |
| 94 | 122339L | Od dr. gm. 104994L do dr. pow. 1852L | D |
| 95 | 122340L | Od dr. pow. 1849L do miejscowości Lipinki | D |
| 96 | 122341L | Od drogi o nr ewidencyjnym 361 do dr. gm. 104992L | D |
| 97 | 122342L | Od dr. gm. Oznaczonej nr. 104994L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 44 w miejscowości Bielin | D |
| 98 | 122343L | Od Kanału Lipineckiego do działki oznaczonej nr ewidencyjnym 57/2 | D |
| 99 | 122344L | Od dr. pow. 1849L do działki 105 | D |
| 100 | 122345L | Od dr. pow. 1849L do działki 214 | L |
| 101 | 122346L | Od dr. gm. 104991L w miejscowości Rudno do granicy gminy | D |
| 102 | 122347L | Od dr. gm. 104991L do granicy obrębu Rudno | D |
| 103 | 122348L | Od dr. pow. 1852L do wsi Syczów | D |
| 104 | 122349L | Od dr. gm. Oznaczonej nr ewidencyjnym 86 do granicy wsi Rostoka | D |
| 105 | 122350L | Od dr. pow. 1852L do dr. gm. oznaczonej nr 86 | D |
| 106 | 122351L | Od dr. gm. oznaczonej nr 43 do miejscowości Syczów | D |
| 107 | 122352L | Od dr. gm. oznaczonej nr 104998L przez miejscowość Syczów | D |
| 108 | 122353L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 4 do granicy gminy | D |

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź - projekt
wyłożenie do publicznego wglądu

| 1 | 2 | 3 | 4 |
|-----|---------|---|---|
| 109 | 122354L | Od dr. pow. 1847L do dr. woj. Nr 844 | D |
| 110 | 122355L | Od dr. woj. Nr 844 do miejscowości Wołkowiany | D |
| 111 | 122356L | Od dr. gm.105000L do gruntów leśnych | D |
| 112 | 122357L | Od dr. gm. 105000L Wołkowiany do działek letniskowych | D |
| 113 | 122358L | Od drogi 105000L wzdłuż rzeki Krzywólka | D |
| 114 | 122359L | Od dr. gm. 105000L do działki oznaczonej nr ewidencyjnym 241 | D |
| 115 | 122360L | Od dr. woj. nr 844 do działki oznaczonej nr ewidencyjnym 365 | D |
| 116 | 122361L | Od dr. gm. 104999L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 59 | D |
| 117 | 122362L | Od działki oznaczonej nr ewidencyjnym 127 wzdłuż Kanału Żmudzkiego | D |
| 118 | 122363L | Od dr. pow. 1860L do dr. pow. 1837L | D |
| 119 | 122364L | Od działki oznaczonej nr ewidencyjnym 131 do zabudowy mieszkaniowej Wólka Leszczańska | D |
| 120 | 122365L | Od dr. pow. 1860L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 310 | D |
| 121 | 122366L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 262 do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 1 w wsi Rudno | D |
| 122 | 122367L | Od dr. pow. 1860L do granicy obrębu wsi Wólka Leszczańska | D |
| 123 | 122368L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym gruntu 79 do wsi Wólka Leszczańska | D |
| 124 | 122369L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 34 do gruntów leśnych | D |
| 125 | 122370L | Od drogi oznaczonej nr 34 do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 60 | D |
| 126 | 122371L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 17 w obrębie działki oznaczonej nr ewidencyjnym 10 | D |
| 127 | 122372L | Od działki oznaczonej nr 427 do działki oznaczonej nr ewidencyjnym 131 | D |
| 128 | 122373L | Od dr. pow. 1860L do dr. gm. oznaczonej nr ewidencyjnym gruntu 312 | D |
| 129 | 122374L | Od dr. pow. 1860L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 314 | D |
| 130 | 122375L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 314 do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 394 | D |
| 131 | 122376L | Od drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 431 do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 394 | D |
| 132 | 122377L | Od drogi oznaczonej nr 262 do drogi oznaczonej nr 284 | D |
| 133 | 122378L | Od dr. pow. 1837L do dr. gm. w miejscowości Żmudź- Kolonia | D |
| 134 | 122379L | Od dr. pow. 1847L do dr. woj. Nr 844 | D |
| 135 | 122380L | Od dr. pow. 1837L do Żmudź-Kolonia | D |
| 136 | 122381L | Od dr. pow. 1847L do gruntów wsi Rudno | D |
| 137 | 122382L | Od dr. pow. 1837L do dr. gm. 104989L (Żmudź- Kolonia) | D |
| 138 | 122383L | Od drogi oznaczonej numerem ewidencyjnym 1 do działki oznaczonej numerem 57/1 | D |
| 139 | 122384L | Od dr. pow. 1847L do działki nr. 428 | D |
| 140 | 122385L | Od dr. gm. 104993L do drogi miejscowości Żmudź- Kolonia | D |
| 141 | 122386L | Od dr. pow. 1847L do dr. pow. 1837L | D |
| 142 | 122387L | Od dr. pow. 1837L do kanału Żmudzkiego | D |
| 143 | 122388L | Od dr. pow. 1837L do drogi oznaczonej nr ewidencyjnym 16 | D |
| 144 | 122389L | Od dr. pow. 1847L do dr. pow. 1837L w miejscowości Żmudź- Kolonia | D |
| 145 | 122390L | Od dr. pow. 1837L do drogi oznaczonej numerem ewidencyjnym 34 | D |
| 146 | 122391L | Od dr. pow. 1847L do dr. gm. Oznaczonej numerem ewidencyjnym 133 | D |
| 147 | 122392L | Od dr. gm. 104993L do działki numer 272/2 Żmudź Wieś | D |
| 148 | 122393L | Do dr. pow. 1837L do działki oznaczonej nr. 435/5 | L |
| 149 | 122394L | Od dr. pow. 1862L do granicy obrębu Pobołowice | D |

W średnim stanie technicznym znajdują się drogi powiatowe. Najgorszy stan przedstawiają drogi gminne, wiele z nich ma nawierzchnię gruntową.

1.2. Układ kolejowy

Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe.

2. SYSTEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

2.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Żmudź posiada zorganizowane systemy wodociągowe, które zapewniają dostawę wody do jednostek osadniczych zlokalizowanych na jej obszarze. Na 17 sołectw występujących w gminie zbiorczą sieć wodociągową posiada 12 sołectw w tym jedno posiada częściową zbiorczą sieć wodociągową. Według danych BDL na koniec 2020 roku na terenie gminy Żmudź funkcjonowała czynna sieć rozdzielcza długości około 63,40 km. Zbiorowym zaopatrzeniem w wodę objętych było około 58,9% budynków na terenie gminy. Sieć wodociągowa podlega dalszej rozbudowie.

System zaopatrzenia w wodę gminy Żmudź oparty jest na ujęciu wód podziemnych zlokalizowanych w miejscowościach: Żmudź i Wólka Leszczańska.

Ujęcie wód podziemnych w miejscowości Żmudź oparte jest na dwóch studniach wierconych zlokalizowanych na działce ozn. 5/1 obręb Żmudź Kolonia. Pobierana z ujęcia woda zużywana jest na cele socjano-bytowe jak i gospodarcze korzystających z wodociągu. Wodociąg zaopatruje w wodę m.in. wsie Żmudź, Żmudź Kolonia, Dryszczów, Stanisławów, Annapol, Rudno, Pobołowice Kolonia, Wołkowiany. Studnie ujmują wodę z kredowej warstwy wodonośnej. Pobierana z ujęcia woda spełnia wymagania jakościowe dla wód do picia i wymaga uzdatniania (usuwane są azotany). Pobór wody jest opomiarowany. Średni pobór dobowy wg pozwolenia wodnoprawnego wynosi 400,0 m³/dobę, maksymalny pobór godzinowy = 25,0 m³/godzinę, a maksymalny pobór roczny = 146 000,0 m³/rok. Pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym woda ze studni odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i charakteryzują się wysoką jakością i nadają się do spożycia bez uzdatniania. Zasięg oddziaływania ujęcia (promień leja depresji) – studni nr 1, wykorzystywanej jako ujęcie podstawowe określony w dokumentacji hydrogeologicznej, dla ustalonej wydajności eksploatacyjnej Q=60,0 m³/h przy depresji S=8,35 m wynosi R=100,0 m. W odległości ok. 9 m od studni nr 1 znajduje się studnia nr 2, wykorzystywana jako ujęcie pomocnicze, awaryjne. Studnie ujmują wodę z kredowego poziomu wodonośnego o napiętym zwierciadle.

Ujęcie wód podziemnych w miejscowości Wólka Leszczańska jest położone w granicach zabytkowego zadrzewionego parku podworskiego oraz w sposób naturalny izolującego teren ujęcia od terenów sąsiednich i oparte jest na jednej studni wierconej wykonanej w 1966 r. zlokalizowanej na działce ozn. nr ew. 433/49. Powyższe ujęcie, którego

właścicielem jest Gmina Żmudź, zostało wykonane ok. 40 lat temu dla potrzeb Zakładu Rolnego i działało w układzie dwóch studni wierconych: studni nr 1 – awaryjnej oraz studni nr 2 – podstawowej, odwierconej w 2000 r. przez Zakład Robót Geologiczno-Wiertniczych „GEOWIERT”, o głębokości 80 m o zasobach zatwierdzonych wynoszących 36,0 m³/h przy depresji 7,8 m. W 2000 r. Gmina Żmudź zmodernizowała ujęcie wody w Wólce Leszczańskiej. Od 2010 r. ujęcie jest eksploatowane tylko dla potrzeb przeciwpożarowych, ponieważ woda ze studni nie odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989) z powodu przekroczenia zawartości azotanów. Ww. okresie miejscowości Wólka Leszczańska, Pobołowice, Leszczany i Leszczany Kol. były zaopatrywane w wodę za pomocą wodociągu dostarczającego wodę z ujęcia gminnego w Żmudzi. W związku z występującym sezonowo zwiększeniem poboru wody następowały okresowe przerwy w jej dostarczaniu do ww. miejscowości. W celu zapewnienia wystarczającej ilości wody Zakład podjął decyzję o włączeniu studni nr 1 do gminnej sieci wodociągowej (studnia nr 2 pozostanie w dalszym ciągu wyłączona z sieci oraz nie będzie eksploatowana). Średni pobór dobowy wg pozwolenia wodnoprawnego wynosi 100,0 m³/dobę, maksymalny pobór godzinowy = 19,0 m³/godzinę. A maksymalny pobór roczny = 36 500,0 m³/rok. Obecnie pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym woda ze studni odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i charakteryzują się wysoką jakością i używana jest na cele socjalno-bytowe jak i gospodarcze korzystających z wodociągu.

Mieszkańcy niezwodociągowanych miejscowości gminy korzystają z wody pobieranej z indywidualnych studni głębinowych lub gospodarczych.

Wskazane powyżej ujęcia wód nie posiadają ustanowionych stref ochronnych w rozumieniu ustawy prawo wodne.

2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Sieciowy system odprowadzania ścieków występuje w Żmudzi, odprowadzając ścieki do oczyszczalni ścieków w Żmudzi. W obrębie gminy występuje jeszcze jedna oczyszczalnia ścieków w obrębie Wólka Leszczańska.

Zgodnie z danymi aktualnymi na dzień 31 grudnia 2019 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 9,4 km. Do gminnej sieci kanalizacyjnej podłączonych było 178 budynków mieszkalnych.

Gminna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości:

- Żmudź na działkach ozn. nr ew. 447/1, 111/1 i 376/2 oddana do eksploatacji w latach 1991 – 1992 składa się z dwóch odrębnych urządzeń BIOBLOK MU 75 i BLOKON 100B działających w jednym systemie technologicznym. Bezpośrednim odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny otwarty KZ-40a o długości ok. 386 mb i KZ-45 o długości ok. 107 mb uchodzący do Kanału Żmudzkiego. Rowy te służą do odprowadzenia nadmiaru wody z terenów przyległych w okresie wzmożonych opadów atmosferycznych. Przez większą część roku napełnione są przede wszystkim wodą pochodzącą z Kanału Żmudzkiego. Ścieki odprowadzane do wód Kanału Żmudzkiego stanowią ścieki komunalne. Do oczyszczalni są też dowożone wozami asenizacyjnymi ścieki ze zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe z nieskanalizowanych części gminy Żmudź. Należy wspomnieć, że planowana jest przebudowa gminnej oczyszczalni ścieków w Żmudzi.

Przygotowano projekt budowlano – wykonawczy przebudowy oczyszczalni mający na celu zastąpienie istniejących urządzeń BIOBLOK MU 75 i BIONKON 100B, mechaniczno – biologiczną oczyszczalnią działającą w oparciu o nityfikację – denityfikację osad czynny, z tlenową stabilizacją osadu w układzie przepływu ciągłego. Oczyszczalnia wyposażona jest w agregat prądotwórczy dostarczający niezbędną energię elektryczną podczas zaniku zasilania oczyszczalni w energię elektryczną. Jej otoczenie stanowią tereny ogrodów działkowych, zabudowania garażowe Wspólnoty oraz pola uprawne. Najbliższa zabudowa mieszkaniowa znajduje się w odległości ca. 150 m od terenu oczyszczalni.

- w miejscowości Wólka Leszczańska została wykonana w 2000 r. w miejscu starego zbiornika Imhoffa. Zasięg oddziaływania zamierzonego korzystania z wód ogranicza się do działek ewid. nr 435/1 i 435/2, obręb Wólka Leszczańska, gm. Żmudź na których to zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków oraz kolektor sanitarny odprowadzający oczyszczone ścieki do odbiornika oraz do działek ewid. nr 42/2 i 171, obręb Wólka Leszczańska, gm. Żmudź na których znajduje się wylot do odbiornika – Kanału Żmudzkiego. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna typu MOS-60 o wydajności $Q_{dśr} = 53,0 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczalnia obsługuje kanalizację zbiorczą do której odprowadzane są ścieki z ok. 47 budynków mieszkalnych (gospodarstw) oraz z 4 bloków osiedla mieszkaniowego. Ścieki odprowadzane do Kanału Żmudzkiego (prawostronny dopływ rzeki Udał wpadającej do rzeki Bug) stanowią ścieki bytowe, do kanalizacji nie dopływają ścieki przemysłowe. Najbliższe zabudowania tej miejscowości znajdują się w odległości ok. 60 - 80 m w kierunku zachodnim. Oczyszczalnię w bezpośrednim sąsiedztwie otaczają łąki i pastwiska. Teren oczyszczalni ścieków jest zagospodarowany i uporządkowany, wygradzony oraz porośnięty roślinnością i drzewami.

Na obszarze gminy funkcjonują ponadto indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz bezdopływowe zbiorniki na ścieki sanitarne. Zgodnie z ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź, gospodarstwa domowe, które nie korzystają z gminnej sieci kanalizacji sanitarnej lub przydomowych oczyszczalni ścieków, powinny odprowadzać ścieki do szczelnych szamb, a następnie przekazywać je do punktu zlewnego celem oczyszczenia, przy czym szamba powinny mieć jedynie charakter czasowy i zostać zlikwidowane po wybudowaniu zbiorczej kanalizacji sanitarnej.

2.3. Zaopatrzenie w gaz

Obszar gminy nie posiada sieci gazowej. Dla zaopatrzenia gospodarstw domowych rozprowadzany jest gaz PROPAN – BUTAN w butlach.

2.4. Ciepłownictwo

Na obszarze gminy brak jest zbiorczych systemów zaopatrzenia w ciepło oraz ciepłej wody użytkowej. Grupowe systemy grzewcze występują w osiedlach zabudowy wielorodzinnej w Żmudzi i Wólce Leszczańskiej. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa ogrzewana jest lokalnymi źródłami ciepła na paliwo stałe (węgiel, drewno), a także w oparciu o źródła energii odnawialnej, w tym kolektorów słonecznych, paneli

fotowoltaicznych oraz pomp ciepła. Ponadto poszczególne obiekty użyteczności publicznej na terenie gminy wyposażone są w lokalne kotłownie.

Do podgrzewania ciepłej wody użytkowej dla potrzeb bytowo – gospodarczych najczęściej stosowane są podgrzewacze elektryczne, gazowe z butli PROPAN – BUTAN bądź trzony kuchenne opalane węglem lub drewnem, albo z lokalnych kotłowni węglowych.

2.5. Telekomunikacja

Łączność telefoniczna odbywa się głównie poprzez napowietrzne lub linie kablowe telefoniczne. Praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem czterech największych funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej (T-Mobile, PLUS GSM, Play i Orange).

W zakresie telefonii komórkowej na terenie gminy działają stacje bazowe cyfrowej telefonii komórkowej m.in. w Żmudzi, Dryszczowie i Wołkowianach.

Usługi dostępu do Internetu na terenie gminy są świadczone przez trzech operatorów działających na terenie całego kraju (TP S.A., Netia i Tele 2) oraz lokalnego operatora świadczącego usługi w zakresie internetu radiowego.

2.6. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy brak jest czynnego składowiska odpadów komunalnych. Istniejące na terenie gminy składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Żmudź zostało zamknięte, zrehabilitowane i podlega monitoringowi. Nie ma tym samym możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Cała gmina objęta jest zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych. Na terenie gminy funkcjonuje zbiórka odpadów zmieszanych oraz selektywna zbiórka odpadów. Odpady komunalne, w tym zmieszane wywożone są do Zakładu Przetwarzania Odpadów Komunalnych regionu chełmskiego - Chełm, poprzez podmiot gospodarczy świadczący usługi w zakresie wywozu odpadów komunalnych.

2.7. Elektroenergetyka

Obszar gminy zasilany jest poprzez sieć linii 15 kV do poszczególnych sołectw.

Energia elektryczna rozprawiana jest od GPZ zlokalizowanego na terenie gminy Wojsławice poprzez sieć rozdzielczą napowietrznych linii SN 15 kV i stacje transformatorowe 15/0,4 kV, a od nich poprzez sieć odbiorczą niskiego napięcia (230/400 V) do odbiorców, głównie liniami napowietrznymi. Linie kablowe zrealizowane są przede wszystkim na obszarze większych miejscowości o zwartej zabudowie. Dostawy energii elektrycznej pokrywają zapotrzebowanie na terenie gminy. Działania rejonów energetycznych polegają głównie na utrzymaniu ciągłości dostaw energii, konserwacji urządzeń i linii, rozbudowie linii kablowych (w rejonach skupisk odbiorców).

W celu zmniejszenia awaryjności układu ważna jest sukcesywna wymiana linii na nowe o większych przekrojach i rozbudowa sieci stacji transformatorowych w celu skrócenia długości odbiorczych linii niskich napięć.

~~10. GOSPODARKA KOMUNALNA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.~~

~~10.1. Urządzenia i organizacja gospodarki komunalnej~~

~~10.1.1. Ochrona przeciwpożarowa~~

~~Zadania ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Żmudź wypełniają Ochotnicze Straże Pożarne.~~

~~Strażnice OSP znajdują się w następujących wsiach: Żmudź, Klesztów, Roztoka, Wolkowiany, Pobołowice, Leszczany.~~

~~Obszar gminy Żmudź znajduje się w zasięgu Rejonowej Komendy Straży Pożarnej w Chełmie.~~

~~10.1.2. Cmentarze i usługi pogrzebowe.~~

~~Na terenie gminy znajdują się cmentarze wyznania rzymsko-katolickiego, prawosławnego, ewangelickiego a także wojenne. Obecnie pochówki odbywają się jedynie na dwóch cmentarzach: w Żmudzi i Klesztowie. Gmina nie prowadzi komunalnych usług pogrzebowych.~~

~~10.1.3. Zieleń urządzona.~~

~~Na terenie gminy znajduje się park podworski w miejscowości Wólka Leszczańska. W ośrodku gminnym występują niewielkie skwerki.~~

~~W pozostałych wsiach zieleni urządzona występuje w powiązaniu z obiektami usług publicznych, głównie szkół. Wartościowe zespoły zieleni występują na terenie cmentarzy (głównie nieczynnych).~~

~~10.1.4. Organizacja gospodarki komunalnej.~~

~~Na obszarze gminy Żmudź prowadzona jest działalność o charakterze użyteczności publicznej obejmująca:~~

~~zaopatrzenie w wodę,~~

~~odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,~~

usuwanie i utylizacja odpadów stałych.

Na terenie gminy nie występują wyspecjalizowane przedsiębiorstwa lub spółki zajmujące się organizacją gospodarki komunalnej. Zadania te wypełniają pracownicy zatrudnieni bezpośrednio przez Urząd Gminy.

10.2. Systemy infrastruktury technicznej,

10.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

Wsie gminy Żmudź zaopatrywane są w wodę przy pomocy wodociągów grupowych zasilanych z trzech ujęć wody w miejscowościach: Żmudź, Wólka Leszczańska, Klesztów.

10.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.

Na obszarze gminy Żmudź funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków w miejscowości gminnej oraz w Wólce Leszczańskiej.

Pozostała część gminy odprowadza ścieki do szamb, skąd wywożone są beczkowozami do gminnej oczyszczalni ścieków.

Ścieki do szamb odprowadzane są zarówno z obiektów użyteczności publicznej, takich jak szkoły, jak i z zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej.

Należy również odnotować realizację pojedynczych przydomowych oczyszczalni ścieków. Wiele gospodarstw nie posiada żadnych systemów kanalizacyjnych.

10.2.3. Gospodarka odpadami.

Na terenie gminy funkcjonuje wysypisko śmieci. Odpady gromadzone są w kontenerach a następnie wywożone na wysypisko śmieci.

10.2.4. Ciepłownictwo

Na obszarze gminy nie jest prowadzona scentralizowana gospodarka cieplna.

Budynki użyteczności publicznej takie jak : szkoły, urząd gminy, szpital, oraz zespoły zabudowy wielorodzinnej w Żmudzi, Wólce Leszczańskiej, posiadają większe lokalne kotłownie opalane węglem.

VIII. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I MIENIA

Zagadnienie zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia na terenie gminy Żmudź to głównie zagrożenie: przestępczością, bezpieczeństwa w ruchu drogowym i pożarowe.

Siedziby i zarządy głównych instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludności i mienia w gminie Żmudź znajdują się poza obszarem gminy. Należą do nich: Miejska Komenda Policji w Chełmie, Miejska Komenda Straży Pożarnej w Chełmie (na terenie gminy jest Komisariat Policji) oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żmudzi. Gmina ściśle współpracuje w tym zakresie z jednostkami wyżej wymienionymi. Oprócz tego podejmuje również sama działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców:

- z zakresu ochrony przeciwpożarowej – utrzymuje Ochotniczą Straż Pożarną ściśle współpracującą z Komendą Miejską Państwowej straży Pożarnej w Chełmie,
- z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego – finansuje oświetlenie dróg na swoim terenie
- z zakresu ochrony zdrowia – wynajmuje budynek na usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w Żmudzi

Potencjalne zagrożenie dla ludności i mienia pochodzą od obiektów infrastruktury technicznej przebiegających przez teren gminy, do których należy przede wszystkim sieć dróg.

1. ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na obszarze gminy Żmudź nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

2. POTENCJALNE ZAGROŻENIA

Do zagrożeń bezpieczeństwa publicznego można zaliczyć m.in.:

- pożary przestrzenne,
- epidemie (skażenia i zakażenia biologiczne),
- pole elektromagnetyczne,
- awarie urządzeń sieci energetycznej,
- katastrofy komunikacyjne,
- katastrofy budowlane,
- mrozy, huragany, wichury, śnieżyce, klęski żywiołowe.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zadania własne gminy obejmują sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej.

3. WARUNKI KLIMATU AKUSTYCZNEGO – OCHRONA PRZED HAŁASEM

Odczuwanie hałasu postrzegane jest jako zjawisko subiektywne. W dużym stopniu reakcja na niego zdeterminowana jest nastawieniem psychicznym. Człowieka zużywa ogromne pokłady energii na ochronę organizmu przed hałasem. Długotrwałe narażenie na hałas może powodować negatywne skutki zdrowotne, taki jak: zmęczenie odczuwane już przy hałasie na poziomie 35-70 dB p, problemy ze snem pojawiające się przy natężeniu 70-85 dB, osłabieniem słuchu, zaburzeniami nerwowymi. Dopuszczalne poziomy hałasu określone są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku z dnia 14 czerwca 2007 r. (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112)

Ogólna ocena warunków klimatu akustycznego terenów w granicach gminy Żmudź wypada pozytywnie. W jej granicach nie występują długookresowo wysokie poziomy hałasu w środowisku, a przede wszystkim, nie są nawet krótkookresowo przekraczane dopuszczalne ich wielkości dla wszystkich rodzajów terenów określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska. Tereny gminy Żmudź można uznać za "tereny ciche", na którym poziomy natężenia hałasu w porze nocnej nie przekraczają 45 dB, zaś w ciągu dnia 55 dB.

Źródłem hałasu jest przede wszystkim ruch samochodowy i prace polowe prowadzone na terenach rolnych.

IX. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Ład przestrzenny oznacza takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszystkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Tworzenie i utrzymanie ładu przestrzennego, jest jednym z zadań własnych samorządu gminnego. Jest zarówno celem działań gospodarki przestrzennej, jak środkiem do uzyskania środowiska zamieszkania, pracy i wypoczynku, w jak najwyższym stopniu oddziałującego pozytywnie funkcjonalnie i estetycznie na użytkowników, dającego mieszkańcom satysfakcję identyfikacji z miejscowością, okolicą zamieszkania, a także z gminą i przyciągającego inwestorów. W sposób najbardziej oczywisty na ład przestrzenny wpływa kształtowanie przestrzeni publicznych i zabudowy.

Jedynym skutecznym narzędziem tworzenia ładu przestrzennego jest prawo miejscowe wyrażone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Pozostawienie niektórych obszarów bez planów miejscowych może sprzyjać niekorzystnym dla ładu realizacjom, opartym o możliwość ustalania warunków zabudowy w decyzjach administracyjnych. Na terenie gminy obowiązują następujące plany miejscowe.

| Lp. | Nazwa planu | Publikacja | Uwagi |
|-----|---|--|------------------------------------|
| 1 | 2 | 4 | 5 |
| 1. | Uchwała Nr XI/46/2003 Rady Gminy Żmudź z dnia 6 listopada 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź | Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego z 2004 r. Nr 2 poz. 30 | Obejmujący obszar całej gminy |
| 2. | Uchwała Nr IX/44/2007 Rady Gminy Żmudź z dnia 10 sierpnia 2007 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź, w zakresie parametrów dróg gminnych położonych w miejscowościach Leszczany i Rudno | Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego z 2007 Nr 154 r. poz. 2768 | |
| 3. | Uchwała Nr IX/66/2015 Rady Gminy Żmudź z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź | Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego z 2015 r. poz. 2621 | Obejmująca powierzchnię 1,7525 ha |
| 4. | Uchwała Nr XXV/173/2020 Rady Gminy Żmudź z dnia 21 października 2020 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żmudź dla fragmentu miejscowości Żmudź | Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego z 2020 r. poz. 6862 | Obejmująca powierzchnię 13,7231 ha |

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują zwarte kompleksy obszarów, dla których określają: funkcje terenów, zasady zabudowy i ich zagospodarowania z uwzględnieniem cennych walorów przyrodniczych i kulturowych. Stanowią zatem formalną podstawę kształtowania ładu przestrzennego.

Funkcje terenów określone w obowiązujących planach miejscowych przyjmuje się jako jedno z podstawowych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy w opracowywanym Studium.

W granicach gminy Żmudź wyodrębniają się 3 obszary w obrębie których wyznacza się strefy funkcjonalne:

- strefa rolnicza (R),
- strefa osadnicza (O),
- strefa ekologiczna (E).

X. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Na terenie gminy Żmudź nie występują krajobrazy priorytetowe określone w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa.

XI. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Podstawowa struktura własności gruntów w gminie Żmudź wg ewidencji przedstawia się następująco:

| Lp. | Wyszczególnienie gruntów wchodzących w skład grupy lub podgrupy rejestrowej | Powierzchnia ogólna gruntów w ha |
|-----|--|----------------------------------|
| 1 | 2 | 3 |
| 1. | Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste | 2839 |
| 2. | Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste | 2 |
| 3. | Grunty spółek Skarbu Państwa, przeds. państwowych i innych państwowych osób prawnych | 0 |
| 4. | Grunty gmin i zw. międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie | 372 |
| 5. | Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste | 0 |
| 6. | Grunty osób fizycznych | 10 043 |
| 7. | Grunty spółdzielni | 0 |
| 8. | Grunty kościołów i związków wyznaniowych | 17 |
| 9. | Grunty wspólnot gruntowych | 212 |
| 10. | Grunty powiatów i zw. pow. z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie | 80 |
| 11. | Grunty Województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie | 29 |
| 12. | Grunty spółek prawa handlowego i innych os. | 19 |
| 13. | Powierzchnia ewidencyjna | 13 613 |

W strukturze własności użytków rolnych dominuje własność prywatna. W posiadaniu właścicieli gospodarstw rolnych znajduje się ok. 74,0% powierzchni użytków rolnych. Potrzeba pozyskania przez gminę nowych gruntów związana będzie przede wszystkim z poprawą stanu technicznego dróg gminnych (rozbudowa, modernizacja).

XII. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na obszarze gminy Żmudź występują obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych:

- 1) ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 poz. 1098 z późn. zm.):
 - Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu,
 - Grabowicko-Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu,
 - pomniki przyrody,
 - Rezerwat Przyrody Żmudź,
 - Obszary Natura 2000 PLH060075 Żmudź,
 - Użytki ekologiczne;
- 2) ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.):
 - obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków;
 - stanowiska archeologiczne;
- 3) ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.):
 - GZWP 407;
 - Jednolite Części Wód Powierzchniowych,
 - Jednolite Części Wód Podziemnych;
- 4) ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1326):
 - grunty klasy I-III,
 - tereny lasów;
- 5) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219, z późn. zm.) - udokumentowane złoża kopalin.

XIII. WYSTĘPOWANIE NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Żmudź nie występują obszary zagrożeń geologicznych.

XIV. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

1. ZŁOŻA KOPALIN

Złożem kopaliny jest nagromadzenie minerałów i skał, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, w celu określenia granic złoża, jego zasobów oraz geologicznych warunków występowania sporządza się dokumentację geologiczną. Udokumentowane złoża kopalin w celu ich ochrony ujawnia się w studiach uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego oraz uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Żmudź surowce mineralne nie odgrywają istotnego znaczenia gospodarczego. Nie odnotowano dotychczas znaczących surowców budowlanych. Dla potrzeb lokalnych eksploatowane kruszywa naturalne w postaci wapieni i margli przem. wapienniczego .

Zgodnie z Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na dzień 31.12.2020 r. na terenie gminy Żmudź występuje 1 udokumentowane złożo kopalin.

Charakterystykę tych złóż przedstawia poniższe zestawienie:

| Nazwa złoża | Stan zagospodarowania złoża | Zasoby | | Uwagi |
|-------------|-----------------------------|--------|---|-------|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| Leszczany | brak zasobów przemysłowych | - | - | |

2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Wody podziemne zasilają rzeki i istotnie wpływają na ich przepływy - woda znajdująca się w korytach rzek pochodzi z zasobów podziemnych i ze spływu powierzchniowego formującego się podczas opadów deszczowych lub topnienia śniegu. Natomiast w dłuższych okresach bezopadowych rzeki zasilane są wyłącznie z zasobów podziemnych. Udział zasilania podziemnego w odpływie rzek na wschodnich terenach Lubelszczyzny kształtuje się na poziomie 60-70% (w obszarach, w których przeważają skały twarde i bardzo twarde udział zasilania podziemnego w przepływie rzek przekracza 80%). Duży udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek decyduje o wyrównaniu przepływów, co jest szczególnie mocno widoczne w okresie przepływów niżówkowych. Zasadnicze znaczenie dla zaopatrzenia w wodę ma kredowy poziom wodonośny Niecki Lubelskiej – GZWP Nr 407.

W obszarze gminy Żmudź występują w utworach czwartorzędowych i kredowych:

- czwartorzędowy - wody te występują w dolinach i obniżeniach w utworach czwartorzędowych, zalegają płytko, a roczne wahania poziomu tych wód wynoszą około 2,0-3,0 m. Roczne wahania poziomu tych wód są duże do ok. 2,0m i są uzależnione od stanów wody w ciekach i od intensywności opadów atmosferycznych. Wody tego poziomu narażone są na zanieczyszczenia i często nie odpowiadają normom dla wody pitnej;
- kredowy – wody mają tu charakter szczelinowy. Występują one w spękanych marglach, wapieniach i opokach. Przepływ wody odbywa się szczelinami, których wielkość i drożność jest różna w zależności od litologicznego typu skał i genezy szczelin. Na dużych głębokościach na wskutek ciśnienia górotworu szczeliny ulegają zaciśnięciu i utwory górnokredowe można traktować jako bezwodne. W dolinach rzecznych stwierdza się je już na głębokości kilku m p.p.t. W strefie zboczny dolin na głębokości do 40cm – 60 cm.

Zagospodarowanie terenów położonych z sąsiedztwie ujęć wody powinno uwzględniać lokalne warunki hydrogeologiczne i konieczność ochrony przed zanieczyszczeniem wód podziemnych. Istniejące na terenie gminy Żmudź wodociągi wiejskie, mające podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę, oparte są o

miejscowe, udokumentowane zasoby wód podziemnych. Zaopatrzeniem mieszkańców w wodę na terenie Gminy Żmudź zajmuje się Gmina. Realizacja tego zadania następuje poprzez eksploatację 2 ujęć wody wraz z sieciami w następujących miejscowościach: Żmudź i Wólka Leszczańska.

3. UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na terenie gminy Żmudź nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

XV. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, obszarem górniczym - jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, ... oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji, natomiast terenem górniczym - jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego. Według informacji uzyskanych z Okręgowego Urzędu Górniczego w Lublinie oraz baz danych Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie (m.in. MIDAS, Rejestr Obszarów Górniczych, Infogeoskarb), na terenie gminy Żmudź nie występują obszary i tereny górnicze .

XVI. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Na terenie gminy Żmudź nie występują zadania inwestycyjne celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim i ponadlokalnym.

XVII. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na terenie gminy Żmudź nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.